

SPOLEK KATOLÍKŮ

„ARIMATHEUM“

PRAHA II, SPÁLENA 90/91

schválený a doporučený všemi Nejd. Ordinariáty, zajišťuje svým členům výlohy spojené s církevním pohřbem.

Pomáhejte rozvoji tohoto spolku v každé farnosti. — Bude Vám platným pomocníkem i ve Vaší činnosti pastorační. Vyžádejte si bližší informace.

Pojišťovacím ústavem katolíků je

NÁRODNÍ POJIŠŤOVNA

akc. spoj.

V PRAZE II, SPÁLENÁ UL. 17

Veledůstojné duchovenstvo věnuje jí plnou svou důvěru a přízeň

CENA Kčs 45,-

Kalendář katolického duchovenstva

1 9 4 6

146 *

KALENDÁŘ
KATOLICKÉHO
DUCHOVENSTVA

*Pojišťujeme
již páté pokolení*

Ústav stoleté důvěry

**PRVNÍ ČESKÁ
VZÁJEMNÁ
POJIŠŤOVNA**

(ZAL. R. 1827)

PRAHA II, SPÁLENÁ 14

Správa

pro pojištování církevních předmětů

Praha IV, Arcibiskup. palác

DVOJ-BLESH

na čištění
ploten

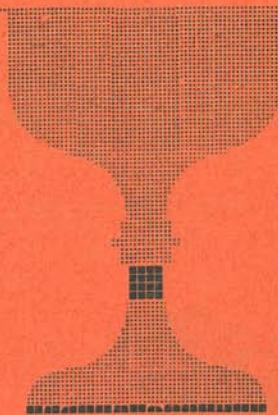

a jiných
předmětů

Lučební továrny DERBY - OBÉ, Praha.

AH

Nejstarší odborná dílna pro výrobu kostelních předmětů
a bohoslužebních nádob v Praze - Největší sklad
hotových výrobků

FRANTIŠEK STANĚK
PASÍŘ, CISELEUR, STRÍBRNÍK A ZLATNÍK

absolvent uměleckoprůmyslové školy

DŘÍVE JAN STANĚK

provádí veškeré opravy. Zlati, stříbři, mědi atd.

Praha I, 979, ulice Karoliny Světlé číslo 10

Telefon 33133

**Největší podnik pro autodopravu
nábytku v Československu**

PRAHA I, RYBNÁ 18, tel. 62254*

Autonábytkové vozy v délkách užitkových ploch 4 m,
5 m, 6,50 m a autovlaky 11 m, 12 m a 13 m dlouhé,
na balonových pneumatikách. Rozpočty zdarma.

Firmě

KAREL HOLAN a spol., zaslíbatelství,

Praha I, Rybná 18.

Insertem Vašim v deníku „Lidová demokracie“ na Vás upozorněn, svěřil jsem Vám přestěhování z Lužnice do Práhonic. Byl jsem s Vámi velmi spokojen, neboť Vaši zřízenec dovedl rychle a úsporně nábytek do motorového vozu složení, vůz pak je tak různorodý, že se v něm zcela něco nerovnalo, by ani nepoškodilo. Během jednoho dne za světla slunečního bylo přestěhování dokončeno. Proto mohu Vaši firmu s dobrým svědomím co nejlépe doporučit.

Václav Váš oddaný

Ladislav Seidl, děkan v. v.

Firmě

KAREL HOLAN a spol.,

Praha I, Rybná 18.

Pokládám za svou povinnost poděkovat Vám za vonné přestěhování stěh, autem z Jindř. Hradce do Boru u Č. Lípy.

Tlumoče, prosím, můj dík také Vašim zřízenecům, kteří složili i natočili nábytek v nejkratší době, ab byly pouze dva, I sněrová spolehlivost a opatrnost v místech, kde byly silnice rozkopány, zaslouží jistě obdiv.

Děkuji Vám za ochotu, s kterou jste ve všech ohledech vyšli mé matce vstří, a ujistují Vás, jakmile se mi uvidí příležitost, že doporučím Váš solidní závod, obzvláště mezi kolegyněmi a kolegy.

Přeji Vaši firmě mnoho zdravu a záštědám v huboké účtě

Maria Röschlova, učit. v Boru u Čes. Lípy.

Literaturu
bohovědnou
Misály
Brevíře
Vložky do
misálů
Modlitební
knižky

Kříže řezané
Obrazy Madon
Kropenky
Růžence
Obrázky svatých
tých do
modliteb
Sošky svatých

**Cyrilo-Metodějské knihkupectví
G. Franel v Praze I, Na Perštýně 14**

ZEISS
MODERNÍ BRÝLE
A SKŘIPCE SE SKLY
ZEISS PUNKTAL
Optický závod
Fr. Mašín
Praha I, Karlova ulice 23

VĚŽNÍ HODINY

elektrické signálové hodiny pro školy,
udávající samočinně počátek a konec
vyučování i přestávek. - Přesné kapesní
hodinky. - Nástěnné hodiny. - Budiky

LUDVÍK HAINZ

továrna na hodiny

PRAHA I, STAROMĚSTSKÉ N. 21

UL. 28. PLUKU Č. 25 — TEL. 586-82

Praktickým a moderním kovovým nábytkem

zařizuje:

pokoje — kanceláře — učebny —
čekárny — pensiony — exerciční
domy — nemocnice — pracovny —
sanatoria atd.

V roce 1938 zařídil jsem kovovým
nábytkem celý exerciční dům
na Svaté Hoře u Příbramě

LEDEN	ÚNOR	BŘEZEN	DUBEN	KVĚTEN
1 U Nový rok 2 S Jméno sv. Jana 3 C Jenoveta 4 P Thun 5 S Telefon	1 P Irae 2 S Ořešek, P. M. 3 N Blažej 4 P Veronika 5 U Háta 6 W Zlev., Panáč 7 P Lucian 8 U Erhard 9 S Basilej a. J. 10 C Agathon 11 P Hygyn 12 S Probus	1 P Felix 2 S Anežka Č. 3 N Kunhuta 4 P Kazimír 5 U Přemysl, sv. V. 6 S Dorota 7 Č Romuald 8 P Jan z M. 9 S Apolena 10 N Skořskáka 11 P M. Lurd. 12 U Eustach 13 S Rehoř II. 14 Č Valentín 15 P Faustina a. J. 16 S Juliana 17 N Alexej 18 P Simeon 19 S Kamilius 20 N Fab., a Šeb. 21 P Anežka R. 22 V Vincenc 23 S Zášin, P. M. 23 S Petr D. 24 Č Linotheus 25 P Obr., sv. I. 26 S Polykarp	1 P Theodor 2 U František, z. P. 3 S Sixtus, z. P. 4 Č Isidor 5 P Vojtěch, F. 6 S Coletin 7 Č Tomáš 8 P Jan z B. 9 S Františka 10 N 40 můstek, 11 P M. Lurd. 12 U Rehoř 13 S Rozoua 14 Č Matylda 15 P Klement H. 16 S Longinus 17 N Jan Stark. 18 P Edvard 19 Č Mansuetus 20 S Hilarius 21 Č Eleonora 22 P Petr v. Ant. 23 S Petr D. 24 N Matěj 25 P Valburga 26 Č Marketa 27 S Gaobrel 28 Č Roman 29 S Petr v. R. 30 S Martin 31 Č Jan Bosko	1 S Fortunat 2 N Marek a. P. 3 P Klodius 4 V Frant., Kar. 4 S Monika 5 P Vojtěch 6 S Bonifáč 6 Č Norbert 7 P Robert 8 S Medard 9 N Hod B., svat. 10 P Pond., svat. 11 S Mamert 12 N Pankrác 13 S Rožter, Bel. 14 Č Bonifáče 15 P Anastazie 16 U Kalixtus 17 S Brundis 18 Č Zel., čvrtek 19 P Velký pátek 20 S Blíží sobota 21 N Hod B. vel. 22 P Pandelík vel. 23 S Víktorín 23 S Víktorín 24 N Gabriel 25 P Zvěst, P. M. 26 Č Havel 27 S Jan Dáma. 28 Č Jan Kap. 29 P Cyril 30 S Amos 31 N Kyrido
18 P Švéd rožino 14 P Hilarius 16 Č Pavel 16 S Marcel 17 C Antonín p. 18 P Per v. R. 19 S Kamilius 20 N Fab., a Šeb. 21 P Anežka R. 22 V Vincenc 23 S Zášin, P. M. 23 S Petr D. 24 Č Linotheus 25 P Obr., sv. I. 26 S Polykarp	19 Č Josef 20 S Jachym 21 Č Benedikt 22 P Petr v. Ant. 23 S Petr D. 24 N Matěj 25 P Valburga 26 Č Marketa 27 S Gaobrel 28 Č Roman 29 S Petr v. R. 30 S Martin 31 Č Jan Bosko	19 N Petr Cel. 20 P Bernard 21 U Valent. 22 S Paulin 23 Č Desiderius 23 S Vojtěch 24 S Jiří 25 Č Marek 26 P Kletus 27 S Petr K. 28 N Pavel 29 P Robert 30 U Kateřina S. 31 P Petronila	18 S Gervasiusa P. 19 S Bonifáče 19 N Petr Cel. 20 P Bernard 21 P Alois z. G. 22 S Paulin 23 N P. M. Usík, p. 24 P. M. pom. kr. 25 S Urban 26 S Jan Pav. 27 Č Ladislav 28 P Irene 29 S Maximilián 30 Č Novotný, p. 31 P Petronila	18 U Etrem 18 Č Antonín P. 18 S Vit 19 N Benon 17 P Adolff 18 S Venanc 18 U Etrem 18 S Gervasiusa P. 19 N Petr Cel. 20 P Bernard 20 Č Beda telo 21 P Alois z. G. 22 S Paulin 23 N P. M. Usík, p. 24 P. M. pom. kr. 25 Č Ivan 26 S Jan Pav. 27 Č Ladislav 28 P Irene 29 S Maximilián 30 Č Novotný, p. 31 P Petronila

1 9 4 6

ČERVENEC	SRPEN	ZÁŘÍ	ŘÍJEN	LISTOPAD	PROSINEC
1 P Kře. Vánoč.	1 Č Pert v ok.	1 N Juli	1 P Remigius	1 P Václav sv.	1 P Edmund
2 U Navšt. P. M.	2 F Altons	2 Š Stephan	2 S Audí str.	2 S Dušek	2 P Bibiana
3 S Nad. sv. St.	3 U Mansvet	3 Č Terezieka	3 N Hubert	3 U Frant. X.	
4 Č Prokop	4 S Rosalie	4 P Frant. z A.	4 P Kateř. B.	4 S Barbora	
5 P Gv. o Met.	5 C Dominik	5 C Vavřinec J.	5 U Sl. ostatků	5 Č Sáva	
6 S Isidor	5 P Marie S.	6 P Zacharias	6 S Leonard	6 P Mikuláš	
7 W Vilibald	6 U Prom. Paulie	7 S Melchior	7 C Amos	7 S Ambrož	
8 P Kilian	7 S Kajetán	8 U Nar. P. M.	8 P Bohumír	8 N Mög. P. K.	
9 U Brekci	9 P Jan M. Vian.	9 P Petr Kl.	9 S Bohdan	9 P Leokadie	
10 S 7 bratří	10 S Vavřinec	10 U Mikuláš T.	10 Č Frant. Borg.	10 U Melchiades	
11 Č Plus I.	11 U Filomena	11 S Procop	11 P Mat. P. M.	11 S Damasus	
12 P Klement	12 Č Jim. P. M.	12 S Maximilián	11 P Martin	11 S Maxenius	
13 S Anuket	13 U Hyppolit	13 P Amat.	12 Č Kristian	12 Č Lucie	
14 N Bonavent.	14 S Eusebius	14 S Pav. sv. Kř.	13 N Edvard I.	13 P Stanislav	
15 P Jindřich	15 Č Nbor. P. M.	15 W Sedm. P. M.	14 P Kalistrus V.	14 Č Spiridon	
16 U P. Maria K.	16 P Jacobin	16 P Ludmila	15 U Terezie	15 N Ireneus	
17 S Alexius	17 S Hyacint.	17 U Zámbora	16 S Hedvika	16 P Eusebius	
18 Č Kamil	18 N Helena	18 S Josef Kup.	17 Č Marketa M.	17 W Rehof Div.	
19 P Vincenc	19 P Jan Eudes	19 Č Januarius	18 P Lukáš	18 S Gracian	
20 S Jeronym	20 U Bernard	20 P Bustach.	19 S Petr z. A.	19 P Odon	
21 N Praxeda	21 S Jania Fr. Ch.	21 S Matous	20 N Jan K.	19 U Alketa	
22 P Marii Magd.	22 Č Timotheus	22 N Tomáš	20 S Felix	20 P Kristián	
23 U Apolinář	23 P Iluus	23 P Theodor	21 Č Obet. P. M.	21 S Tomáš ap.	
24 S Kristina	24 S Bartolomej	24 Č Ratibor	22 P Voršila	22 N Božena	
25 Č Jakub ap.	25 Ladvík	25 P M. de M.	23 P Viktorie	23 P Viktoria	
26 T Pantaleon	26 P Zeyrin	25 S Kleotás	23 S Kliment	24 Č Adam a Eva	
28 N Innocenc	27 U Josef Kal.	26 Č Cyprian	24 Č Ratibor	25 P Noroz. Páně	
29 P Marta	28 S Augustin	27 P Kosma s. D.	25 P Kryšpín	25 P Katerína	
30 U Abdon	29 N Michael	28 S Vadelov	26 S Evarist	26 Č Kourid	
31 S Irenie z. L.	30 P Jeronym	29 U Narcis	27 P Virgil	27 S Mikuláška	
	31 S Raimund	30 S Marcel	28 Č Ralibor	28 S Jan	
		31 Č Wolfgang	29 P Saturnin	29 N Tomáš	
			30 S Ondřej	30 P David	
			31 U Silvestr	31 U Silvestr	

KALENDÁŘ KATOLICKÉHO DUCHOVENSTVA

1946

USPORÁDAL JOSEF POUL

ROČNÍK XXIV

NAKLADATELSTVÍ VYŠEHRAD V PRAZE II

OBSAH

Vademecum	5
Kalendarium	10
<i>Dr Čeněk Tomiško: Kněz</i>	65
Manifest katol. duchovenstva	66
<i>Dr Čeněk Tomiško: Poslání Církve v národe</i> .	68
<i>Dr Josef Toman: Pastýrův osobní život</i> . .	73
<i>Msgre Karel Reban: Úspěšná katechese</i> . .	80
<i>Dr Josef Buryšek: Kázání a Katolická akce</i> .	91
<i>Dr Josef Hlouch: Vliv kazatelovy osobnosti</i> na účinek kázání	101
<i>Ing. arch. Jan Sokol: Apoštolát umění</i> . .	111
<i>Dr Ladislav Vachulka: Varhany</i>	113
<i>Ao: Několik poznámek o farních archivech</i> a spisovnách	123
<i>Jaroslav Dobrodinský: Znovuzavěšování zvonů</i>	127
Názvy nemocí	128
Vláda Československé republiky	138

Veškerá práva vyhrazena

Č. A. T.

*Českomoravské akciové tiskařské a vydavatelské
podniky v Praze*

VADEMECUM SACERDOTIS

*Formula benedictionis Apostolicae
et applicandi plenariam indulgentiam constitutis in
articulo mortis praescripta a Benedicto P. P. XIV.*

V. Adjutorium nostrum in nomine Domini.

R. Qui fecit coelum et terram.

A n t i f. Ne reminiscaris, Domine, delicta famuli
tui (ancillae tuae): neque vindictam sumas de pec-
catibus ejus.

Kyrie, eleison, Christe, eleison, Kyrie, eleison.
Pater noster.

V. Et ne nos inducas in temptationem.

R. Sed libera nos a malo.

V. Salvum fac servum tuum (ancillam tuam).

R. Deus meus sperantem in te.

V. Domine, exaudi orationem meam.

R. Et clamor meus ad te veniat.

V. Dominus vobiscum.

R. Et cum spiritu tuo.

O r e m u s.

CLEMENTISSIME DEUS, Pater misericordiarum et Deus totius consolationis, qui neminem vis
perire in te credentem atque sperantem secundum
multitudinem miserationum tuarum, respice pro-
pitius famulum tuum N., quem (ancillam tuam N.,
quam) tibi vera fides et spes christiana commendant.
Visita eum (eam) in salutari tuo, et per Unigeniti
tui passionem et mortem omnium ei delictorum su-
orum remissionem et veniam clementer indulge, ut
ejus anima in Sanguine ejusdem Filii tui ab omni
macula abluta, transire mereatur ad vitam perpe-
tuam. Per eumdem Christum, Dominum nostrum.

R. Amen.

*Dicto ab uno ex adstantibus Confiteor etc., sacer-
dos dicat Misereatur etc., Indulgéntiam etc. (quae
extra casum necessitatis numquam omissuntur).
Deinde:*

DOMINUS noster Jesus Christus, Filius Dei vivi, qui beáto Petro, Apóstolo suo, dedit potestátem ligándi atque solvéndi, per suam piissimam misericordiam recipiat confessiónem tuam et restituat tibi stolam primam, quam in baptismate recepisti; et ego facultáte mihi ab Apostólica Sede tribúta, indulgéntiam plenáriam et remissióne ómnium peccatórum tibi concédo. In nómíne Patris †, et Filii, et Spiritus Sancti. Amen.

Per sacrosáncta humánae reparatióne mystéria remittat tibi omnipotens Deus omnes praeséntis et futuræ vitae poenas, paradisi portas apériat, et ad gáudia sempitéra perdúcet. Amen.

Benedicat te omnipotens Deus Pater †, et Filius, et Spiritus Sanctus. Amen.

Si vero infirmus sit adeo morti proximus, ut neque Confessionis generalis facienda, neque praemissarum precum recitandarum suppetat tempus, statim Sacerdos Benedictionem ei impertiatur, dicendo:

Dóminus noster,
ut supra. Et si mors proxime urgeat, dicat:

Indulgentiam plenáriam et remissióne ómnium peccatórum tibi concédo. In nómíne Patris †, et Filii, et Spiritus Sancti. Amen.

Formulae brevissimae imminentे mortis periculo.

Ordo baptizandi periclitantem de vita.

Formula Baptismi:

Si non habeatur aqua baptismalis et periculum impendeat, sacerdos utatur aqua simplici, ter vel etiam semel infundens aquam super caput baptizandi in modum crucis dicens:

N. Ego te baptizo in nómíne Patris †, et Filii †, et Spiritus † Sancti.

Si vivis, ego te baptizo in nómíne Patris †, et Filii †, et Spiritus † Sancti.

Si supervixerit, suppleantur alii ritus omissi.

Formula administrandi Viatici:

Accipe, frater (vel soror), Viáticum corporis Dómini nostri Jesu Christi, qui te custódiat ab hoste maligno, et perdúcat in vitam aetérnam. Amen.

Formula Absolutionis sacramentalis:

Urgente vero aliqua gravi necessitate in periculo mortis, breviter dicere poterit:

Ego te absólvo ab ómnibus censúris et peccátis in nómíne Patris †, et Filii, et Spiritus Sancti. Amen.

Formula Extremae Unctionis:

In casu verae necessitatis sufficit forma ad Unctiōnem unicam (frontis):

Per istam sanctam Unctiōnem † indúlgeat tibi Dóminus quidquid deliquisti. Amen.

Quodsi dubitet, an vivat adhuc, dicat:

Si vivis, per istam sanctam Unctiōnem † indúlgeat tibi Dóminus quidquid deliquisti. Amen.

Pueris, qui nondum ad sacramentum Poenitentiale admissi erant, detur in hoc gravissimo casu absolutio et Extrema Unctio sub conditione: si capax es.

Absolutio ab haeresi.

Dominus noster Jesus Christus te absolvat: et ego auctoritate ipsius et Revni Episcopi N. N. mihi commissa, absolvó te a vinculo excommunicationis, in quam propter haeresim professam — (aut schisma professum incurristi) — (: vel in dubio an profitens excommunicationem revera incurrerit: forsitan incurristi:) recipio te in gremium sanctae matris Ecclesiae et restituo te communioni et unitati fidelium ac sanctis Sacramentis Ecclesiae: in nómíne † Patris, et Filii, et Spiritus Sancti. Amen.

Urgente vero aliqua gravi necessitate in periculo mortis, breviter dicere poterit:

Ego te absolvó ad omnibus censuris et peccatis, in nómíne Patris †, et Filii, et Spiritus Sancti. Amen.

Benedictio ad omnia.

Haec benedictionis formula adhiberi potest a quovis Sacerdote pro omnibus rebus, de quibus specialis benedictio non habetur:

- V. Adjutórium nostrum in nómine Dómini.
R. Qui fecit coelum et terram.
V. Dómine, exaudí oratióne meam.
R. Et clamor meus ad te véniat.
V. Dominus vobiscum.
R. Et cum spiritu tuo.

Orémus.

Deus, cuius verbo sanctificántur ómnia, bene + dictióinem tuam effúnde super creatúram istam (creatúras istas): et praesta, ut quisquis ea (eis) se-cún-dum legem et voluntátem tuam cum gratiárum aciónē usus fúerit, per invocationem sanctissimi Nómínis tui, cónporis sanitátem et ánimae tutélam te auctóre percípiat. Per Christum, Dóminum nos-trum. R. Amen.

Deinde illam (illas) Sacerdos aspergit aqua benedicta.

CALENDARIUM PERPETUUM

Modus quaerendi diem hebdomadis correspondenter alicui epochae vel eventui

Září 1945

Sobota	1
Sv. Jiljí, Op.	

Září 1945

2 Neděle Dom. 15. post Pentec. Sv. Štěpána, Kr. a V.
3 Pondělí Sv. Mansveta, B. a V.
4 Úterý Sv. Rosalie, P.
5 Středa Sv. Vavřince Just., B.aV.
6 Čtvrtok Sv. Zachariáše, pror.
7 Pátek Bl. Melichara Grod., M.
8 Sobota Narození Panny Marie

Z á ř í 1 9 4 5

Neděle 9	
Dom. 16. post Pentec.	
Sv. Gorgonia, M.	
Pondělí 10	
Sv. Mikuláše Tol., V.	
Úterý 11	
Sv. Prota a Hyacinta, Mm.	
Středa 12	
Jména Panny Marie	
Čtvrtek 13	
Sv. Amáta, B. a V.	
Pátek 14	
Povýšení sv. Kříže	
Sobota 15	
Sedmibolestné Panny Marie	

Z á ř í 1 9 4 5

16 Neděle	
Dom. 17. post Pentec.	
Sv. Lidmily, Vd., M., patronky vlasti	
17 Pondělí	
Stigm. sv. Františka z Assisi	
18 Úterý	
Sv. Josefa Kup., V.	
19 Středa	
Q. Temp. Sv. Januaria a dr., Mm.	
20 Čtvrtek	
Sv. Eustacha a dr., Mm.	
21 Pátek	
Q. Temp. Sv. Matouše, Ap. a Ev.	
22 Sobota	
Q. Temp. Sv. Tomáše z V., B. a V.	

Září 1945

Neděle 23

Dom. 18. post Pentec.

Sv. Lina, Pp. a M.

Pondělí 24

P. Marie de Mercede

Úterý 25

Sv. Kleofáše, M.

Středa 26

Sv. Cypriána a Justiny,
Mm.

Čtvrtek 27

Sv. Kosmy a Damiána,
Mm., patronů vlasti

Pátek 28

Sv. Václava,
dědice země České, M.

Sobota 29

Sv. Michaela, arch.

Září 1945

30 Neděle

Dom. 19. post Pentec.

Sv. Jeronyma, V. a C.
uč.

Říjen 1945

1 Pondělí

Sv. Remigia, B. a V.

2 Úterý

Sv. andělů strážných

3 Středa

Sv. Terezie Jež., P.

4 Čtvrtek

Sv. Františka z Ass., V.

5 Pátek

Sv. Placida a dr., Mm.

6 Sobota

Sv. Brunona, V.

Říjen 1945

Neděle 7 Dom. 20. post Pentec.	
Slav. posv. růžence	
Pondělí 8	
Sv. Brigitý, Vd.	
Úterý 9	
Sv. Diviše, B. a M.	
Středa 10	
Sv. Františka Borg., V.	
Čtvrtek 11	
Mateřství Panny Marie	
Pátek 12	
Sv. Maximiliána, B. a M.	
Sobota 13	
Sv. Eduarda, V.	

Říjen 1945

14 Neděle Dom. 21. post Pentec.	
Sv. Kalista, Pp. a M.	
15 Pondělí	
Sv. Terezie Veliké, P.	
16 Úterý	
Sv. Hedviky, Vd.	
17 Středa	
Sv. Markety Marie Alacoque, P.	
18 Čtvrtek	
Sv. Lukáše, Evang.	
19 Pátek	
Sv. Petry z Alk., V.	
20 Sobota	
Sv. Jana Kenty, V.	

Říjen 1945

Neděle 21

Dom. 22. post Pentec.

Sv. Voršily, P.

Pondělí 22

Sv. Korduly, P. a M.

Úterý 23

Sv. Theodora, M.

Středa 24

Sv. Rafaela, arch.

Čtvrttek 25

Sv. Chrysanta a Darie,
Mm.

Pátek 26

Sv. Evarista, Pp. a M.

Sobota 27

Sv. Vincenta a dr., Mm.

Říjen 1945

28 Neděle

Dom. 23. post Pentec.
Jesu Christi Regis.

Sv. Šimona a Judy, App.

29 Pondělí

Sv. Narcise, B. a V.

30 Úterý

Sv. Marcela, M.

31 Středa

Sv. Wolfganga, B. a V.

Listopad 1945

1 Čtvrttek

Všech svatých

2 Pátek

Památka Dušiček

3 Sobota

Sv. Huberta, B. a V.

Listopad 1945

Neděle 4	
Dom. 24. post Pentec.	
Sv. Karla Bor., B. a V.	
<i>Pondělí 5</i>	
Sv. ostatků	
<i>Úterý 6</i>	
Sv. Leonarda, V.	
<i>Středa 7</i>	
Sv. Engelberta, B. a M.	
<i>Čtvrtek 8</i>	
Sv. Čtyř k. mučedníků	
<i>Pátek 9</i>	
Zasvěcení basiliky nejsv. Vykupitele v Lateráně	
<i>Sobota 10</i>	
Sv. Ondřeje A., V.	

Listopad 1945

11 Neděle	
Dom. 25. post Pentec.	
Sv. Martina, B. a V.	
<i>12 Pondělí</i>	
Sv. Benediktá a br., Mm., patronů vlasti	
<i>13 Úterý</i>	
Sv. Didaka, V.	
<i>14 Středa</i>	
Sv. Josafata, B. a M.	
<i>15 Čtvrtek</i>	
Sv. Alberta Vel., B., V. a C. uč.	
<i>16 Pátek</i>	
Sv. Edmundu, B. a V.	
<i>17 Sobota</i>	
Sv. Řehoře D., B. a V.	

Listopad 1945

Neděle 18

Dom. 26. post Pentec.
Posv. basilik sv. Petra a
sv. Pavla

Pondělí 19

Sv. Alžběty Dur., Vd.

Úterý 20

Sv. Felixe z Valois, V.

Středa 21

Obětování Panny Marie

Čtvrttek 22

Sv. Cecilie, P. a M.

Pátek 23

Sv. Klimenta I., Pp. a M.

Sobota 24

Sv. Jana od Kříže, V. a
C. uč.

Listopad 1945

25 Neděle

Dom 27. et ultima post
Pentec.
Sv. Kateřiny, P. a M.

26 Pondělí

Sv. Silvestra, O.

27 Úterý

Sv. Virgilia, B. a V.

28 Středa

Sv. Rufa, M.

29 Čtvrttek

Sv. Saturnina, M.

30 Pátek

Sv. Ondřeje, Ap.

Prosinec 1945

1 Sobota

Bl. Edmunda Kamp., M.

Prosinec 1945

Neděle 2

Dom. 1. Adventus

Sv. Bibiány, P. a M.

Pondělí 3

Sv. Františka Xav., V.

Úterý 4

Sv. Petra Chr., B., V. a
C. uč.

Středa 5

Sv. Sávy, O.

Čtvrtek 6

Sv. Mikuláše, B. a V.

Pátek 7

Sv. Ambrože, B., V. a C.
uč.

Sobota 8

*Neposkvrněného Početí
Panny Marie*

Prosinec 1945

9 Neděle

Dom. 2. Adventus

Sv. Leokadie, P. a M.

10 Pondělí

Sv. Melchiada, Pp. a
M.

11 Úterý

Sv. Damasa, Pp. a V.

12 Středa

Sv. Synesia, M.

13 Čtvrtek

Sv. Lucie, P. a M.

14 Pátek

Sv. Spiridiona, B. a M.

15 Sobota

Sv. Maximina, V.

Prosinec 1945

Neděle 16

Dom. 3. Adventus

Sv. Eusebia, B. a M.

Pondělí 17

Sv. Lazara, B. a M.

Úterý 18

Sv. Graciána, B. a V.

Středa 19

Q. Temp.

Sv. Nemesia, M.

Čtvrtok 20

Sv. Ammona, M.

Pátek 21

Q. Temp.

Sv. Tomáše, Ap.

Sobota 22

Q. Temp.

Sv. Flaviána, M.

Prosinec 1945

23 Neděle

Dom. 4. Adventus

Sv. Viktorie, P. a M.

24 Pondělí

Svatvečer Narození Pá-
ně. Adama a Evy

25 Úterý

Narození Pána našeho
Ježiše Krista

26 Středa

Sv. Štěpána, Prvomuč.

27 Čtvrtok

Sv. Jana, Ap. a Evang.

28 Pátek

Sv. Mládátek

29 Sobota

Sv. Tomáše K., B. a M.

Prosinec 1945

Neděle 30 Dom. infra Oct. Nativ. Dom.	
Sv. Sabina a dr., Mm.	
Pondělí 31	
Sv. Silvestra, Pp. a V.	
Úterý 1	Leden 1946
<i>Obřezání Pána našeho Ježíše Krista</i>	<i>Nový rok</i>
Středa 2	
<i>Nejsv. Jména Ježíš Sv. Makaria Alex., O.</i>	
Čtvrtok 3	
Sv. Jenovefy, P.	
Pátek 4	
Sv. Tita, B. a V.	
Sobota 5	
Sv. Telesfora, Pp. a M.	

Leden 1946

6 Neděle Epiphania Domini	
<i>Zjevení Páně</i>	
7 Pondělí	
Sv. Luciána, M.	
8 Úterý	
Sv. Severina, O.	
9 Středa	
Sv. Juliana a Basil.	
10 Čtvrtok	
Sv. Agathona, Pp. a V.	
11 Pátek	
Sv. Hygina I., Pp. a M.	
12 Sobota	
Sv. Proba, B. a V.	

Leden 1946

Neděle 13

Dom. 1. post Epiph.

Svaté rodiny

Sv. Leoncia, B. a V.

Pondělí 14

Sv. Hilaria, B., V. a C.
uč.

Úterý 15

Sv. Pavla, poust., V.

Středa 16

Sv. Marcela, Pp. a M.

Čtvrtek 17

Sv. Antonína, O.

Pátek 18

Nastolení sv. Petra
v Římě

Sobota 19

Sv. Maria a dr., Mm.

Leden 1946

20 Neděle

Dom. 2. post Epiph.

Sv. Fabiána, Pp., a
Šebestiána, Mm.

21 Pondělí

Sv. Anežky, P. a M.

22 Úterý

Sv. Vincence a Anastazie,
Mm.

23 Středa

Sv. Raymunda, V.

24 Čtvrtek

Sv. Timothea, B. a M.

25 Pátek

Obrácení sv. Pavla

26 Sobota

Sv. Polykarpa, B. a M.

L e d e n 1 9 4 6

Neděle 27

Dom. 3. post Epiph.
Sv. Jana Zlat., B., V. a
C. uč.

Pondělí 28

Sv. Petra Nol., V.

Úterý 29

Sv. Františka Sal., B., V.
a C. uč.

Středa 30

Sv. Martiny, P. a M.

Čtvrtek 31

Sv. Jana Bosco, V.

Pátek 1

Ú n o r 1 9 4 6

Sv. Ignáce, B. a M.

Sobota 2

Očištování bl. Panny
Marie

Ú n o r 1 9 4 6

3 Neděle

Dom. 4. post Epiph.

Sv. Blažeje, B. a M.

4 Pondělí

Sv. Ondřeje, B. a V.

5 Úterý

Sv. Háty, P. a M.

6 Středa

Sv. Doroty, P. a M.

7 Čtvrtek

Sv. Romualda. O.

8 Pátek

Sv. Jana z Mathy, V.

9 Sobota

Sv. Cyrila Alex., B., V.
a C. uč.

Ú n o r 1 9 4 6

Neděle 10	
Dom. 5. post Epiph.	
Sv. Scholastiky, P.	
Pondělí 11	
Zjevení bl. P. Marie Lurd.	
Úterý 12	
Sv. sedmi zaklad., Vv.	
Středa 13	
Sv. Benigna, M.	
Čtvrtok 14	
Sv. Valentina, M.	
Pátek 15	
Sv. Faustina a Jovity, Mm.	
Sobota 16	
Sv. Juliány, P. a M.	

Ú n o r 1 9 4 6

17 Neděle	
Dom. Septuagesima	
Sv. Faustina, M.	
18 Pondělí	
Sv. Simeona, B. a M.	
19 Úterý	
Sv. Gabina, M.	
20 Středa	
Sv. Euchera, B. a V.	
21 Čtvrtok	
Sv. Petra Mav., M.	
22 Pátek	
Nastolení sv. Petra v Antiochii	
23 Sobota	
Sv. Petra Damian., B., V. a C. uč.	

Ú n o r 1 9 4 6

Neděle 24

Dom. Sexagesima

Sv. Matěje, Ap.

Pondělí 25

Sv. Valburgy, P.

Úterý 26

Sv. Markety Korton.,
kaj.

Středa 27

Sv. Gabriela Poss., V.

Čtvrtek 28

Sv. Romana, O.

Pátek 1

Březen 1946

Sv. Albína, B. a V.

Sobota 2

Bl. Anežky Přem., P.,
patronky vlasti

Březen 1946

3 Neděle

Dom. Quinquagesima

Sv. Kunhuty, P.

4 Pondělí

Přen. ostatků sv. Václava

5 Úterý

Sv. Foky, M.

6 Středa

Sv. Perpetuy a Felicity,
Mm.

Popeleční středa

7 Čtvrtek

Sv. Tomáše Aq., V. a C.
uč.

8 Pátek

Sv. Jana z Boha, V.

9 Sobota

Sv. Františky Řím., Vd.

Březen 1946

Neděle 10

Dom. 1. Quadragesimae
Sv. 40 muč. sebastij-
ských

Pondělí 11

Bl. Jana Ogilvie, M.

Úterý 12

Sv. Řehoře Vel., Pp., V.
a C. uč.

Středa 13

Q. Temp.
Sv. Eufrasie, Op.

Čtvrttek 14

Sv. Matyldy, král.

Pátek 15

Q. Temp.
Sv. Klementa M.
Hofbauera, V.

Sobota 16

Q. Temp.
Sv. Patrika, B. a V.

Březen 1946

17 Neděle

Dom. 2. Quadrag.

Bl. Jana Sark., M.

18 Pondělí

Sv. Cyrila J., B., V. a C. uč.

19 Úterý

Sv. Josefa, pěstouna
Páně

20 Středa

Sv. Volframa, B. a V.

21 Čtvrttek

Sv. Benedikta, O.

22 Pátek

Sv. Pavla, B. a V.

23 Sobota

Sv. Viktoriána a druhů,
Mm.

Březen 1946

Neděle 24

Dom. 3. Quadrag.

Sv. Gabriela, arch.

Pondělí 25

Zvěstování P. Marie

Úterý 26

Sv. Haštala, M.

Středa 27

Sv. Jana Dam., C. uč.

Čtvrtek 28

Sv. Jana Kapistrána, V.

Pátek 29

Sv. Cyrila M.

Sobota 30

Sv. Kvirina, M.

Březen 1946

31 Neděle

Dom. 4. Quadrag.

Sv. Balbiny, P.

Duben 1946

1 Pondělí

Sv. Theodory, P. a M.

2 Úterý

Sv. Františka z Pauly, V.

3 Středa

Sv. Richarda, B. a V.

4 Čtvrtek

Sv. Isidora, B., V. a C.
uč.

5 Pátek

Sv. Vincence Ferr., V.

6 Sobota

Sv. Celestina

D u b e n 1 9 4 6

Neděle 7

Dom 5. Quadrag. - De passione

Sv. Heřmana

Pondělí 8

Sv. Alberta

Úterý 9

Sv. Marie Kl.

Středa 10

Sv. Ezechiela

Čtvrtek 11

Sv. Lva I., Pp., V. a C.
uč.

Pátek 12

Sedmibolestné P. Marie
Sv. Julia, Pp. a V.

Sobota 13

Sv. Hermenegilda, M.

D u b e n 1 9 4 6

14 Neděle

Dom. 6. Quadrag. - In palmis

Sv. Justina, M.

15 Pondělí

Sv. Basiliše a Anastazie,
Mm.

16 Úterý

Sv. Benedikta Jos. L., V.

17 Středa

Sv. Aniceta, Pp. a M.

18 Čtvrtek

Sv. Apolonia, M.

19 Pátek

Sv. Lva IX., Pp. a V.

20 Sobota

Sv. Sulpicia, M.

D u b e n 1 9 4 6

Neděle 21

Hod Boží velikonoční

Pondělí 22

Pondělí velikonoční

Úterý 23

Sv. Vojtěcha, B. a M.,
patrona vlasti

Středa 24

Sv. Jiří, M.

Čtvrtek 25

Sv. Marka, Evg.
Litaniae majores

Pátek 26

Sv. Kleta a Marcelina,
Pp. a Mm.

Sobota 27

Sv. Petra Kanisia, V. a
C. uč.

D u b e n 1 9 4 6

28 Neděle

Dom. 1. post Pascha - In albis

Sv. Pavla de Cr., V.

29 Pondělí

Sv. Petra, M.

30 Úterý

Sv. Kateřiny Sien., P.

K v ě t e n 1 9 4 6

1 Středa

Svátek práce

Sv. Filipa a Jakuba, App.

2 Čtvrtek

Sv. Athanáše, B., V. a
C. uč.

3 Pátek

Nalezení sv. Kříže

4 Sobota

Sv. Moniky, Vd.

Květen 1946

Neděle 5	
Dom. 2. post Pascha	
Sv. Pia, Pp. a V.	<i>Den pozdvížení českého lidu</i>
Pondělí 6	
Sv. Jana Ap. před branou Latinskou	
Úterý 7	
Sv. Stanislava, B. a M.	
Středa 8	
Zjevení sv. Michaela, arch.	
Čtvrtek 9	
Sv. Řehoře Naz., B., V. a C. uč.	<i>Den vítězství</i>
Pátek 10	
Sv. Antonína, B. a V.	
Sobota 11	
Sv. Mamerta, B. a V.	

Květen 1946

12 Neděle	
Dom. 3. post Pascha	
Sv. Pankráce, M.	
13 Pondělí	
Sv. Roberta Bellar., B., V. a C. uč.	
14 Úterý	
Sv. Bonifáce, M.	
15 Středa	
Sv. Jana Kř. de la Salle, V.	
16 Čtvrtek	
Sv. Jana Nepom., M., patrona vlasti	
17 Pátek	
Sv. Paschala, V.	
18 Sobota	
Sv. Venancia, M.	

Květen 1946

Neděle 19

Dom. 4. post Pascha
Sv. Petra Celest., Pp.
a V.

Pondělí 20

Sv. Bernardina Sien., V.

Úterý 21

Sv. Valenta, B. a M.

Středa 22

Sv. Julie, P. a M.

Čtvrtok 23

Sv. Desideria, B. a M.

Pátek 24

P. Marie, Pomocnice
křesťanů

Sobota 25

Sv. Řehoře VII., Pp. a V.

Květen 1946

26 Neděle

Dom. 5. post Pascha,

Sv. Filipa Neri, V.

27 Pondělí

Sv. Bedy Ctihodného, V.
a U. c.

28 Úterý

Sv. Augustina, B. a V.

29 Středa

Sv. Marie Mag. de Paz-
zis, P.

30 Čtvrtok

Nanebevstoupení Páně

31 Pátek

P. Marie Prostřednice
všech milostí

Červen 1946

1 Sobota

Sv. Fortunáta, V.

Červen 1946

Neděle 2	
Dom. 6. post Pascha	
Sv. Marcellina a dr., Mm.	
Pondělí 3	
Sv. Klotildy, král.	
Úterý 4	
Sv. Františka Car., V.	
Středa 5	
Sv. Bonifáce, B. a M.	
Čtvrtok 6	
Sv. Norberta, B. a V., patrona vlasti	
Pátek 7	
Sv. Roberta, O.	
Sobota 8	
Sv. Medarda	

Červen 1946

9 Neděle	
<i>Hod Boží svatodušní</i>	
10 Pondělí	
<i>Pondělí svatodušní</i>	
11 Úterý	
Sv. Barnabáše, Ap.	
12 Středa	
Q. Temp. Sv. Jana Fak., V.	
13 Čtvrtok	
Sv. Antonína Pad., V.	
14 Pátek	
Sv. Basilia, B., V. a C. uč.	
15 Sobota	
Q. Temp. Sv. Vítá, M., patrona vlasti	

Červen 1946

Neděle 16

Dom. 1. post Pentec.

Ss. Trinitatis

Sv. Benno

Pondělí 17

Sv. Adolfa, B. a V.

Úterý 18

Sv. Efrema, V. a C. uč.

Středa 19

Sv. Juliany Falk., P.

Čtvrtek 20

Boží tělo

Pátek 21

Sv. Aloise z Gonz., V.

Sobota 22

Sv. Pavlína, B. a V.

Červen 1946

23 Neděle

Dom. 2. post Pentec.

Sv. Agripiny, P. a M.

24 Pondělí

Narození sv. Jana Křt.

25 Úterý

Bl. Ivana, čes. poust.

26 Středa

Sv. Jana a Pavla, Mm.

27 Čtvrtek

Sv. Ladislava, krále, V.

28 Pátek

Ss. Cordis Jesu
Sv. Ireneá, B. a M.

29 Sobota

Sv. Petra a Pavla, App.

Červen 1946

Neděle 30

Dom. 3. post Pentec.

Památka sv. Pavla, Ap.

Pondělí 1

Červenec 1946

Nejsvětější Krve
Pána Ježíše

Úterý 2

Navštívení P. Marie

Středa 3

Sv. Lva II., Pp.

Čtvrtok 4

Sv. Prokopa, O.,
patrona vlasti

Pátek 5

Sv. Cyrila a Metoděje,
Bp. a Vv., věrozvěstů slov.

Sobota 6

Oktáva sv. Petra a Pavla

Červenec 1946

7 Neděle

Dom. 4. post Pentec.

Sv. Vilibalda, B. a V.

8 Pondělí

Sv. Alžběty, král., Vd.

9 Úterý

Sv. mučedníků gorkum.

10 Středa

Sv. Felicity a 7 bratří,
Mm.

11 Čtvrtok

Sv. Pia I., Pp. a M.

12 Pátek

Sv. Nabora a Felixe,
Mm.

13 Sobota

Sv. Anakleta, Pp. a M.

Červenec 1946

Neděle 14

Dom. 5. post Pentec.
Bl. Hroznaty, M., čes.
patr. - Sv. Bonaventury,
B., V. a C. uč.

Pondělí 15

Sv. Jindřicha, krále, V.

Úterý 16

Panny Marie Karmel.

Středa 17

Sv. Alexia, V.

Čtvrtek 18

Sv. Kamila z Lellis, V.

Pátek 19

Sv. Vincence z Pauly, V.

Sobota 20

Sv. Jeronyma Emil., V.

Červenec 1946

21 Neděle

Dom. 6. post Pentec.

Sv. Praxedy, P.

22 Pondělí

Sv. Marie Magdaleny,
kajíc.

23 Úterý

Sv. Apolináře, B. a M.

24 Středa

Sv. Kristiny, P. a M.

25 Čtvrtek

Sv. Jakuba St., Ap.

26 Pátek

Sv. Anny, matky P.
Marie

27 Sobota

Sv. Pantaleona, M.

Červenec 1946

Neděle 28

Dom. 7. post Pentec.

Sv. Inocence, Pp. a V.

Pondělí 29

Sv. Marty, P.

Úterý 30

Sv. Abdona a Sennena,
Mm.

Středa 31

S r p e n 1 9 4 6

Sv. Ignáce z Loyoly, V.

Čtvrtek 1

Sv. Petra v ok.

Pátek 2

Sv. Alfonsa Lig., B., V.
a C. uč.

Sobota 3

Nalezení ostatků sv.
Štěpána, prvomuč.

S r p e n 1 9 4 6

4 Neděle

Dom. 8. post Pentec.

Sv. Dominika, V.

5 Pondělí

Panny Marie Sněžné

6 Úterý

Proměnění Páně

7 Středa

Sv. Kajetána, V.

8 Čtvrtek

Sv. Cyriaka a dr., Mm.

9 Pátek

Sv. Jana M. Vianneye,
V.

10 Sobota

Sv. Vavřince, M.

S r p e n 1 9 4 6

Neděle 11

Dom. 9. post Pentec.
Sv. Tiburcia a Zuzany,
Mm.

Pondělí 12

Sv. Kláry, P.

Úterý 13

Sv. Hypolita, M.

Středa 14

Sv. Eusebia, V.

Čtvrtek 15

Nanebevzetí P. Marie

Pátek 16

Sv. Joachima, otce P.
Marie

Sobota 17

Sv. Hyacinta, V.

S r p e n 1 9 4 6

18 Neděle

Dom. 10. post Pentec.

Sv. Agapita, M.

Pondělí 19

Sv. Jana Eud., V.

Úterý 20

Sv. Bernarda, O. a C.
uč.

Středa 21

Sv. Jany Fr. de Chant.,
Vd.

Čtvrtek 22

Sv. Timothea, M.

23 Pátek

Sv. Filipa Ben., V.

Sobota 24

Sv. Bartoloměje, Ap.

S r p e n 1 9 4 6

Neděle 25

Dom. 11. post Pentec.
Přenesení ostatků sv.
Vojtěcha

Pondělí 26

Sv. Zefyrina, Pp. a M.

Úterý 27

Sv. Josefa Kalas., V.

Středa 28

Sv. Augustina, B., V.
a C. uč.

Čtvrtek 29

Stětí sv. Jana Křt.

Pátek 30

Sv. Růženy Limské, P.

Sobota 31

Sv. Raymunda Non.,
V.

ŘÍMSKÝ KALENDÁŘ

Naši dny v měsíci	Březen, květen, červenec a říjen (31 dní)	Leden, srpen a prosinec (31 dní)	Duben, červen, září a listopad (30 dní)	Únor (28 dní a v roce přestupném 29 dní)	Naši dny v měsíci
1	Calendis	Calendis	Calendis	Calendis	1
2	VI.	IV. { Ante	IV. { Ante	IV. { Ante	2
3	V.	III. } Nonas	III. } Nonas	III. } Nonas	3
4	IV.	Pridie Nonas	Pridie Nonas	Pridie Nonas	4
5	III.	Nonis	Nonis	Nonis	5
6	Fridie Nonas	VIII.	VIII.	VIII.	6
7	Nonis	VII.	VII.	VII.	7
8	VIII.	VI. { Ante	VI. { Ante	VI. { Ante	8
9	VII.	V. } Idus	V. } Idus	V. } Idus	9
10	VI.	IV. }	IV. }	IV. }	10
11	V.	III. }	III. }	III. }	11
12	IV.	Pridie Idus	Pridie Idus	Pridie Idus	12
13	III.	Idibus	Idibus	Idibus	13
14	Pridie Idus	XIX.	XVIII.	XVI.	14
15	Idibus	XVIII.	XVII.	XV.	15
16	XVII.	XVII.	XVI.	XIV.	16
17	XVI.	XVI.	XV.	XIII.	17
18	XV.	XV.	XIV.	XII.	18
19	XIV.	XIV.	XIII.	XI.	19
20	XIII.	XIII.	XII.	X.	20
21	XII.	XII.	XI.	IX.	21
22	XI.	XI.	X.	VIII.	22
23	X.	X.	IX.	VII.	23
24	IX.	IX.	VIII.	VI.	24
25	VIII.	VIII.	VII.	V.	25
26	VII.	VII.	VI.	IV.	26
27	VI.	VI.	V.	III.	27
28	V.	V.	IV.		28
29	IV.	IV.	III.		29
30	III.	III.	Pridie Calendas násled. měs.	Pridie Calendas násled. měsice	30
31	Pridie Calendas násled. měs.	Pridie Calendas násled. měs.	Calendas (násled. měsice)	Calendas Martias	31

Nony 7. dne a Idy 15. dne v měsíci mají březen,
květen, červenec a říjen (m i l m o!).

KATOLICKÉ čili vzorné!

Katolické fary, ústavy a domácnosti —
vzor čistoty! Kousek zásluhy má na tom
i nás RYCHLÍK, prášek pro rychlé čištění,
pro svou jakost v katolických kruzích
dobře zakotvený. Pokud RYCHLÍK ještě
neznáte, ochotně Vám pošleme štědrý
vzorek zdarma na zkoušku.

Prosím, pište!

K L E R I K Y

všech hodností a veškeré oděvy pro

P. T. duchovenstvo zhotovuje

Š T Ě P Á N V E L E B A

dřive

VÁCLAV PETRÁK

KREJČÍ ARCIBISKUPSKÉHO SEMINÁŘE

P R A H A I, KARLOVA 10

AKADEMIE KŘESŤANSKÁ

v Praze II, Národní třída čís. 6

Telefon čís. 452-63

Vyrábí církevní roucha všeho druhu a veškeré kostelní prádlo přesně podle liturgických předpisů a uměleckého vkusu za levné ceny.

Dodává též veškeré potřeby pro bohoslužby a ozdobu chrámů, jako ciboria, kalichy, kaditelnice, kropenky, svícný, monstrance, obrazy a pod.

Potřebujete-li pro svůj chrám nějakou ozdobu, obraťte se s důvěrou na nás. Poradíme Vám a vzor ně Vás obsloužíme.

Akademie křesťanská byla založena v roce 1875, je tudíž nejstarším spolkem toho druhu v republice Československé.

ŽIŽKOV - THURNOVA

*V dohledné době vám zařídí
neb doplní bytové zařízení*

DŮM MODERNÍHO NÁBYTKU

JOSEF JELÍNEK

ŽIŽKOV - THURNOVA 4

Stanice elektrické dráhy 9 a 21 - Telefon 370-09

VARHANY

vyrábí a opravuje

URBAN

PRAHA III, Besední ul. 1

Telefon 454-80

PIANA • HARMONIA

VARHANY HARMONIA

STAVÍ
OPRAVUJE
LADI

JOSEF LÍBAL

STAVBA VARHAN

PRAHA VIII

MACHÁČKOVA 2

ODBORNÉ PORADY

Starší i zánovní

bytová zařízení
koberce
šicí stroje
kola
psací a počítací stroje
hudební nástroje
obrazy a umělecké předměty

prodává

kupuje

vyměňuje

V E T E R A

české aukční síně s volnou prohlíd-
kou stálých výstav mnoha předmě-
tů různých oborů, společnost s r. o.

PRAHA II, PASÍŘSKÁ 5

Telefon číslo 325-39, 381-88

Do přístavu zdraví
zaveze Vás taťo loď.
Vzácný její náklad
ochraňuje Vaše zdraví.

LHOTSKÝ - HAŠLERKY - PRAHA

Dr Čeněk Tomiško

Kněz

*Kněz Kristův sloupe ohnivým je svému lidu,
je zřídlem útěchy a štědrým dárcem klidu
a svatou nádobou, z níž odpuštění dýchá,
jest hvězdou zářivou, jež za nočního ticha
k nám svítí čirou tmou a bludné vede k cíli,
je duhou smíření, je přečistý květ bílý,
když v tajuplný souzvuk lásky srdce dvoji
se v Hostii a v kněžské hrudi denně pojí . . .
Je světec, mučedník -- kol hlavy aureolu,
je velký ve slávě, je velký ve svém bolu,
je bojovník, jenž před ranou se nesmí schovat,
neb knězem být, to znamená - se obětovat!*

MANIFEST KATOL. DUCHOVENSTVA

S nejhlubší vděčností k Bohu, k naší nebeské Matce, k svatým patronům České země stojíme v těchto chvílích se svým národem. Vyslovujeme jeho jméno v ruce dík svrchovanému Vládci národů i našim nebeským ochráncům za podivuhodnou záchrannu, jež jsme byli svědky. Děkujeme Bohu, že si náš národ ve velké většině svých synů zachoval čest a projevil nevšední statečnost, že si udržel hrdinou víru ve vyšší spravedlnost a pravdu, která vždy vítězí.

Děkujeme i synům této země, kteří za ni přinesli oběť života. Děkujeme oném blahoslaveným trpícím, kteří za svou vlast strádali ve vězeních a koncentračních táborech způsobem, pro něž není obdobu v dějinách. Děkujeme všem českým matkám a otcům, českým manželkám a dětem, kteří naše osvození musili vykoupit ztrátou svých nejdražších. Děkujeme i svým bratřím, českým kněžím, jichž celé stovky přinesly za víru i za rodnou zemi v oběť utrpení i život.

Děkujeme všem těm, kdož pracovali v zahraničí i doma, aby svrhli potupné jho a surový teror, který nás hrozil zhničit. Děkujeme vládám i vojákům spjených národů, kteří prací i zbraní bojovali proti našemu odvěkému nepříteli. Konečně vyslovujeme také synovský dík Piu XI. a Piu XII. za jejich spravedlivý postoj vůči naší zemi.

Začínáme novou velikou epochu dějin. Její velikost nemůžeme změřit, jen ji tušíme. Ti, kdo uměli plakat s plačícími a kdo trpěli, již pochopili alespoň zčásti nejvnitřnější smysl doby staré a nejhlubší základy doby nové. Tém se v očistném ohni bolesti zjevilo tajemství času, že se totiž dějiny neodvratně naplní v řádu Božím.

Prosíme však a zapřisaháme všechn ostatní lid, aby nezapomněl, že za své osvobození vděčí Bohu, jehož podivuhodné řízení se skrývá v nejhlubších základech lidských činů. Prosíme, aby si osvobozený národ uvědomil v jednotlivcích i jako celek skutečnost vyšší spravedlnosti a pravdy, konečný smysl své

existence — a z toho čestně a důsledně vyvozoval zásady pro svůj budoucí vývoj. Prosíme vládu i lid, aby respektovali práva Boží i spravedlivý lidský rád. Prosíme vládu i lid, aby si zachovali jednotu myslí a srdcí, tak těžce vydobytaou předchozím utrpením.

Proto žádáme, aby nové státní zřízení bylo prodchnuto duchem osvícené spravedlnosti, která dbá všechn hodnot národního života. Žádáme pronikavou reformu sociální. Vítáme, že nositelem rozvoje bude pracující člověk. Přejeme si, aby každá práce dobrá byla konečně spravedlivě hodnocena.

Žádáme, aby ve veřejném životě zavládl duch pravdivosti a vyšší mravní úrovně. Stát nechť vážnou výchovou usiluje o odstranění také mravních škod, které našemu národu způsobila poroba.

V budovatelské práci pro lepší budoucnost nechce být katolické duchovenstvo odděleno od svého lidu. Tak jako před sto padesáti lety při národním obrození dával kněz obětavě a hrdinně vše, k čemu byl hlasem stejné krve a hlasem svého poslání povolán, tak nabízí i dnes své nejlepší sily svému národu.

Hlásíme se ochotně a obětavě k činorodé spolupráci v novém životě našeho národa, protože vidíme společné základy k duchovní tvorbě, poněvadž se sdílíme o společné ideály státního a národního rozvoje. Více než kdy jindy cítíme závaznost latentních tradic našeho národa, především ideje cyrilometodějské, která hned na začátku kulturné spojila slovanské národy a dala základ jejich duchovnímu vývoji. V tomto duchu chceme pracovat na vytvoření nového společenství s bratrským Východem.

S nezlovnou vírou v duchovní hodnoty chceme podle svých sil usilovat o duchovní obrodu našeho lidu. Z lásky k němu budeme při něm vždy věrně stát a se vši vážnosti a opravdovostí přispívat svou prací ke spořádanému státnímu vývoji a k vytvoření lepší budoucnosti. Nechceme být nic víc a nic méně než dělníky Božími, kteří pracují a žijí pro svůj lid. Chceme v novém duchu, s novým smýšlením zbořit vše, co oddělovalo kněze od lidu, přijít a dát všem vrstvám, především chudým a pracujícím, radostnou zvěst ve vlastním duchu Kristově.

Bůh žehnej naši drahé zemi, všem jejím dětem, spojení všech národů v lásce, míru a pokoji a každé dobré práci!

Josef Beneš, profesor, Jičín; ThDr Josef Beran, univ. profesor, Praha; Msgre Jan Cais, kapit. vikář, Č. Budějovice; Karel Fanfrdla OSA, Brno; Alois Frajt, farář, Terezín; P. Alois Koláček TJ, superior, Praha; Bedřich Hofmann, farář, Hor. Bečva; Josef Limpouch, profesor, Plzeň; Josef Pikora, kaplan, Roudnice; Msgre Bohumil Stašek, kanovník, Praha; ThDr Otakar Švec, metropol. kanovník, Praha; Msgre Alois Tylinek, farář, Praha.

Dr Čeněk Tomiško

POSLÁNÍ CÍRKVE V NÁRODĚ

Před soudci v Rouenu roku 1431 stojí devatenáctiletá dívka — hrdinka a osvoboditelka vlasti — Panna Orleánská, svatá Johanna z Arku. Od svých nepřátel lízivě jest obviněna, jako by odpadla od pravé víry. „Co soudíš o Církvi?“ ptá se soudce. A Johanna pronáší nadšenou odpověď: „Podle mne Kristus a Církev jest totéž!“ — Je to věru výrok světice, která takto vyjadřuje jednu z nejkrásnějších pravd křesťanství: Církev je tajemné tělo, jehož údy jsou věřící a hlavou je Kristus.

Z tohoto spojení vyplývá, že Církev má totéž poslání jako její Božský zakladatel, Kristus Ježíš. A jaké bylo Jeho poslání? Přišel spasit celý svět, to jest smířit lidské pokolení v Bohem a v Bohu sjednotit lidstvo mezi sebou, jak to vyjadřuje ve své velekněžské modlitbě několik hodin před smrtí: „...aby všichni jedno byli, jako Ty, Oče, ve mně a já v Tobě, aby i oni v nás jedno byli, by svět uvěřil, že jsi mne poslal.“ (Jan XVII, 21.)

Tuto poslední vůli svého Velekněze přijala v něztenění míře Církev svatá. Neboť je-li mystickým tělem Kristovým, musí být naplněna Jeho duchem. A po devatenáct století Církev, věrně plníc odkaz Kristův, jest jakoby velikým mohutným duchovním velechrámem, jenž objímá celý svět. Kristus zemřel

za všechny lidi všech dob, všech zemí a všech národů. S hlediska nadpřirozeného není rozdílu mezi plemeny a národy, nýbrž — jak praví svatý Pavel — „vším a ve všech jest Kristus“. (Kol. 3, 11.) Ti, kdo věří a jsou pokřtěni a žijí podle víry, tvoří jediný lid Boží, jedinou světovou rodinu, v níž, podle téhož svatého Pavla, nejsou „cizinci a přistěhovalci, nýbrž jsou spoluobčané věřících a domácí Boží“. (Efes. 2, 19.)

Od severního pólu právě jako z tropických pralesů, z venkovských chatrčí nebo z moderních paláců velkoměsta, z úst neznámé stařenky stejně jako se rtů věhlasného učence, v pestré směsici národů a nářečí zaznívá v Církvi úchvatná modlitba jednoty dítěk Božích: „Otče nás, jenž jsi na nebesích, posvěť se jméno Tvé . . . !“ Pravá Církev Kristova nemůže být církví národní, státní nebo územní, která by ve svém vnitřním pojmenování a ve své vnitřní ústavě se měnila podle politických vnějších událostí. Proto Církev vždy tak bedlivě si střežila a hájila svoji katolicitu cíli všeobecnost.

Avšak tato světová rodina, v niž spojeni jsou všichni národnové, není něčím, co existuje mimo skutečný běh a přirozený řád tohoto světa. Z toho vyplývá, že Církev, ač je všeobecná a nemůže být národní, přece jest v jednotlivých národech, jejichž přirozený národní život neruší, nýbrž naopak zdokonaluje, posvěcuje a povyšuje v rám nadpřirozený. Církev je jako matka, jež má mnoho dětí a každé z nich má zvláštní ráz povahy. Ptejte se této dobré matky, komu patří její srdce, a ona vám řekne: „Dětem — celé všem a celé každému z nich!“ Tudíž všeobecnost Církve není na újmu v jejím poměru k určitému národu, právě tak jako mateřská láska k určitému dítěti netrprší tím, že srdce matčino současně objímá celou rodinu. I v tom následuje Církev věrně svého Božského Mistra, který přišel spasiti všechny lidi, všechny národy, a přece při tom ukazuje jako člověk své národní a vlastenecké cítění, když roni slzy nad Jeruzalemem, slepě se řítícim do záhuby, anebo když pronáší slova, nad něž vlasteneckéjší pronesena nebudou: „Jerusalem, Jerusal-

me . . . kolikrát jsem chtěl shromážditi syny tvé, jako slepice shromažďuje kuřátko pod křídla svá, a nechtěl jsi . . . !“ (Mat. 23, 37.)

A jakým způsobem plní Církev své poslání v národním životě? Týmž, jaký přijala od svého Základatele, který ustanovil Církev jako učitelku a posvěcovatelku lidských duší.

Církev skrze své učení víry a mravů jest opěrným pilířem zdárného národního života. Autorita zákona Božího, jehož nesmlouvavou hlasatelskou jest Církev, jest jediným pevným základem, na němž lze vybudovati ušlechtilý, poctivý a zdravý život národní.

Nedávno ve veřejných sadech jsem spatřil nejohavnější kresby a vtipy, zesměšňující posvátné tajemství původu života a mateřství, a vedle těchto nestydostatů byl nápis se zkratkami jmen dvou studentů: „Zde jsme se ulejvali ze školy.“ Ptám se, může národ očekávat, že z těchto dvou studentů vyrostou lidé, kteří budou spolehliví v povinnostech, jež jim národ jednou svěří, když nyní považují za hrdinství hodné veřejného záznamu, že se od svých povinností ulili?! Může národ očekávat, že z nich vyrostou řádní otcové rodin, kteří svou ušlechtilou láskou k ženě a k potomstvu přispějí k udržení národa, když nyní tyto věci pokládají za hodné nejsurovějších vtipů?! A ptám se dále: Nejsou tyto úkazy, jichž je tak katastrofálně mnoho v naší mladé generaci, důsledkem oné osudné chyby, že po tolík let byla umlčována Církev-učitelka, která nabádá k čistotě hlásání Božího přikázání: „Nesesmilníš!“ a k poctivosti v řeči i v jednání: „Nepromluvíš křivého svědectví proti bližnímu svému!“? Selže a padne každá laická morálka a zraní život národa, který by si nechtěl do posledního důsledku uvědomit, že mravouka se musí stavěti na základě víry v Boha, jenž jest spravedlivým soudcem, který dobré odměňuje a zlé trestá!

Avšak kdyby Církev plnila své poslání v národech toliko tím, že by poučovala, byla by snad přísnou mravokáryknou, nikoliv však svatou a dobrou matkou. Kristus v učitelském úřadě svěřil Církvi určovat cestu ctnostného a nadpřirozeného života, ale zá-

roveň dal jí i prostředky, jimiž jednotlivce a celé národy může posvěcovati, to jest dávati schopnost a sílu, aby po oné cestě vskutku kráceli. A to jest druhé poslání Církve v národech. Kdo dá národu, kdo dá mládeži, jež je nadějí národa, kdo dá křídla ke vzletu v hnijících močálů mravní nízkosti k výšinám čistého života?! Musí to být síla vyšší — síla Boží — musí to být život Boží, sdělený našim duším, a to nazýváme — milost posvěcující. Svaté svatosti, oběť mše svaté a modlitba — to jsou odkazy, jež Církev přijala od Krista a z nich jako ze zdrojů rozlévá duchovní posvěcení.

Nejsou to jenom hodnoty vnitřního rázu, které by neměly dalekosáhlého vlivu na život lidské společnosti. Vždyť postačí jen uvážiti toto: Jak by to musilo vypadati v celém národe, kdyby na příklad svatosti svatého křtu nebyla pokládána jen za pouhou úřední formalitu, nýbrž za to, čím ve skutečnosti jest: začátek života Krista Ježíše v našich duších!? Jaká svědomitost, jaká poctivost, jaká pracovitost, jaká vzájemná láska, jaké nerozborné sjednocení musilo by zavladnouti v národe, kdyby každý křestan tohoto národa v kanceláři, v továrně, ve škole, na poli při svých povinnostech si plně uvědomoval: „Být křestanem znamená být druhým Kristem! Žije ve mně Bůh! Žije ve mně Kristus!“ Všichni — celý národ — jak praví sv. Cyril Alexandrijský — žili bychom Duchem Kristovým — a Kristus přece ve svém lidství jest a zůstane ideálem nejlepšího člověka a nejlepšího občana.

Jak by to musilo vypadati se šestím a spokojetností národa, kdyby neděle — den Páně — měla opět onu posvátnost, jakou žádá Církev. Kdyby každý člověk našeho národa aspoň jednou za týden odpoutal svou duši od prachu země a pozvedl ji v náruč Boží! Není věru třeba pracně sháněti důkazy, že znesvěcování dne Páně ochuzuje národy! — vždyť jeden z největších máme před očima. Co asi znamenala pro prvokřestanské obce nedělní oběť mše svaté? Podzemí v katakombách urozený Ríman vedle chudého otroka, vznesené dámě vedle svých služek klečí a přijímají v tajemných způsobech chleba svého

Boha . . . Ejhle, rozřešena otázka sociální! Všichni jsou bratřimi a sestrami! — tuto myšlenku odnáší si od společné eucharistické hostiny do veřejného života a podle ní také jednají. Kolik národních bolestí by nebolelo, kdyby hlas Církve-posvěcovatelky nezněl naprázdně!

Anebo vezměme si v úvahu ještě manželství, tedy věc, která je základem a tvořivou buňkou národa. V očích Církve manželství jest něčím svatým a nadpřirozeně vzneseným. S jakou posvátností vstupuje křesťanský muž a křesťanská žena do tohoto stavu, když si uvědomují slova sv. Pavla: „Nevíte, že tělo vaše jest chrámem Ducha svatého, který ve vás přebývá?“ (I. Kor. 6, 19.) S jakou vážností křesťanské svědomí manželů chápe účel vzájemného spojení! Mají plodit nové obrazy Boží, dítky, které mají rozmnожiti zde na zemi slávu Boží a v nebi doplňovati počet vyvolených! Je to spolupráce se samým Bohem! — Vzpomínám na onoho dělníka, hluboce věřícího, který při šestém dítěti pravil své ženě: „Maminko, jak to u nás bude krásné, až osm páru rukou se bude spinat k nebi při prosbě: Chléb náš vezdejší dej nám dnes! Nic se neboj, všechny vás užívím, vždyt se říká: Když dá Pán Bůh zajíčka, dá mu též i trávníček!“ — Tak smýšlejí věřící lidé, odchování Církvi — a nikdo přece nepopře, že takovéto smýšlení má něsmírný význam pro národ, vždyt přece se razilo heslo, že v dětech je národ věčný.

Ano, Církev je učitelkou a posvěcovatelkou národa. A toto nadpřirozené poslání Církve neruší, nýbrž zdokonaluje a podporuje přirozený kulturní život národní. Proto Církev ve všech národech vytvořila a tvoří hmotné i duchovní památky vzdělanosti, věd a umění, jichž používá jako prostředků k dosažení nadpřirozeného cíle. Zadívejme se někdy dolů s Hradčan a ptejme se, zda bez Církve naše metropole byla by zlatou stovžatou matičkou Prahou??

A nejhļavnější jest, že ve svém nadpřirozeném poslání Církev je věkovitě pevná a neochvějná. Muž, který ve své pýše chtěl opanovati svět, prohlásil kdysi i tuto větu: „A potom odstraním i katolickou

Církev!“ Byl — a není! Církev jest — a bude! Blaze národu, v jehož žilách kolotá krev Církve, kterou brány pekelně nepřemohou!

Prof. Dr Josef Toman

PASTÝŘŮV OSOBNÍ ŽIVOT

Věřící chtějí od svého duchovního pastýře nejen pravdu slyšet, nýbrž ji na něm i vidět. Jeho vzorný život je nejlepší apologií křesťanské pravdy. Kromě vlastní zbožnosti nesmí ani jeho vnější život nic v sobě mít, co by bylo proti obrazu dobrého pastýře, jak jej líčí evangelia. Odřískavost kněze se musí projevovat v jeho zevním zjevu, ve styku se ženami, v obcování společenském.

1. *De habitu clericali (veste et tonsura)*, I. brněnská synoda r. 1909, 22. konstituce, str. 331—334 a konference biskupů čsl. r. 1931 a 1936 (ACBr 1932, str. 23—25 a 1937, str. 19).

Kodeks předpisuje všem klerikům „decentem habbitum ecclesiasticum, secundum legitimas consuetudines et Ordinarii praescripta, tonsuram seu coronam clericalem, capillorum simplicem cultum (can. 136, § I.). O vousech kodeks mlčí, a proto platí o nich právo zvykové a ustanovení biskupa (ACBr 1920, str. 79). Není třeba zvláštního povolení k nošení paruky; jen podle některých kanonistů je třeba povolení z Říma nebo od nuncia k paruce mezi mší sv. *)

De habitu clericali jednalo od VI. století, od kdy se jeví rozdíl mezi šatem duchovním a světským, už 13 obecných koncilů a na 450 synod, z čehož je patrný jeho význam. Je to zákon, zavazující per se sub gratia, ale připouští levitatem materiae podle úmyslu jednajícího, podle doby, po kterou, a podle stupně, v jakém se porušuje, a zda se tak děje s pohoršením. Vůbec nemá hříchu, kdo odloží kněžský šat z důležité příčiny, na př. pro hrozící pronásledování. Vždy však těžce hřeší, kdo odloží kněžský šat: a) e contemptu, b) cum gravi scandalo, na př.

*) Vermeersch - Creusen, Epitome² I. n. 221.

kdyby veřejně chodil přestrojen (personatus), c) ad pravum finem, aby volněji mohl těžce hřešiti.

T o n s u r a má být „conspicua, sufficientis magnitudinis“, aspoň za měsíc obnovována (a mimo to při důležitých příležitostech, na př. když kněz jde k biskupovi, patronovi, před generální visitaci).

K o l á r má nosit kněz „semper et ubique“ a musí mít obvyklý u nás tvar, který kněz nesmí libovolně měnit, takže by ho nerozlošoval od laiků, t. a l á r aspoň při liturgických funkcích; kněze bez něho rector ecclesiae nesmí k liturgickým funkcím, na př. ke mši sv., připustit, leda že ta funkce byla nutna a nebylo by sine gravi incommodo možno talár zapatřit. Doporučuje se talár co nejvíce i při jiných úkonech, patřících zvláštním způsobem k duchovní správě, na př. k vyučování snoubenců, k návštěvě nemocných, do školy v místě.

S a t m i m o l i t u r g i c k é f u n k c e má být „saltem usque ad genua descendens et coloris nigri vel saltem valde subobscuri“, též svrchní šat a k l o b o u k černý nebo hodně tmavý, bo t y vždy černé. Poněkud, krátkší kabát, ale má být vždy delší než u laiků, je dovolen doma, při prázdninovém pobytu v lázních a cestování v horách, in vehiculis modernis (kolo, motocykl, auto). „quibus semper caute et circumspecte utantur vel in casibus simili bus“. Když tedy kněz do přespolečních, neschůdných škol nemůže nosití frak, nemá jeho kabát být tak krátký jako u laiků a černý nebo skoro černý; jde-li však někam se představit, má mít úbor salonné, t. j. frak.

Toho, kdo se proti těmto předpisům provinuje, má biskup přísně napomenout. Nepochlechně-li po měsíci ipso iure, t. j. bez nějakého prohlášení, ztrácí kněz svůj úřad (c. 188, 7°) a tím výnos z beneficia, má-li nějaké — je ex iustitia výnos ten restituovat, t. j. věnovat zbožným nebo charitativním účelům — a má být suspendován a po marném opětovném napomenutí za 3 měsíce deponován a klerik s nižším svěcením ztrácí svůj stav, t. j. přestává být klerikem (can. 136, § 3.). Custodia corporis est etiam custodia animae.

2. Ve styku s osobami ženskými je třeba knězi zvláštní opatrnosti. Musí se varovat nejen hřichů, nýbrž i podezření. Ženy, o nichž by mohlo být podezření, nesmí ani u sebe miti, ani navštěvovati (can. 133). Pocití-li, že v něm vzniká k nějaké ženě nemírná náklonnost, udává mu sv. Bonaventura tři pravidla: 1. nikdy s tou osobou bez potřeby nemluv (regula conversationis), 2. varuj se fixních pohledů na ni (regula oculorum), 3. nikdy se jí bez potřeby nedotýkej (regula tactus)! — Vinum et mulieres apostatas faciunt sacerdotes!

Kánon 133, a I. br. synoda, 20. konst., str. 319 až 324, jedná „de cohabitatione clericorum cum mulieribus“:

a) Doporučuje se, aby kněz potřebující domácnosti, měl za hospodyně blízkou příbuznou, nejlépe (rozumnou a hodnou) matku, sestru nebo tetu. Je-li cizí, má být pokud možno aspoň 40 let stará, níkdy však pod 30 let.

b) Hospodyně i služka musí mít bez vzdounu pověst, sint castae, piac, sobriae, subditae. Co nejpřísněji je zakázáno vzítí do domu kněze osobu padlou, nebo která samovolně (bez důvodů uvedených v kan. 1131) manžela opustila, i kdyby byla nejbližší příbuznou nebo švagrovou. Na faře nesmíjí bydleti malé děti ani příbuzných.

c) Kněz nesmí s hospodyní (služkou) u téhož stolu jísti, se ženami choditi na procházku, cestovat, společenské návštěvy konat, ani v témže voze jet, leč veřejněm.

d) Hospodyně nebo služka musí se varovat nápadného luxu v oděvu i špercích a pochybných zábab.

e) Pokoj hospodyně nebo služky nesmí sousediti s pokojem kněze a musí mít zvláštní vchod, neboť qui „amat periculum, in illo peribit“ (Sir. 3, 27), a také proto, aby farníci mohli se svým duchovním správcem mluvit volně a beze strachu, že někdo poslouchá.

Farář musí přísně dbát, aby farský personál chodil do kostela a ke sv. svátostem!

Hospodyně nesmí se míchat do věcí, které přísluší jí

jedině domácímu pánovi, tím méně snad do duchovní správy. Kněz se nesmí stát závislým na svých služebných tím, že by si od nich vypůjčoval, zůstával jim dlužen mzdu, dal si od nich zařídit faru. Má se však starat o budoucnost hospodyně, která jeho domácnosti věnuje svá nejlepší léta, aby nemusila po jeho smrti snad žebrat. V olomoucké arcidiecézi se to děje zavedeným připojištěním farských hospodyní, v jiných diecézích, pokud v nich nebude takového pojistění, doporučuje se dát jí pojistit doživotní rentu nebo ji v testametu vyhradit úroky z úspor, ne úspory samy (I. br. synoda, str. 330). Pojistění zákonné samo nestačí a je splatno až po 65. roce. Otázka farské hospodyně je důležitá a těžká. Má to být osoba slušnější, rozumná, mlčenlivá, která má náklonnost k životu v ústraní a nevyhledává žádných zvláštních známostí ve farnosti. Značný rozdíl ve věku se z ohledu na budoucnost nedoporučuje. Neber si osobu, k níž cítíš náklonnost, připravil by sis peklo!

Dobré pokyny hospodyním dává F. r. Bauerová, Domácnost katolického kněze, Brno, Občanská tiskárna, 1904.

Fara má být domem klidu, modlitby a ctnosti. Lid k ní pohlíží s určitou úctou. Má v ní být takový život, aby se o ní co nejméně mluvilo. Má v ní být pořádek a čistota, slušné a knězi přiměřené zařízení, ne však nádhera. Farář a kněz nesmějí věnovat nemírnou péči a náklad na zařízení bytu, stůl, oděv, zábavy. Lid přeje knězi lepšího sousta i kabátu, ale luxus ho dráždí, zvláště v dnešní době bidy. Zvláště jest se varovati, aby odpolední požehnání nebylo značně odloženo v den hostiny, nebo všelijak odbyto (vždy s asistencí!).

Obraz kněžské domácnosti líčí Manning, Včné kněžství, Praha, 1897, str. 243 nn., Jos. Mádl, Organisátor kněžstva, Nový Bydžov, 1931, str. 100 nn. Srv. též „Jaká má být domácnost kněze“ v ACBr 1937, str. 57 nn.

3. Klerikům zakázané zábavy a zaměstnání.

Kodeks (can. 137—142) zakazuje všem klerikům (nejen kněžím) vše, co se nesrovnává s důstoj-

ností duchovního stavu a co by je od jejich vlastních povinností odvádělo a světskými starostmi nebo závazky obtěžovalo.

J e p r o t i d e c o r u m c l e r i c a l e , a proto zakázáno: vykonávat artes (= řemeslo, zaměstnání) indecoras, na př. býti hostinským, hráti v kostky, pecunia exposita (hazardní hry o větší obnosy), nositi zbraň (leč k vlastní obraně), účastnit se hlučných honů (= hony s lečemi, psy a honci; štvance) — u nás je zakázána i tichá honba, ACBr 1931, str. 81 — navštěvovat bez nutnosti nebo spravedlivé příčiny hostince (can. 138), veřejné divadlo (u nás se rozumí špatné kusy) a tance (can. 140).

D u c h o v n í m u s t a v u j e c i z í , a p r o t o z a k á z á n o :

a) bez dovolení A p o š t o l s k é S t o l i c e vykonávat medicinu nebo chirurgii (myslí se odborné vykonávání, ne snad soukromá rada a pomoc na př. při náhlém neštěstí), přijat úřad s laickou jurisdikcí, na př. úřad obecního starosti (can. 139, § 1, 2),

b) bez dovolení svého o r d i n a r i a spravovat laické jméni, svědčit před světským trestním soudem, jde-li o těžký trest žaláře nebo smrti (ne tedy jen o peněžitou pokutu), přijat mandát poslance nebo senátora (can. 139, § 3, 4), ručit (na př. podpisem dlužního úpisu nebo směny (can. 137), provozovat obchod (can. 142). Podjáhen a výše nesmí bez dovolení svého ordináře být kmotrem při křtu (can. 766) nebo při břimování (can. 796); člen řehole nebo kongregace, i novic, musíl by mít povolení aspoň svého místního představeného.

Má-li se tedy kněz státi f u n k c i o n á r ē m (členem správní nebo dozorčí rady, pokladníkem, revisorem účtů) v nějakém p e n ě z n í m ú s t a v ē , na př. v raiffeisence, pojistovně, družstvu, zádruze, musí u konsistoře zažádat o povolení; v žádosti uvede důvody (na př. pro zvláštní poměry žádá toho pastora, prospěch Církve, věřící si toho přejí), udá, jakým obnosem v ústavě ručí a odesle ji jako každou žádost skrze děkana, který sepiše své votum o té věci (ACBr 1931, str. 93).

I se svými o s o b n í m i p e n ě z i má kněz za-

cházet rozumně. Neplýtvej s nimi nerozvážně, hled si něco zašetřit pro zařízení fary, pro případ nemoci atd., ale chraň se zase, abys nepropadl lakotě. Vše lid knězi spíše odpustit než lakotu. Podle can. 1301 beneficiát, podle I. brn. synody, 21. konst. „*De clericorum saecularium testamento*“, str. 324 až 331, každý kněz musí mít platně sepsanou závěť (*poslední pořízení*).

Podle státních zákonů je závěť též platná, když ji testátor vlastnoručně (ne tedy na stroj!) napsal a podepsal; radno jest připojiti datum. Musí v ní být určen universální dědic, který zaplatí dědické poplatky a vyplatí případné odkazy (legáty); nesmí tedy obsahovat jen samé legáty bez jmenování universálního dědice. Také se nesmí celé jmění na legáty věnovat, něco se musí rezervovat pro zaplacení lékaře a pohřbu. Kdyby zemřel farář bez závěti, připadla by třetina jeho pozůstatlosti kostelu, kde byl naposledy farářem, i když už snad byl na pensi nebo měl jiný církevní úrad, druhá třetina chudinskému fondu, kde je ten kostel, a třetí třetina příbuzným. (Srv. J. S. Baar, *Z duchovní správy*, Praha 1931, příběh „*Zničení*“); při smrti k a plán a ab intestato připadla by třetina chudým místa, kde zemřel, a dvě třetiny příbuzným; při smrti jiného kněze, na př. katechety, připadlo by vše příbuzným. „Dědicové nepominutelní“ jsou u kněze jen rodiče, jsou-li ovšem na živu; kdyby jim nebylo nic odkázáno, mohli by závěť soudně napadnout a žádat „povinný díl“, t. j. třetinu toho, co by dostali, kdyby testátor zemřel bez závěti.

Podle církve ních zákonů (can. 1298—1301) při úmrtí benefičiáta musí jeho osobní posvátná roucha a nádoby dostat jeho kostel. Podle brn. synody I. c. nesmí kněz jmenovat dědičkou hospodynii nebo služku (pohoršení), odkáže ji však, nepostáral-li se o ni pojistištěním, ze své pozůstatlosti nějakou pensi (úroky). At pamatuje nejjakým obnosem na mše sv. za svou spásu a aspoň několika mše sv. jako restituicí ad cautelam pro případ, že snad nějaké přijaté mše sv. nepersolvoval. Ač už to není přísným předpisem, přece má být farář pamětliv, aby té

části své pozůstatlosti, která pochází z příjmů beneficia, nepoužil k obohacení příbuzných, nýbrž celejen pro církevní účely. — Zapečetěný testament kněz při visitaci musí ukázat děkanovi. V případě nebezpečí, že by testament mohl někdo z osobního zájmu zničit, je radno mít jej uložený u přítele — kněze nebo u notáře.

V Čas. katol. duchov. 1938, str. 355 nn., jsou „*Poky* v proplatné uzávěrní testamentu“, krátké (3 strany), ale velmi dobré; je v nich též vzor kněžského testamentu. Viz též „*Dr Hanuš: Nejdůležitější o testamentu*“ ve Věstníku jednot duchovenstva r. 1937.

4. Společenské chování.

Duchovní má být podle sv. Pavla (I. Tim. 3, 2) ornatus. Chce-li ve společnosti působiti, musí si osvojit společenské chování. Žádá toho důstojnost jeho úřadu, sociální postavení a vzdělání. Nesmí to být pouhý zevní nášer, nýbrž přirozený výraz krásné duše. I zde je virtus in medio: neve nimis elegans neve rusticus. Sv. Ambróz (De off. ministr. I, 21) žádá od kněze společenskou slušnost ad commendationem nostri, aby ho učinila přijemným a oblíbeným. Nejdou neotesané vystupování zborí, co postavila horlivost a ostatní příklad kněze. Nezná-li společenského chování z domu a z alumnátu, musí si je získat v životě pozorným pozorováním, jak se vzdělaní lidé chovají.*

Trident. (XXII, c. l. de ref.) ukládá kněžím, „ut habitu, gestu, incessu, sermone aliisque omnino rebus nil nisi grave ac religione plenum prae se ferant . . . ut eorum actiones cunctis offerant venerationem“. Duchovní správce nemá být rozpustilým, ale ani zamračeným a mrzutým, musí být ke všem vážně laskavým. Nesmí se lidem vyhýbat, ale s každým musí promluvit; takového kněze mají lidé rádi

*) Z četné literatury na př. J. Pauly, Jak se máme chovati. Společenský a pastorační katechismus pro duchovenstvo, 3. vyd., Praha 1940; Krieg, Die Höflichkeit, Freiburg; Handloss, Des Priesters Höflichkeit, Wien u. Leipzig 1929.

a oč je požádá, mu udělají. Obliba je mu prostředkem duchovní správy. Ruce, nehty má mít vždy čisté, zvláště při funkciích (kuřáci užívejte špičky), má si čistit zuby, aby zápachem z úst neodpuzoval; má se holiti podle toho, jak rychle mu vousy rostou, jde-li se někam představit, vždy má být oholen. Sat jeho, i když je snad chudší, má být beze skvrn. Má hleděti, aby se uměl dobré chovati při jídle; nevyzná-li se, ať dává pozor, co dělají druži. Všude sluší kněži skromnost; nemá se chovati nikdy a nikde pánonitě, nemá se ve společnosti přít. Za každou službu poděkovati, na projevené blahopřání odpovědět (i při ordinaci nebo primicii) - dej si to natisknout). V obcování s laiky nemá být příliš otevřený, má si zachovati určitou reservu a pamatovati si: „Dixit laicus clero, inimicus tuus ero.“ „Ipse autem Jesus non credebat semetipsum eis . . . ipse enim sciebat quid esset in homine“ (Jan 2, 24—25). Kněz musí být opatrný co se týká p i t i, aby se nepodnapil nebo snad in copil; ztratil by vážnost. Musíš-li ve společnosti při nápoji déle zůstat, pamatuj si: 1. Nepij na prázdný žaludek; 2. nepij, když jsi uhrát nebo příliš vyčerpán; 3. první sklenku pij pomalu, asi půl hodiny; 4. nápoje nemíchej, silnější pij na slabší; 5. nepij z různých soudků ve vinném sklepě.

Lehmkuhl dává knězi pro jeho život tři moudrá pravidla: Degusta vinum modice ad vitandum scandalum. Age cum feminis angelice ad vitandum periculum. Tracta pecuniam caute ad vitandum vitium.

Msgre Karel Reban

ÚSPĚŠNÁ KATECHESE

Je starou bolestí i nejsvědomitějších katechetů, že jejich práce má skrovny úspěch, a ten se také časem ztrácí. Žáci se náboženství neučí a umívají zpravidla jenom tolík, kolik je naučíme přímo ve škole. A řekněme si upřímně, že bychom ani nepokládali za úspěch, kdyby žáci memorovali co největší kvantu látky doslovně a kdybychom měli na škole po-

věst přísného učitele, se kterým není co žertovat. Netoužime po tom, abychom byli kantory pedantskými nebo zapsanými až příliš školskému mechanismu: tím bychom ubíjeli ducha.

Ještě tíživěji se nás dotýká neúspěch katechesy po stránce výchovné a životně praktické. Zde sestupujeme až do samotné náboženské krise dnešního a zítřejšího pokolení. Hluboká náboženská nevědomost s mlhovinou bludných, nesprávných, zkreslených a nezdravých představ náboženských. Nedostatek živého a silného citu pro živel nadpřirozený. Soustavné opomíjení téměř všech náboženských projevů — modlitby, nědělní mše sv., sv. svátostí atd. Mravní porušenost až do základu individuálního charakteru i na kořeny mravných ctností sociálních. Kolik i nejlepších katechetů trpí pod touto lavinou neúspěchů . . . Jak nás více méně všechny již zajala a zatížila tato vlna bezmocnosti a dusí v nás idealismus, podlamuje víru, že by byl možný veliký, radostný úspěch, že bychom se dožívali již prvních náznaků na příchod nového náboženského obrození . . . Mimoto vytvárají tyto neúspěchy náboženského vyučování podečnování předmětu na všech stranách, u učitelů a školních úřadů, u žáků, ve veřejnosti, v diskusech o školských otázkách. Katecheta je tak ještě se zvláštní shovívavostí trpěný člen učitelského stavu, kterému se pouze z ohledu na společenský takt nedává zřetelnější najevo, že je celkem zbytečným ve škole.

Nezabýváme se zde otázkou neúspěchů ve škole po stránce mravní, protože máme na myslí nezavinené neúspěchy, ačkoli konec konců tak uplně bez viny nebýváme: proč se nechceme přeucovat? Proč nechceme vyzkoušeti novější methody? — Ale buď: vidíme v duchu před sebou sta a tisíce kněží ve škole, kteří tam přicházejí s nejlepšími úmysly a se solidní přípravou a odcházejí hluboce nespokojeni, smutni. Nesmíme se uchylkovat za asketickou radu: Za neúspěchy neodpovídáš, když jsi vykonal celou svou povinnost: Tvá je námaha — Boží je milost, která dá i nedá viditelný úspěch . . . To je sice pravda, ale při přesnějším sebezpytování musíme si říci,

že jsme neučinili všechno, co jsme mohli učiniti. Ještě jsme nedělali to neb ono a snad právě toto opomenutí částečně aspoň zavínuje naše neúspěchy. Osobní zájem každého katechety, aby mohl pracovati energicky a radošně jako apoštol mezi mládeži, i zájem a čest kněžského stavu vůbec a především věc Boží a lidských duší zavazují k tomu, bychom se rozhledli po předpokladech a prostředcích úspěšnější katechese. Shrnujeme tyto podmínky a prostředky úspěšné katechese v několik rad.

I. Vychovávej a posvěćuj duši.

Castou závadou je předimensonování katechese ve směru intelektuálním a pamětném. Mnohý katecheta všecku a celou práci svádí na cesty porozumění a zapamatování. Učitel, který zapomněl, že je především a nadě vše vychovatelem, duchovním pastýřem mladých duší. Je to jenom pouhé slovo, kdybychom se naučili nazývat svůj předmět „náboženskou výchovou“ a nemluvili vždy jen o „výuce náboženské“? Nezdá se vám, že by nás to donutilo zahlízeti se výš i hlouběji, že bychom si důrazněji připomnali, k čemu jsme ve škole a nutili se volit u mládeže p a s t o r a č n í prostředky, ne pouze ty, které jsou vzaty ze školského, k tomu ještě školsky oříšelého inventáře?

Bude-li celek i každý detail katechese zaměřen na pastoraci a pedagogiku mladých, změní se mnoho, změní se k lepšímu. Vždyť to znamená korekturu cíle mylně položeného příliš nízko na cíl vyšší, naléhavější a vznešenější. To znamená nového ducha v katechetickém díle, který na sebe strhne všechnu naší práci. Budeme se moci jistě těšiti na vydatnější milost Boží, budeme-li mladé duše opravdu přímo k Bohu vésti. A zcela jinak, nově a hluboce, zapůsobí vyučování na posluchače. S jiným zájmem budou nás sledovati — cosi se v nich dostane do pohybu, jejich osobní účast totiž, protože jasnější budou nazírat na nutnost a krásu náboženství i na svou odpovědnost za to, jak na ně reagují. KATECHESE, která je prosycena nadpřirozeným úsilím a zápasem o duše, katecheta, který si ve všem vede jako druhý Kris-

tus-Spasitel, Vykupitel, který doveď mladým srdcím dátí zkušenostní poznání a prožití toho, co to jest, milostí Kristovou zvládat otázky mládi, pochybnosti a vykupovat, osvobozenovat se ze všechno nízkého, zotročujícího lidskou důstojnost — takové počínání je hodno svého apoštolského, kněžského poslání, a proto přes všechny dílčí neúspěchy a krise směřuje ke konečnému vítězství Krista Krále ve vnitřním i vnějším životě mladých. Nás kněze naplní toto pojetic vyšší vážností, ale také vyšším elánem, vzmachem, a bude dobré, když od prvních počátků u katechumenů pěstujeme poznání a pocit jejich velikosti křesťanské, osudovosti náboženského rozhodování a nad to nade vše vědomí a zkušenost nekonečné lásky, dobroty, milosrdenství, svatosti Boží, jak se vtlily v osobě Ježíše Krista. Toto duchovní, apoštolské zaměření katechetovo i katechese kladem nejvýše, neboť jinak jsme sešli s cesty nebo jsme vůbec ani nenastoupili pravé cesty. Bůh i Církev nám dávají do rukou svaté prostředky: slovo Boží, jež má průbojnost meče dvojostřeho; milost ve Mši sv. a Svátostech a v Milosti je Boží život: jen nutno umět získati duše pro touhu po Kristově Pravdě a Milosti . . . Tím se změní „náboženská hodina“ v něco zcela jiného. Bude to bohoslužba, bude to řada náboženských úkonů, úkony božských ctností, bude to kus náboženského života, k němuž základy klademe ve škole, ale který potom katechumeni budou s úkonnými dalšími milostmi, k nimž rovněž jim rázime cestu, rozvíjeti sami. A budeme v nich mít i apoštoly dalšího šíření Boží věci. Neučme o náboženství, učme mu přímo, učme křesťanský myslit a cítit, jednat a žít a je-li třeba i trpět . . .

Zde se již dotýkáme onoho důležitého můstku mezi poučujícím slovem a životem. V tom je problém: učiti tak, abychom tím zasevali náboženský život, abychom duše zapojili do Božího života. Jak toho docílíme?

II. Dávej látku proživati — zní odpověď.

S učivem zacházíme tak, že se nám z něho neztrácí život, jímž je napojen, naopak že pod doty-

kem učíva se život duší katechumenů probouzí a roste. Toto jest asi methodicky, technicky nejtěžší část úkolu, zde, bohužel, nejčastěji ztruskotáváme. Životnost katechesy je výsledek několika jiných vlastností.

1. *Již volbou látky* dosahujeme vyššího životního potenciálu učiva. — Pravda, musí na to pamatovati již oficiální osnovy vhodným výběrem látky, formulací themat a náznaky oněch životních hodnot, jimiž je látna obdařena. Ale i katecheta sám při správném osobním rozpoložení, při vlastním skutečném životě náboženském, najde bez obtíží tyto stránky učiva, jež život v sobě tají a život dávají. Je nutno vypěstovati v sobě smysl pro tuto barvitost a životnost náboženských pravd a požadavků — katecheta sám musí žít plným, intensivním náboženským životem a mít schopnost vypozorovati vše, co Bůh krásného a životodárného vložil do Svého duchovního díla pravdy a lásky. Každá dogma zazáří s tohoto hlediska paprsky života. Křesťanství se objeví jako život Boží v duši a život duše v Bohu skrze Krista a Církve. Právě pro pojem Církve v katechesi platí největší měrou požadavek, abychom o ní učili ne pouze jako o vyhraněné organisači a systému, nýbrž jak o živém a oživujícím Kristu. A tak je tomu se všemi článcy víry, s katolickou mravoukou a jmenovitě s naukou o milosti Boží.

Zivotnosti dodáme katechesi zřetelem na časové otázky, a to stále přihlížejíce k nadpřirozenému posvěcení času, jakým je liturgický rok a mimořádné události v království Božím na této zemi, i když přirozený časovým potřebám a možnostem. Musíme se také hluboce zahleděti do nitra doby a prozářiti ji světlem víry — potom nám řekne, co má do sebe příznivého, co nebezpečného a co nepříznivého křesťanství. Taková katechesy nutně zaujme — neboť zájem jednou vzbuzený o náboženskou otázkou zpravidla roste do nesmírná, nedáme-li něčemu jinému nad ním zvítěziti — právě mládí se bude zajímat, bude hledat a bude se rozhořívat.

2. Katechesy nesmí se rušivě blížiti k duši, naopak musí se shodovati se zákony duševního dějství, musí

být psychologicky správná. Mladá duše je citlivější než kterákoli jiná. Máme příklady katechesí, které zvláště po stránce věcného výkladu a rozumového prvku jsou velmi propracované, a přece jsou pochybeny psychologicky, protože vůbec si nekladou otázku, jak mají zapůsobiti na psychologii mládí nebo přímo se jí dotýkají rušivě.

Psychologičnost katechesy respektuje duševní svéráz mladého člověka, a tu zase doveده se přizpůsobiti duši chlapec a dívči, duši mladého člověka podle jeho vnějšího prostředí — z vrstev dělnických, zemědělských, t. zv. inteligence atd. — Dovede žít s mladou duší. Dovede správně odhadnouti psychologii víry, naděje, lásky, viny a lítosti, očistného pokání, náboženského zanícení a zylažnění, mrvavních bojů i vitézství a vůbec všech fází a podob duševních stavů. Taková psychologická katechesy přihlíží ke psychologii onoho úkonu, o kterém jedná, i ke psychologii těch, které poučuje a vede.

Byla by nám velmi na prospěch, kdybychom si dali více práce se studiem náboženské psychologie, zvláště praktické a užité. Litujeme, že nemáme dosud v české literatuře k tomu dosti pramenů. Náboženství jako jev duševního života, náboženská typisace podle věku, pohlaví, prostředí žactva a příbuzné otázky byly by všechny námety speciálních studií a zájem o faktu zjištěna psychologii měl by se u nás jevit zřejmější, nikoli teprve tam, kde normální duševní ovlivňování selhává v případech více méně chorobných. Nespoléhejme na vrozenou instinktivní psychologickou zručnost ani na své bohaté zkušenosti — je toho velmi mnoho, čemu se musíme ještě učit a zač musíme být psychologům z povolání vděčni. Celá pedagogika — již rodinná výchova — potřebuje psychologického upzúšobení více než kategorických norem, s nimiž si výchova neví rady, protože nejsme s to je mládeži přiblížiti a ji pro ně získati.

3. *V hodná forma* zesílí životnost podání a celého působení katechetova. Již nás školní a katechetický slovník potřebuje revise, užíváme výrazů a frází nedětských a neúčinných. Nezastáváme

se vulgárnosti, odmítáme assimilaci tomu, co v živém jazyce je výstřední, přepjaté, šlágrové. Ale všimněme si toho, jak hovoří malé děti, jak chlapec a děvče, jak hovoří student a studentka. K tomu jejich živému slovu máme někdy daleko. Ploše znějí naše věty, šedivě se kupí naše myšlenkové odstavce. Proč bychom neměli do katechetické mluvy naliti více života, svěžesti, prvků dramatických i lyrických podle látky, přiležitosti a cíle katechesy? Jakými bychom to byli učedníky Krista, který dovedl hovořiti jedinečně živě, jímat vás a vásnív?

Formálních změn žádá si často i struktura katechesy. I když jsme toho mínění, že více méně všechny nové teorie o obsahové a formální stavbě katechesy bezděčně upomínají na t. zv. formální stupně kdysi přísně závažné — podání, výklad a užití jakož cesta logická a psychologická —, přece potřebuje katechesy též ve své formě obnovy, osvěžení, čehosi životu bystře odpozorovaného a v život ustíciho.

Zvláště praktické partie náboženského učiva, to, co má katolík konati a kterak to má konati, mohou-li k tedy především musí šetřiti těchto požadavků správného výběru a podání látky a psychologického prožití, nemáme-li dále lkati nad marně vynaloženou námahou, nad neplodností náboženské výchovy, která je zjevem přímo děsivým.

Katecheta, který dovede věčné, absolutní zákony vůle Boží tlumočiti s hlubokým a živým pochopením jejich smyslu i lidské duše a dovede je zvěstovati řeči dobývající sobě duši a srdci mládeže, jest oním hospodářem z Evangelia, který ze svého pokladu vynáší věci staré i nové: to je katecheta přítomnosti, jakého potřebujeme pro naši mládež, který to také u mládeže neomylně vyhraje ve vysokém procentu úspěchu.

III. *Cinem k činnosti.*

Toto další heslo úspěšné katechesy vyvěrá samo již z psychologických důvodů. Mládež, a zvláště novodobá mládež, nemiluje dlouhých výkladů, teorií; chce proniknouti přímo k činům. Čin, veliký, hrdin-

ský čin, pro který nutno se obětovat a namáhat, vysazovati se nebezpečím, okouzluje naši mládež. Dá za pravdu tomu názoru, který pěstuje tuto aktivitu, v ní vidí nejvýmluvnější ověření, nejpřesvědčivější důkaz toho kterého názoru.

A běreme-li zřetel na náboženství, pak rázem si uvědomujeme, že náboženství je život, plnost činů, a to vrcholných, nejhodnotnějších činů. Je-li který předmět ve vzdělávací a výchovné soustavě, který volá po činné škole, je to v nejprvnější řadě náboženství.

Nejsou všechny části učiva stejně podajné, chápeme-li se jich methodou činnou, pracovní. Ale velmi mnoho themat výborně se pro ni hodí. Jak jen možno, dříve se žáky konejme, o čem je chceme poučiti, potom vysvětlujme a znova k činu... Určité nesnáze tu budou, kdybychom měli každou katechesi uváděti vhodným úkonem. Musíme tedy pracovati již na větší vzdálenosti. Učme žáky všimati si všeho života, náboženského i občanského. Pěstujme jejich činnost neb aspoň zájem o činnost, nemohou-li ještě sami v té věci být činnými. Zcela dobře mohou žáci dříve ze své i z cizí zkušenosti poznati náboženský život jako proud úkonů víry, naděje, lásky a jiných zbožných a mravních úkonů, mohou poznati značný kus života ve společnosti jako řetěz prací a dobrých skutků z povinnosti i dobrovolných z lásky. Z tohoto materiálu vyvěrá fakt, který dozívá v žákovské mysli, paměti a v jejich srdečích čerpáme východisko svého apoštola mezi mládeží. A jako jsme vyšli ze života, ze skutků, tak se do života vracíme a skutek má být plodem katechesy. Akt litosti, na př. duchovní sv. přijímání, vzbuzení tří božských ctností, projevy zbožnosti, úcta a poslušnost k rodičům, láska ku bližním — to vše a mnohé jiné základní sloupy křesťanského smýšlení, chtění, charakteru a činů musí být napřed seznáváno jako cosi, co děláme a cím žijeme a potom následuje osvětlení, prohloubení, zdůvodnění a nový apel: Do života...

Psychologie, zvláště citu, se zmocňuje také další cesta k úspěšné katechesi:

IV. Z domova — pro domov.

Obecná didaktická zásada, že je nutno vycházet z nejbližšího okruhu žákova, má mimo své didaktické oprávnění ještě další vyšší poslání. Domov — nejbližší i rozšířený — má své sily citové, ideové a morální. Předpokládáme domov k r e s t a n s k ý. — Nuže — minulost i přítomnost takového domova je vzácnou hodnotou ethickou a ideovou. Domov zušlechťuje, domov si podmaňuje a vychovává. Je to dík, kterým splácí Bohu, Kristu, Církvi za vše, co drahocenného v řádu přirozeném i nadpřirozeném v domov vnesli. Moudrost a dobrota Boží opravdu zahrnuje lidstvo velikým blahem tím, co vytváří z domova posvěceného vírou v Boha a mravem křesťanským i milostí Božími. R o d i n a je nejuzším, nejintimnějším, nejrůznějším poutem duší a připravuje je na náboženský vzestup. Podobně působí mnohé obce, kraje, které si uchovaly svůj národní a duchovní svéráz, lid zbožný, ctnostný a zdatný. Platí to o společenských vrstvách, o stavu zemědělském, dělnickém, o mužích i o ženách, na nichž typ kraje se udržel neposkytnutý. Platí o národě, který křesťanstvím žil, tvořil, jásal i lkal, jež hož kultura je v podstatě stále dosud křesťanskou. Doufáme, že národ český přes nános cizorodých prvků křesťanským ve své podstatě jest a zůstane. Sledujme harmonickou symbiosu křesťanství a národnosti, božského a lidského živlu na starých památkách slovesných, výtvarných, žitých. Vracejme starou krásu náboženským obyčejům rodinným a pracovním. Do sociálních vztahů uvádějme křesťanskou tradici vnitřné úcty ke člověku, spravedlnosti a lásky. Tak přejdeme z minulosti do přítomnosti a dá Bůh také do křesťanštější budoucnosti. Svědectví dějin, tradice rodové, krajové, stavovské jsou také nejlepší apoložii katolické Církve, která ukáže, že právem Církve musí zaujmíti v duchovním a v mravním životě místo nejčelnější. Budeme-li pilně sledovati tuto linii křesťanského domova, národa a společnosti, prokážeme jím nejlepší služby. A pro to se mládež dá zainteresovati, k tomu přilne citově i rozumově a povahově. Nesmí se náboženská

výchova ztrácti někde v neurčitém prostoru, nýbrž učí žít zde na tom místě, které je tvým domovem, naučí tě vytvořiti si krásný, ušlechtilý domov a duchovně i fysicky zdravý národ a spravedlivě spořádanou společnost. Křesťansky vytříbený prvek patriotický a sociologický je svrchovaně žádoucí právě pro náš národ a stát. Jejich zdůrazněním a hojným využitím získáváme a prospíváme, sloužíme české rodině a státu.

Omne vivum ex vivo — platí i v řádu Milosti. Všechny vyjmenované prostředky by nestačily, kdyby jich duši a životem nebyl Bůh sám. Spolehlivá a jedině bezpečná cesta ke katechisaci úspěšné vede

V. Milosti Boží v duši katechetově a v duších mládeže.

Zivot Boží pouze a jediné z Boha vyvěrá. My jsou rovnáme cestu, disponujeme mladé duše, by se mu otevřely plně a neobmezeně a s ním dále spolu-působily. Katecheta sebezdatnější nesmí stavěti nikdy ani na sobě, na tom, co má od přirozenosti a čeho nabyl studiem a zkušenostmi. Nesmí stavěti ani na metodách sebemodernějších a libivějších. Nestaví-li Hospodin domu, marně se loptot jeho stativé... Osobnost katechetova musí být takořka pohlcena Božím živlem. Stály život v Milosti posvěcující a stály vznášet v milostech úkonnych je nejkrásnějším osobním přínosem katechetovým do jeho životního díla. Kristus a Duch Svatý musí v něm žít, jím mluvit a jednat. Něco ze sily Štěpánovy, Pavlovy, Janovy, z charakteru svatých Otců plných Ducha Božího musí být v nás. Tim se ubráníme „nemocem z povolání“, jakými bývají omrzlost, nuda, mechaničnost zabíhající až po směšné koničky ve škole, pouhá setračnost. Takový katecheta neprítahuje ani k sobě ani k Bohu.

Bůh a Jeho Milosti musí působiti sami v duších mládeže. Proto nesmíme jim skrovne odměřovati nadpřirozené posily a potravy duší. Platí to o Eucharistii, o častém přijetí svátosti Pokání, o vytěžení ze sv. Břímování, o činné účasti na Mši sv., o modlitbě, o životě z Církve, z Marie, ze světců a jejich ducha. Nesmí svým Já zcela zaujmouti podiv a oddanost

dítěte nebo mladistvého — ne já, On musí růst i... Uvádějme co nejplněji do bezprostředního styku mladé duše s Kristem — tím jim dáme nejlepší učení, nejúčinnější výchovu. Opakuj: Svatosti, Mše sv., Písmo sv. Liturgie — tyto božské síly, tyto studnice Spasitelovy musí se státi domovem duši katechumenů. Ne my — Kristus sám jim bude vychovatelem, Pastýřem dobrým slabých, ohrožených oveček.

Je jistlo, že je ještě mnoho jiných podmínek a prostředků, které spoluvytvářejí úspěch či neúspěch katechese. Většina z nich spíše vlivům Božím škodi. Podmínky žákova prostředí, totiž škola, rodina, mimoškolní poměry dají žákovi po stránci náboženské žalostné malo, častěji na smrt zraňují jeho duši. Osobní nadání, sklonky, povaha často tvoří další řadu překážek. Ale jsou i podmínky dané naší kněžskou osobností a prací. O to běží, by aspoň zde nenařazila mladá duše na kámen úrazu. Jaký katecheta jest a jaká jest jeho práce — to bývá otázkou na život a na smrt pro celé generace. Nezapomínejme své nesmírné odpovědnosti.

V hloubi duší trudíme se vadami školy simultánní, která jest již téměř výlučně laická, nezřídka přímo protináboženská. Toužíme po svobodné náboženské škole. Prozatím: „Daleká cesta — marné volání.“ Bylo by však od nás neupřímností, kdybychom sice volali po katolické škole, ale nedali dnešní škole a dnešní mládeži nejlepší, čeho jsme schopni. V moři cizích živlů náboženská školní výchova je posledním ostrůvkem, kde duše najde pravý, vlastní domov. Dobrá katechesa, katechesa jak můžeme nejlepší, je zatím naší náboženskou školou. Jest i cestou k budoucí škole náboženské, protože musíme dříve vychovati generaci tak katolickou zásadami i činy, že nesnese pro další pokolení polovičatosti a nedůslednosti školy „neutrální“, nýbrž užije svých občanských práv a své práce ve společenství národním a státním k uskutečnění vpravdě katolické školy.

Prof. Dr Josef Buryšek

KAZÁNÍ A KATOLICKÁ AKCE

Každý kazatel musí svým kázáním směřovati k hlavnímu cíli, aby se uskutečnilo, oč prosíme ve třetí prosbě modlitby Páně: „Přijď království Tvé!“, aby Boží království proniklo do duší všech věřících, aby se rozšířilo na zemi a bylo i naším cílem na věčnosti. Tentýž účel sleduje i Katolická akce, která jest spoluprací laiků na hierarchickém apoštolátě. Proto úkolem každého kázání má být nadchnouti posluchače, aby s knězem pracovali na rozšíření a prohloubení království Kristova a ukázati a dokázati jim, že každý věřící křesťan je povinen zúčastnit se této apoštolské práce a jak se jí zúčastnit může. Papež Pius XI. v Encyklike *Ubi arcano Dei* ukládá všem biskupům: „Připomínejte i vy svým věřícím z laického stavu, aby lajčtí apoštolové skryté nebo veřejně, ovšem poddání jsouce vám a vašim kněžím, pomáhali rozšiřovati známost a lásku Kristovu, aby si takto zasloužili čestného názvu: „Rod vyvolený, královské kněžstvo, národ svatý, lid vlastnický“; nejužší spojení s vámi a s Kristem jest podmínkou, kterou jedině se stane jejich pilná práce o rozšíření a posílení Království Kristova účinným prostředkem, aby se obnovil všeobecný mír.“

Každý věřící a Krista Pána milující křesťan musí si dnes hluboce uvědomiti, že chce-li být dobrým katolikem, nesmí mysliti pouze na sebe a svou vlastní duši, nýbrž i na duše těch, s nimiž přijde do styku. Již neleží celá váha povinnosti křesťanské ve známem příkaze: *Spas duši svou!* nýbrž platí stejnomořně i druhý příkaz: *Usiluj o spásu duší svých spolubližních!*

V nynějším velikém nedostatku kněžstva, kdy žeň tak veliká a dělníků málo, musí kazatel připomínati stále věřícím, že povinnost lásky k bližnímu, jejich charakter křestní, kterým se stali dítkami Božími, a charakter biřmovací, kterým se stali bojovníky Kristovými, jim ukládá spolupracovati se svým duchovním správcem v apoštolátě. Musí jim připomenouti, že nejen kněz, nýbrž i oni sami jsou odpovědní za

osud Církve a náboženství ve své vlasti; zle jest s náboženstvím, když osud jeho jest lhostejný celku národa, když laici necítí v sobě vědomí odpovědnosti za náboženský úpadek, když je pro ně překvapením, řekne-li jim kdo, že jest jejich svatou povinností pracovat o rozšíření náboženství v duších jednotlivců i ve veřejném životě, když všecku starost a odpovědnost za osud náboženství přenechávají výlučně kněžím. Takový zjev bývá buď známkou hluboké dekadence náboženské nebo její předzvěsti. Bohužel, že těžko se překonávají různé předsudky a staré zvyklosti. Kněžstvo i všickni katolíci byli po staletí zvyklí přijímat prostředky spásy jen a jen od kněží, a jen kněží království Boží šířili a prohlubovali. Jest zakořeněním domněním, že starost o šíření království Kristova v duších, království víry, naděje, lásky a milosti Boží a království Boží na zemi i na nebi může a musí být jen zájmem kněží. Každý kněz musí usilovně v křesťanech budit živé vědomí a přesvědčení, že šíření království Kristova jest také jejich věcí, že spása duše jejich blížního leží s celou odpovědností také na nich a nejen na kněží, jelikož kněz nenalezne k mnohým duším ani přístupu, který jest možný laikům.

Jak si byla vědoma této povinnosti sv. Terezička, která litovala, že nemůže být knězem, a za kněze, kazatele a misionáře obětovala všecky své modlitby, utrpení a dobré skutky a volala: „Nemařme čas! Zachraňme duše! Duše jako vločky sněhové padají do záhuby pekla a nikdo se o ně nestará. Třeba milovati Ježíše a zachraňovatí pro něho duše, aby od nich byl milován . . . Chtěla bych být knězem a procházeti světem, abych hlásala jeho jméno . . . Ale jedna misie by mi nestačila: chtěla bych hlásati evangelium na všech čtyřech stranách světových a zároveň až na nejosamějších ostrovech . . . Chtěla bych být misionářem, ale netolik na několik let, nýbrž chtěla bych jím být od stvoření světa a zůstat jím až do konce věků.“

Slavný kazatel P. Lacordaire cítě jednoho dne zvláštní opuštěnost, řekl k příteli Montebertovi: „Jak málo může člověk učiniti pro blaho svých bliž-

ních! Ze všech muk jest tato nejhroznější. Jsme od-souzeni hleděti, jak proudy lidstva spěchají k zábavám, k věcem nicotným, k věčné záhubě.“ Duše zanícené nemohou zůstat nečinnými. Velkodušná láska nezná mezi a rozlévá se jako láva na všecky strany. Zanícená duše nosí s sebou kus toho žizní umírajícího Krista, aby všecky duše pro něj získala.

Hlavní podmínkou apoštolské práce jest, aby každý apoštol v Katolické akci Svatitele svého a jeho svatého učení dobře znal a jej miloval. Sám Ježíš Kristus to prohlásil: „To pak jest život věčný, aby poznali Tebe, jediného pravého Boha a kterého jsi poslal, Ježíše Krista.“ (Jan 17, 3.) A sv. apoštol Petr napomíná křesťany: „Krista Pána nosíte v srdcích svých.“ (I Petr 3, 15.) Proto kazatel musí znázorniti Svatitele vždy v nových a nových barvách, zvláště jako nejlepšího učitele, nejvyššího krále a přítele a pomocníka chudých, nemocných, hříšných, trpících, oprovržených, Svatitele všech bez rozdílu, jenž nebude nikdy nikým překonán, „Kristus včera i dnes, On i na věky“. (Hebr. 13, 8.) „Nebe a země pominou, jeho slova však nepominou.“ (Mt. 24, 35.) — Největším nepřítelem náboženství jest nevědomost a pak vášeň a hřich. Proto musí kazatel se snažit bojovat proti témuž dvěma neprátelům.

Každý spolupracovník v díle apoštolském musí být zcela obeznámen s pravdami katolického katechismu, se všemi pravdami víry, mrvou a naší liturgie a musí být o jejich pravosti zcela přesvědčen, tak aby na všecky námítky, pochybnosti a bludy měl jedinou odpověď: „Vím, komu jsem uvěřil a jsem si jist.“ (2 Tim. 1, 12.) „Pane, ke komu půjdeme. Ty máš slova života věčného, a my jsme uvěřili a poznali, že Ty jsi Kristus, Syn Boží.“ (Jan 6, 69.) Slavný lékař milánské univerzity MUDr Necchi, který zemřel před několika lety v pověsti svatosti, když měl mluviti v sociálním týdnu v Miláně na thema: Co jest v dnešních poměrech pro sociální práci nejdůležitější? — odpověděl: „Pokládám za nejdůležitější, aby každý katolík znal předně pravdy svého katolického katechismu a podle nich žil.“

Touto jedinou větou nejlépe odpověděl na předloženou otázku a více nečekl, a tato jediná věta od tohoto inteligenta světce byla výmluvnější než oslužující přednáška. Kdyby všickni dobré znali Krista nebylo by tolik bludů náboženských i sociálních. — Veliký Papež Pius X. důrazně připomněl: Všickni ti, kteří jsou povoláni, aby řídili katolické hnutí, nebo kdo pracují o jeho rozkvět, mají být katolíky v každém ohledu, přesvědčeni o své víře, spolehlivě poučeni o věcech náboženských, upřímně se podrobujíce Církvi a její nejvyšší hlavě.“ — Poučení, kterého se dostalo věřícím v kázání, hledí pak prohloubit ve zpovědnici, v náboženských přednáškách, v duchovních cvičeních a v kursech, na něž poše je nejschopnější. — Kromě toho jim doporučí i vhodnou četbu. Kazatel musí stále připomínati, že Kristus musí být též vzorem pro každého pracovníka v apoštolátě. „At všickni, kdo se chlubí jménem „křestané“, nejen patří na našeho božského Vykupitele jako na vzeněný a nejdokonalejší vzor ctností, nýbrž ať také pečlivým vystříháním se hřichů a nejusilovnější snahou po ctnosti a svatosti tak vyjadrují svými mravy Jeho učení a Jeho život.“ (Enc. Mystici Corporis.) „Vy všickni, kteří jste byli pokřtěni v Kristu, Krista jste oblékli.“ (Gal. 3, 27.) — Křtem sv. byli jsme přivítěni ke Kristu; křest totiž nejen odpouští hřich dědičný a hřichy osobní, nýbrž uděluje nám život milosti Boží, činí nás údy Kristovými. Při křtu sv. člověk téměř srůstá s Kristem jako úd mystického Těla Kristova, stává se nositelem jeho a jeho ctnosti. Christiferjak jej nazývá sv. Cyril Jerusalemský.

Cím však prodnesní křestany jest svátořest sv. křtu? Není pro mnohé jen pouhý zevní obřad přijetí do Církve Kristovy? Či jest jim opravdu svatosti znovuzrození k duchovnímu nadpřirozenému životu Božímu, životu Božích dítek? A cím bývá kázání o křtu? Nebývá často jen vypočítáváním a vysvetlováním křestních obřadů a zapomíná se na to nejdůležitější — hluboké rovinutí vnitřního smyslu křtu jakožto svatosti, kterou se stáváme dítkami Božími a bratřími Kristovými,

svatosti, kterou umíráme světu a hříchu a jsme vzkříšeni v Bohu a obdařeni božskými ctnostmi. Kolik jest těch křestanů, kteří by s radostí a pocitem veliké důstojnosti mohli zvolat se sv. Janem: „Jakou lásku nám prokázal Otec, aby chom dítkami Božími sluli a my jsme jimi!“ (I. Jan 3, 1) a aby si uvědomili, že právě sv. křtem přijali jako dítky Boží povinnost pracovati také jako dělníci na rozšíření království Kristova!

A čím jest pro mnohé křestany svátořest bým ovaní? Zda se neobmezuje často jen na zevnější slavnost obléknutí nových šatů a přiležitost, kdy dítě bývá od svých kmotrů bohatě obdarováno? Kolik si jich uvědomí, že se stává křestan ve sv. břimování bojovníkem Kristovým, který má povinnost podle víry žít a o rozšíření mystického Těla Kristova pracovat a svou Církev hájit! — Jak nutné jest v kázáních vysvětliti význam této veliké svatosti posily Ducha svatého!

Cím hlouběji vniká duše v život Krista Pána, tím více touží po apoštolské práci a tím více ji pudí touha ku práci na spásce duší, tím více chce prohloubit tajemství života Kristova. Vidí, jak Kristus s náručím široko rozpjatým umírá za všecky, ale vidí též, že u mnohých ovoce jeho vykoupení zůstává bez užitku. Jak bolí takovou duši, když vidí tolik odříznutých suchých ratolestí od vinného kine- ne Kristova, tolik mrtvých amputovaných údů od jeho mystického Těla. Duše přivítěná hlubokou vírou, láskou a milostí v Kristu musí volati: Pane, slítit se nad nešfastnými údy, edloučenými od Tvého Těla! Pane, chci Ti přivéstí mnoho duší, modlitbou, obětmi, slovem, apostolskou prací a touhou, aby údy ty procitly a oživly, aby všickni jedno byli! — Jedině takový duch lásky, obětavosti a plný vnitřního života jest duši veškerého apoštolátu!

Katolická akce žádá účast na hierarchickém apoštolátě; tím jsou vysloveny dvě zásadní podmínky; předně požadavek po účinném a obětavém apoštolátě laiků podle jejich možnosti a schopnosti, a za druhé: požadavek vělení tohoto apostolátu do zřízení církevního, po radostné ochotě a pohotovosti laických apoštolů po-

máhati v apoštolském díle od Krista a církve ustanoveným představeným. Oba tyto požadavky musí kazatel ve službách Katolické akce zdůrazňovat. Musí ukázati, co jest mystické Tělo Kristovo, jaký vztah má každý k tomuto mystickému Tělu Kristovu a jaké požadavky se kladou na členy tohoto mystického Těla Kristova, zejména na laické apoštoly.

J e d i n o u r o d i n u t v o r í m e m y v š i -
c k n i , jichž Otec jest Bůh a bratrem Ježíš Kristus, s nímž jsme všickni spojeni. Mystické Tělo Kristovo jest veliký chrám, jehož kamenem uhlavným jest sám Ježíš Kristus a my všickni jsme stmeleni s tímto ka-
menem živým, jenž byl od lidí zavržen, od Boha však vyvolen a poctěn, a také my jako kamení živé na něm stavíme dům duchovní, kněžstvo svaté, abychom podávali duchovní oběti Bohu přijemné skrze Ježíše Krista. (I Petr 2, 4-5.) Všecky údy tohoto mystického Těla Kristova musí být spojeny na-
vzájem zákonem lásky a spoluodpovědnosti.

P ř e d n ě z á k o n e m j e d n o t y : V Ježíši Kristu dal Bůh Církvi hlavu a Církev je jeho télem. (Ef. 1, 22.) Údy Církve jsou údy Těla Kristova. „Jako totiž tělo jest jedno, a přece mnoho údů má, všecky pak údy těla, ač jich mnoho jest, jen jedním télem jsou, tak i Kristus, neboť v jednom duchu byli jsme pokřtěni v jedno tělo.“ (I Kor. 12, 12.) Celá tato kapitola epištoly první ke Korintským ukazuje, jakým zákonem jednoty musí být křesťané navzájem spojeni. Jedinou rodinou jsou všickni po-
křtěni, kteří mají v ní Boha svým Otcem a Krista svým bratrem. Má-li být jednota mezi všemi křes-
ťany jako údy mystického Těla Kristova, tím větší jednota musí být mezi kněžstvem a laickými apo-
štoly i mezi nimi jednotlivými navzájem. Proto apo-
štól sv. Jan připomíná věřícím tak často tento zákon jednoty vzájemné, když uvádí slova Kristova: Budte jedno ve mně, jako já a Otec jedno jsme. „Zůstaňte ve mně a já ve vás! Jako ratolest nemůže nést plodu sama od sebe, nezůstane-li ve kmeni, tak ani vy, nezůstanete-li ve mně. Já jsem vinný kmen a vy jste ratolesti; kdo zůstává ve mně a já v něm, ten přináší ovoce mnoho.“ (Jan 15, 4.)

A sv. Jan na základě tohoto posledního příkazu Kristova nabádá tak často k bratrské svornosti. Jak by tedy mohl vzniknouti hlubší spor mezi dítkami společné Boží rodiny, v níž jeden Pán, jedna víra, jeden křest, jeden Bůh a Otec všech, který jest nad námi a skrze všecky a ve všech nás? (Ef. 4, 6.) „Za-
prisahám vás, bratři“ — napomíná sv. Pavel — „skrze Pána našeho Ježíše Krista, abyste všickni mluvili jednomyslně a aby nebylo mezi vámi roz-
tržek, nýbrž abyste byli dokonalí v jednomyslném smýšlení a mínění.“ (I Kor. 1, 10.) „Jen užijte dů-
stojné evangelia Kristova, abych až přijde a vida-
vás, ať nepřítomén jsa slyšel o vás, že pevně stojíte
v jednom duchu, jednomyslně zápasíce za víru
v evangeliu.“ (Filip. 1, 27.) K této jednotě a svornosti musí vychovávatí kazatel křesťany a zejména laické apoštoly a poukazovati, co škod natropila v Církvi nejednota a nesvornost. Papež Pius X., když ještě byl biskupem v Mantui, na sjednutí kato-
líků pronesl tuto bolestnou stížnost na nejednotu mezi katoliky. „Pro naši rozbítost a nečinnost nezdará za nezdarem padá na Církev, a otevřeně vyznávám,
že jsme si zasloužili, abychom byli pronásledováni,
nemůžeme-li při takovém množství prostředků,
které nám ještě zbyly, se sjednotiti, abychom vy-
tvorili cos dobrého.“ — Svornost — toť tajemství úspěchů katolické Církve! Jedině svornosti i malé věci rostou, kdežto nesvornosti i veliké věci se roz-
padávají. A kdy je více této svornosti a jednoty třeba, než v dnešních dobách, kdy má Církev tolik nepřítele a je tak nutno, aby se všickni katolíci a zejména všickni pracovníci na díle Božím semkli k vzájemné spolupráci pro hájení a šíření království Božího! Občané, nepřítel stojí před branami, a vy byste se chtěli v této nebezpečné hodině ještě příti? Tak burcoval kdosí ve vážné hodině rozvaděné ob-
čany. Tak můžeme volati i my: Katolíci, apoštolové! Nepřítel je před branami, a vy byste ani nyní se nedovedli sjednotiti a nedovedli utvořiti dobré spo-
řádaný šik na hájení zájmů nejsvětějších? — Katolické akce musí spojiti všecky k společné práci na velkých cílech. (Pius XI.)

Jednotou musí pracovati všickni křesťané ku blahu všech. A tato jednota nesmí zůstat jen mrtvou literou, nýbrž musí všecky křesťany spojovati v životě i jednání. A jakou páskou může být ještě podporována? Jest to tajemství nejsvětější Eucharistie, která jednotu značí, žádá a působí. Vždyť společenství na požívání jednoho Těla a Krve Kristovy při oběti mše sv. jest podstatným společenstvím s Ježíšem Kristem, naší hlavou a „poněvadž jest jeden chléb, jsme i my mnozí jedním tělem, neboť všickni jsme účastní jednoho Těla.“ (I Kor. 10, 17.)

Zákon lásky: „Lásky pak kdybych neměl, jsem jako měď zvučící a zvonec znějící, bez lásky nic nejsem.“ Apoštolská horoucí láska musí vésti křesťany ke statečnosti a obětavosti a k té musí vychovávat kazatel. U průbojníku práce pro rozvoj katolického života není na místě zbabělost, stud, lidské malicherné ohledy. Jak vážně káže sv. Petr křesťanům: „Postrachu nepřátel se nebojte ani nelekejte! Kdo by vám uskodil, budeste-li horliteli pro dobré? Ano, kdybyste i trpěli pro spravedlnost, jste blahoslaweni.“ (I Petr 3, 12.) Zákon lásky musí vésti apoštoly k milosrdenství a soucitu s duchovní a tělesnou bídou bližního. Sv. Petr v citované epištolě dále napomíná: „Bratři, buďte jednomyslní, soucitní, bratrů milovní, milosrdní, pokorní, neodplácejte zlým za zlé, nýbrž naopak žehnejte, ježto jste povoláni k tomu, abyste požehnání obdrželi dědictvím.“ (I Petr 3, 8.) Takový příklad milosrdenné lásky ukázal Spasitel nejkrásněji na podobenství o milosrdeném Samaritánu. Tak i každý křesťan, speciálně apoštol Katolické akce, má se skláněti soucitu láskou ke všem ubohým a trpícím, ať tělesně nebo duchovně a nalévat do jejich ran balzámu účinné pomoci. V každém svém spolubližním, i v tom nejubožejším, musí viděti Krista a být si vědom slov Kristových: „Amen, pravím vám, cokoliv jste učinili jednomu z nejmenších bratří mých, mně jste učinili.“ (Mt. 19, 40.) Jeden ze žáků sv. Bernarda radí: „Ve styku s bližním nehledejte na zevního člověka s jeho skořápkou z bláta, ale zastavte se jedině u vnitřního, jenž jest stvořen k образu Božímu a

vykoupen drahocennou krví Kristovou; jest on chrámem Duchha svatého, příbytkem Kristovým a určen jest k věčné blaženosti. (Stimulus amoris, pars II., cap. XI.) Tato milosrdná účinná láska zdobí Kristovu Církev od nejstarších dob. Sv. Jeroným dává tomu svědectví: „Často nosila Fabiola na ramenou ubožáky a přemáhajíc přirozený odpor, omývala jejich rány hnijící; věděla dobré, že obvazujíc jejich rány, obvazuje rány P. Ježíše.“ (List 84.) Sv. Martin, nás sv. Václav, sv. Ludmila, blah. Anežka, sv. František z Assisi byli proniknuti touto myšlenkou. A co vykonali na poli charity tělesného a duchovního milosrdenství apoštolové lásky: Ozanam, Lo Pa Hong a světu neznámé milosrdné sestry, věnující se obětavě tomuto laickému apoštolátu! Nad jejich domy mohla by být umístěna případná slova, jako bývají umístěna nad portály nemocnic nebo ústavů vychovávacích ve Švýcarche nebo Francii. „Christo in pauperibus, Christo in adolescentibus.“ K této lásce milosrdené musí kazatel vychovávat své posluchače, aby v blízní, i tom nejubožejším, viděli Krista a porozuměli jeho slovům: Jdi i ty a čin podobně! — a zasloužili si jednou od něho odměnu, kterou slíbil, že podle lásky k bližnímu bude soudit svět.

Zákon spoluodpovědnosti. Žádný z křesťanů nesmí se vymlouvati a volati jako kdysi Cain: Zdaliž já jsem strážcem bratra svého? — Rány duchovní i tělesné našich spolubližních volají nás všecky na pomoc. — Každý jednotlivec má moc i povinnost pomoci bratřím trpícím a všem pomocí získati ovoce vykoupení; jako křesťan, úd mystického Těla Kristova, jest povinen pomáhati údům druhým a jest také za jejich spásu spoluodpověden. Sv. Jan Zlatoustý dobře napsal: „Jako slunci není možno, aby nesvitilo a nezahřívalo, tak není možno, aby křesťan nebyl plamenem; není mravivějšího kusu ledu než křesťan, který je netečný ke spásě svého bližního. Budeme se před Bohem odpovídat za spásu nebo zatracení svých bližních.“ A jiný veliký učitel církevní — sv. Basil — varuje: „Věž, že když si nedáme tolik práce pro Církev, kolik si jí dávají protivníci zdravé nauky, aby ji rozdrtili, pak

pravda jistě podlehne, jsouc podkopána nepřítelem, a my poneseme spoluvinu na jejím pádu.“ Přislíbil ji sice její božský Zakladatel ustavičnou pomoc a stálé trvání, vždyť „ani brány pekelné jí nepřemohou“, není však zaručeno její trvání v jednotlivých zemích a státech, jak svědčí dějiny, a v mnohých státech splnila se předpověď Kristova: „Bude odňato od vás království Boží a dáno bude lidu, kterýž bude přinášeti plody jeho. Kdo padne na tento kámen, rozrazí se; na koho však padne, toho rozdrtí.“ (Mat. 21, 34-44.)

Kazatel musí v kázání důkladně klásti na srdce posluchačům, že této spolupráce katolíků v Katolické akci žádá náboženská situace naší doby. Vždyť dnes jest náboženský život ohrožen nebezpečími tak četnými, strašnými, a rafinovanými, tak univerzálními a tak různorodými jako malokdy v dějinách křesťanství. Kdyby jediní kněží měli stát na hradbách a měli jen oni sami Církev a náboženství hájit, byla by věc žalostně prohrána; je naprosto vyloučeno, aby jen kněží mohli jí hájit na všech místech, kde je ohrožena. Na hradbách musí pohotově stát i laici. Pro službu v království Božím musejí být zmobilisovány i energie Bohem utajené v duších laiků, i laici jsou voláni od Spasitele jako dělníci na vinici Páně, i jim jsou dány od Božského Hospodáře talenty, aby jim těžili a užitek přinesli. „Práce kněží, i když horlivá a pilná, jest nedostatečná pro veliké potřeby, jimž má apoštolát v dnešních dobách pomáhati. Jest proto vhodné, aby si klerus vybral a vychoval vhodné pomocníky, aby mu stáli po boku v apoštolské práci, které by všude rozsevali úrodné símě náboženské.“ (Pius XI.)

V kázání musí kazatel též poukázati na hlavní a praktické prostředky apoštolského působení, kterými by mohli apoštolští laici pomáhati získávat opět k životu náboženskému ty údy katolické Církve, které jsou v nebezpečí odloučiti se od ní, nebo se již od ní odloučily, nebo náboženskému životu odumřely, případně ty, které jsou mimo pravou Kristovu Církev. Nutno,

aby kazatel poukázal, jak mohou věřící pomáhati kněžím v jeho působení činností propagační při misiích, náboženských přednáškách a cvičeních duchovních, v katolických spolcích, apoštolátem tisku, charity, veřejné mrvnosti, podporou mrvní i hmotnou kněžského dorostu, péči o mládež a školu, o uzavírání katolických sňatků, případně o konvalidaci neplatně uzavřených sňatků, o zaopatřování nemocných, katolické pohřby, akci protikremiční, akci o svěcení neděli a dnů svátečních a o hojnou účast na bohoslužbách, křesťanských cvičeních, o čistotu chrámu Páně a jeho opravy, o zvelebení církevního zpěvu atd. — Apoštolovati musejí všickni, jinoši, dívky, ženy i mužové i děti, bez rozdílu sociálního postavení, v každém stavu musí si kněz vyhledati vhodné a schopné apoštoly.

Dobře promyšlené, propracované kázání musí postavit základ ke Katolické akci v každé farnosti; bude-li kazatel naplněn duchem sv. Františka Xaverského a Jana Boska a bude-li jeho hlavním cílem: Pane, dej mi duše a ostatní si vezmi! a se sv. apoštolem národů volati: „Láska Kristova pudí mne, abych všecky Kristu získal,“ bude-li misionářem, který bude stále přemýšleti o tom, jak by všecky duše k Bohu přivedl a pronikne-li v modlitbě a rozjímání tato svá kázání ohněm Ducha svatého, obnoví tvářnost své farnosti.

Dr. Josef Hlouch

VLIV KAZATELOVY OSOBNOSTI NA ÚCINEK KÁZÁNÍ

Kromě mše svaté jest kázání největší možnosti vykonat nejvíce pro zájmy, pro něž se Bůh vtělil a vykrvácel. Kazateli se svěřují duše, jež mohou být spaseny nebo zavrženy. Kazatel má obrátit myslí lidu ke světlu, zavést duše v náruč Boží. Dosáhne toho kromě milosti Boží velikostí své osobnosti, která se mluveným slovem podává. Zájmy nekonečného

Boha a nesmrtelných duší měly by zastávati jen velké osobnosti.

Velkým je, kdo se zrodil a žije z Boha; kdo z velkých žije idejí a za velkými jde metami, kdo umístil své srdce co nejvýše. Kdo radost a bolest tisíců vzlá za radost a bolest svou. — Osobnost kazatelova se dostane k duším, jestliže si jest vědoma své nezměrné odpovědnosti za svěřené duše, za každé slovo na kazatelné i za dobro, jež by konat opomenula. Toto vědomí utváří kněžskou osobnost do vážného vzezření. Ví, že duše má větší cenu před Bohem než vesmír, vidí, že žádná oběť nesmí být velkou, jde-li o zvýšení kvality kázání. Ví, že žádná oběť není Bohu tak milá jako horlivost o duše. Duše, k nimž mluví, takového kněze zcela zabraly, jsou jeho světem, jest jejich. Je to vyslanec Boží, koná sanctissimum ministerium, praeccipuum munus, gravissimum opus. Když vystupuje na kazatelnu — jako by šel za Kristem, jenž volá: „Toto jest krev má, která se za vás vydává“; jako by kráčel za Kristem, jenž jde umřít, aby duše žily. Tímto postojem ke kázání jest osobnost kazatelova vedena k maximu oběti, jichž vyžaduje účinnost kázání. Kázání není mu vyplněním programu, nýbrž článkem v řetězu milostí, na nichž se perlí krev Kristova. Musí kázat — jako pěvec musí zpívat. Běda, kdyby nekázel. Vědomí, co jako kazatel může a musí, tíž ho. Velcí kazatelé byli vážní. Nosili jakoby velehyry na svých ramenou. A když celý den kázali, ač fysicky ubití, pociťovali, že se zbavili břemene, které na ně vložil Bůh; složili náklad, který pro lid načerpali v Božích pokladnicích. Kazatel — Christofor! Klesá, ale jest nesen a nese. Vznešené pojetí posláni kazatelského vtipku osobnosti kazatelové cosi jako záření věčného.

Kázání není jen zvuk slov. Ne slova, ale osobnost v pozadí slov. Ne to, co říkáš, ale jaký jsi! Něco z duše, co působí na duši. Neviditelné kouzlo osobnosti. Něco, co se zmocňuje posluchače, čemu se posluchač mimoděk poddává, poněvadž to „něco“ přichází ve jménu Páně. Vymyká se to definici, ale působí nejvíce. Farář arský řekne: „Klekněte si a zpovídejte se!“ a z posměváčka se stane kajícník. Poněvadž slo-

vo se fysicky ihned ztratí, musí kazatel dát ze své osobnosti ve slovo více než sochař ve svůj kámen, spisovatel ve svou knihu, malíř na plátno. Není-li kázání podáním osobnosti, jest přednáškou, nebude znamenat mnoho v království Božím. Osobnost tvoří v posluchači situaci pro přijetí slov. Na duši působí duše — i když skrze smysly. Na nitro — nitro. Slovo jest spojkou, vlnou, jež přenáší. V silné osobnosti jest síla, jež magneticky přitahuje; hoří v ní oheň, jenž svítí a zapaluje. Za slovem tušíme červány nového světa. Není nejdůležitější vjem sluchu, nýbrž to, co usoudila duše, jež vešla skrze slovo ve styk s kazatelem, který, stojí před lidem, dovolil, aby vešli v jeho nitro, jež se kázáním otvírá. Vždyť kázání jest veřejné Confiteor kněžské osobnosti: Nádeník, nájemník nebo horlivec, stravovaný touhou spasit . . . Když to mluví vir Dei, pak v něm mluví tvůrce nové doby, osvoboditel duši, jemuž jest jeho vnitřní vzezření nástrojem. Mluví pro krásu duší; krásá jeho duše jest mu nástrojem. Mluví pro nenávist k hřichu; jeho nenávist je mu nástrojem. Posluchači mimoděk uznávají jeho autoritu. On nejen mnoho ví, on mnoho jest a může mnoho dát. On podává z nitra, proto může dát to nejlepší. Vita clericorum est evangelium populi. Apoštоловé shli do světa „sine pera et calceamento“, a přece „in omnem terram exivit sonus eorum“ . . . Byli sancti et casti, in oratione assidui. Kristus vykoupil svět ne tím, co řekl, ale čím byl a co udělal. To, co věříci o kazateli vědí, jest účinnější než to, co od kazatele slyší. Kazatel, jenž pro svůj život požívá důvěru lidu, i kdyby se jen Otčenáš na kazatelně pomodril, dosahne více než jiný kněz s nejlepším řečnickým výkonem, když však slov nemůže doložit životem. Knězův život jest oheň Eliášův, slova jsou oltář a dřevo.

K umění kazatelskému — uměním žít! Cílem kázání jest život, proto i prostředkem kázání jest život. Ne mechanické slovo, ne sdělení toho, co kazatel slyšel nebo studoval, nýbrž životné slovo, slovo, jež zrodil život, sdělení toho, co kazatel prožil. Kazatelská funkce jest jakoby funkce mariánská. Přijal od Ducha sv. myšlenky Boží v čisté své nitro, dává jim

krev svého já, své osobnosti, aby se staly tělem, slovem mluveným, jako Slovo stalo se Tělem. Takové kázání jest potom jako dějství a zrození života, jež jest kazatel otcem i matkou. Opravdovým kázáním, které jest článkem v ekonomii spásy, nutno sebe dát, sebe drancovat, do výhně Božích zájmů kus po kuse svého nitra házet. Dovolujeme myšlenkám a plánům Božím, aby si z nás vyrvaly a na cestu k duším vzaly, co máme nejdražšího. Takový kazatel, jenž se dal Božím pravdám k disposici, vám řekne, jak jest kázáním vyčerpán, i kdyby byl tiše mluvil jen od oltáře kapličky. Dal sebe! Krev svého srdce dal s onou ochotou, s jakou zaznělo na věčnosti Ježíšovo „Ecce venio!“ a v Nazaretě „Fiat“.

Poněvadž kázáním se dušim podává duchovní přijímání, které má posvětit, může kazatel — odesírajíc od milosti Boží — podat tolik posvětné sily, kolik jí má jeho nitro. Je jako ciborium, z něhož se rozdávají hostie. Vita clerici evangelium est populi. Vos estis lux mundi. Když šlo o spásu, Bůh nepřipustil ani nejmenší poskvurny. Boží Syn se počal z Ducha sv. a narodil se z Marie Panny. Kázání nemá být pouhé oznámení pouhých pravd, nýbrž podání Božích pravd, takřka aby je duše ochutnaly, aby si je zamílovaly a tím se jim poddaly. Převod těchto sil zářivých a vábivých, vykoupením nahromaděných nejlépe umožní ten, kdo se Kristu nejvíce přiblíží. Jenom svatí plně oslavují Boha. Boží slovo projeví svou moc tím plněji, čím více kněz, jenž je podává, bude vnitřně spízněn s tím, co podává, čím více bude tím, co mluvené znamená, čím více pravda bude zářením jeho svatého nitra. Osobní dokonalost naplňuje duši tak, že každému slovu přidává z osoby vnitřní pomazání. To vyzařuje Bůh. Člověk ve všem Boží, zcela Boží; jde za ideálem Matky Boží, která jest „Sluncem oděná“. „Budte naplněni Bohem, a budete dost výmluvní“, říkal P. Ravignan. Vrcholné, čeho může dosíci osobnost kazatela, jest: „z toho člověka mluví Bůh“. Bůh, hledaný jeho meditací, Bůh, jehož se zmocnil svou láskou a přísnou askesí. Qui sunt Christi, crucifixerunt corpus suum ... (sv. Pavel). Ani kladivo ani hřeby na nás samé ne-

smějí nám z ruky vypadnout! Káže i kazatel s kazem charakteru. Zvoní i zvon puklý, ale jak? Chtějíce mluvit o Bohu, musíme být instrumenta Deo intime conjuncta. Lyra Ducha svatého. Káže sv. Štěpán, a židé nebyli s to mu odpovarat. Byl plný Ducha svatého. Bez tohoto vnitřního posvěcení, bez naplnění Boží láskou bylo by i sebelepší kázání a kazatel jako měď zvucící a zvonec znějící, i kdyby mluvil jazykem andělským. Obrácení, život v Bohu, jsou zájmy rádu nadpřirozeného. O neznámém by mluvil, kdo by nebyl usmrňen nadpřirozeně, „nesedělo by mu to“, kdyby jeho živlem nebyla milost a jeho silou láska.

Záchrana duše jest dílo rádu nadpřirozeného. To jest možno jen skrze milost Boží. Kdyby kazatel odpíral milosti Boží, kdyby odpíral státi se svatým, znemožní svůj apoštolský vliv. Do hříšné duše nevejde moudrost. Hříšné nitro jest jako mrtvé ruce. Takové ruce Bůh nerad vidí při svém díle. Když káže hříšný kněz, právem se ho táže Bůh: Quare tu enarras iustitias meas et assumis nomen meum per os tuum? Člověk plný země, aniž chce, podává (pouze ve slovu Božím, ne při svátostech, jež působí mocí Kristovou) věci svaté jaksi infikovaný zemí. Posluchač pozoruje: ten člověk mluví o cizím — zcela jinak Kristus: „In ipso vita erat.“

Aby byl silnou osobností, musí být kazatel nadřaděn posluchačům jak věděním, tak charakterem. Nemá být otázky života, v níž by se nevyznal. Omnia omnibus. Nemluví pouze mocí svého úřadu, ale nadřaděnosti svého vědění a charakteru. Kazatelna stojí nad hlavami posluchačů. Jen ten má právo stoupnout si fysicky výš, kdo stojí mravně výš než jiní. Misto dlouhých slovných úvodů, nejlepším úvodem ke všem kázáním jest, když lid předem vše přijímá, poněvadž přijímá kněžskou osobnost, která má co říci a má co dáti.

Jest zákon přírody, že se vše vyvíjí zvnitř navenek. Kruhem pohneš pohybem osy. Je tu potřebí, aby kazatel byl osoba vnitřní. Bourdaloue šel svým pohledem do duší a odtud na věčnost; to proto, že uměl z hlubin Boha ve svém nitru načerpat plnost

síly a moudrosti a světla. Vnitřní život kazatelův jest jako výchozí stanice, v níž jsou zásoby. Slovo jest jako pás, jenž vyvází z nitra destilovaný život. Poznatyk ještě nejsou život. Čím větší hlubina, tím čistší pramen dává. V nitru tedy připravuje kazatel to nejdůležitější pro své kázání. Je potřebí vnitřního maximalismu. Kontemplativní zvnitření bylo vždy oplozením kázání. Sawicky žádá po mravní osobnosti všeestranné naplnění věčným a plnou vládu nad nitrem. Schopnost koncentrace jest korounou homiletických talentů. Náryky nad plynkostí kázání jsou náryky nad nedostatkem samoty kazatelů, kteří nemohli žít plně svůj vnitřní život. Kdo se příliš rozbíjí v denních maličkostech, musí se vzdáti nároků na úspěch, jehož dosáhne silná osobnost. Savonarola nastřídal v samotě blesky. Protože k němu nejdříve mluvila pravda, mluvil on podmanivou pravdu florentským. Kázání mívá takovou cenu, jakou mělo cenu usebrání, v němž se zrodilo. Samota galvanizuje duši. Dynamismus mlčenlivých jest velký. Maria — Stolice Moudrosti, jest mlčenlivá. Čím více se naše usebranost přiblíží usebranosti andělské, tím andělštěji zazní náš hlas. Ti, kdož požehnané hnuli světem, sestupovali s osamělých výšin meditace. Duše kněžská, která chee pomocí ovečkám k pastvinám, musí dovolit, aby se ji zmocnila samota, v níž se pracuje. Samota umožní poznat sebe, a tím poznat život. V samotě se objevují tajemství srdce. Jenom ten upoutá, kdo ví, jak se chopit lidského srdce.

Slova takové osobnosti budou jako plody, jež uzrály na srdeci pro posluchače. Kazatel jest ve vězech Božích doma. Mluví jako ten, jenž má v Božském zkušenost. Sv. Tomáš neklade hlavní požadavek na vědeckost kazatelovu, nýbrž na jeho zážitek Božského. Chce „contemplata aliis tradere“. To, co v nazíráni získal. Nazíráni jest mu láskyplným poznáním a zažitím Boha a jeho pravd, důvěrným setkáním duše s nimi, oddáním se jím. Racine říkal: „Věc musí užrát v nitru. Drama již je hotovo, potřebí jen verše připsat . . .“ Bylo hotovo v jeho myslí! Podobně u kazatele. Nenávist ke hříchu, láska

ke ctnosti atd., dříve než o tom mluví, vše má být v něm hotovo. Nenávist, láska, naděje, veliká výra a nadšení a vše, k čemu vede duše, musí být nejdříve jeho zážitkem, událostí jeho nitra. Poněvadž však nové problémy a události žádají světla Božího slova, řečník není nikdy hotov, je stále in fieri, orator fit! Velká osobnost si rezervuje energii pro velké zážitky věci Božích. Blois napomíná: Magnus es, noli minimis occupari! Nač ty steré zbytečnosti!

Jistě to znělo podmanivě, když sv. Pavel zavolal: Scio, cui credidi! K povaze silné osobnosti patří její jistota rozumu i srdce v tom, čemu zasvětila své schopnosti. Kazatelem nemá být člověk třtina, nýbrž osobnost velké kultury ducha i srdce. Čím větší tato kultura, tím bohatší obsah slov, tím hlubší dojem, jímž působí. Poněvadž mnoho ví a dobrý jest a chce jen dobro, vnáší jistotu a klid a dobro. Posluchač již předem ví, že ten člověk není veden periferními snahami, nýbrž centrálními, ne horizontálními, nýbrž kolmými — k výšinám a hlubinám. Jeho síla i krása jest uvnitř. Čeká ve svém centru neohrozeně, ať mluví před vzneseným či prostým. Nesmí znát ani laciné vznětlivosti ani planého strachu. Jeho klid jest paprskem onoho klidu, jaký mluví z věčných neměnitelných pravd, jež se nebudou bát, když proti nim někdo vystoupí; nebudou se nikoho prosit, aby je přijal. Vnitřní rovnováha, vyrovnost, nitro bez problémů — to vše jest pramen sily. Rvoun neziská, není myslitel. Klid podmaňuje. Jeho řeč zní jako tón čistých varhan. Velkým kazatelem bude, kdo se nejvíce přiblíží ideálu harmonie, jakou znělo nitro rajského člověka, dokud vše nižší bylo oddáno vysímu, dokud dechem i písmi byla láska. Osobní vyrovnost se projevuje vznešenou vásní řeči. Každá myšlenka jest oživena, žádný cit není ponechán sám sobě. Jemná forma, jakou se city projevují, jest známkou hluboké vysoké kultury ducha. I v nadšeném slovu je méně bleskového světla a více milého svitu světla před svatostánkem. Neháze pomy, klade kvádry pravd. Nesmírným ohněm by dal najevo, jakoby se Boží pravda musela bát, jakoby ho potřebovala. Člověk by snad zastíral velikost myš-

lenky Boží. Tisíců malých zvonků ze statků si nikdo nepovídá. Když však zazní zvon kostelní, spěcháme do kostela. Klid ucelené božské osobnosti umí různé malicherné události ve faře a farnosti uklidit do patřičné vzdálenosti kněžské osobnosti a tím také daleko od slova Božího. Argumenta concionum sint essentialiter sacra (nařizuje Posv. Kongregace!). O záračném Bourdaloueovi píše president F. Lamignon: Byl od přirozenosti opravdový. Nesnesl přetváry a strojenosti. Viděli jsme, jak svou povahu ovládal; při jeho čilosti nebylo známky netrpělivosti.

Předpokladem účinného kázání jest kazatel — celý člověk, jak jej má na myslí sv. Pavel. Je to člověk, jenž dosáhl jednoty mezi myšlením a vůlí. Poznal velkou ideu, zasvětil se jí krví srdce, jde za ní, i kdyby požadovala jeho krev. Člověk, jehož nitro se stalo půdou, z níž si velké myšlenky směly vzít vše pro svůj vznik a přechod ke skutečnosti. Takový člověk se nedal zmástrovat módou ani dobou. Jest schopen zmistrovat dobu i módu. Takových lidí jest tím více potřebi, čím více se ztrácejí osobnosti a nastupuje kolektivní člověk, za něhož myslí spolek, strana, organizace. Jest jich potřebi, aby lid věděl, komu má věřit a kam se uchýlit, když má řešit problémy života, bolesti, smrti.

Nejvíce vnitřního posvěcení slovům kazatelovým dá jeho láska, která objala jak pravdy Boží, tak duše, kterým zvěstuje evangelium. Pozná-li posluchač, že ho miluješ, otevře své nitro tvým slovům, jako se otvírá jarní země slunci. Láska jest zbraň, před kterou konec každý musí kapitulovat. Nekapitulují poražení, nýbrž zchránění. Láska svět stvořila, láska svět zachovává; lásce jest reservováno vrátit svět Kristu. Láska jest metodou evangelia. Kdo nemá lásky ke kázání, ať nekáže! Kdo nemá síly vzít slova konseakrační za slova svá, ten není osobností kvalifikovanou pro působivé kázání. Kdo se brání, aby ho Bůh nevzal za slovo, když volá: Krev má, která se za vás vycedí . . . " ten zabránil příchod velkých milostí. S Boží pravdou nutno srůst. To jest možno jen láskou. Res tantum cognoscitur, quantum

diligitur. Kdo se do Božích zájmů i do duší zamíval, tomu se obě svěřuje. Taková láska, která jest formou všech ctností — láska nadpřirozená, usměrňuje celou kněžskou osobnost, uspořádá všechny schopnosti, takže co zvěstujeme, jest jako vanutí Ducha Lásky. Letnice nepřestávají. Této lásky, pro niž svět ještě nenašel pravé definice, nelze skrýt. Lid ji dobré vycítí. Ona jest naší legitimaci. My přicházíme in nomine Domini. Kdo nás přijmou, těm se dostane milosti, aby se stali dětmi Božími. Naše láska k Bohu a duším jest lidu motivem věrohodnosti.

Této lásky nejvíce získáme ve spojení a v následování Božského Srdce Páně. Dovésti duše k Bohu jest umění, jež se čerpá ze Srdce, jež vykrvácelo za ovce. „Kdo zůstává ve mně a já v něm, přináší užitku mnohol!“ (Jan 15, 5.) Apoštol touží po tom, ut Christus formet in nobis. (Gal 4, 19.) Sv. Maríké Alacoque sdělil Kristus Pán (Vie et oeuvres I, 290). „Všichni, kdož pracují na spásu duši, obdrží dar, pohnuti nejzavrzlejšími srdci a jejich práce bude mít zázačné úspěchy, budou-li sami proniknuti něžnou úctou k tomuto Srdci.“ Obrácení a posvěcení jest konec konců světovou událostí. My jsme jen nástrojem, vlastní obrácení a posvěcení působí Bůh sám! Ucta kazatele k Božskému Srdci Páně je tudiž důležitou vlastností jeho osoby. I když ho nikdo nevidí, jak rozjímá, usmířuje Božské Srdce Páně, přece tim již koná velké věci pro chvíliku na kazatelně.

Aby zůstal kazatel ve spojení s Kristem, musí kázat in unione illius divinae intentionis . . . Kdyby kázal, aby se ukázal, odvrátí se od něho Kristus, jenž přišel hledat slávy Otcovy a nikoli slávy své. Pyšným se Bůh protiví. Milost Boží nebude živit pýchu. Pravá pokora řekla jasně knězi, že on jest nic, že se sám Bůh musí k jeho dílu schýlit, aby přineslo užitek. Proto kazatel nespolehlá jen na svůj důvtip. Připravuje se, jako by vše záviselo na něm, spolehlá a prosí o milost Boží, jako by vše záviselo na ní. Prius orator quam dictor. Proto kněžská osobnost musí být docelena vlastností: muž modlitby.

Ten kazatel získal již předem mysl i vůli posluchačů, jestliže na něm vidět, že přichází od modlitby. Modlí se za ty, jimž bude hlásat Boží slovo. I svatý Pavel se tak modlil. Prosil o modlitbu za účinnost svého kázání „Modlete se, bratři, aby se slovo Pán rozšířilo a oslavilo (II Sol). Modlete se za mne, aby mi bylo dáno pravé slovo.“ Který kazatel se odváží na kazatelnu, aniž se pomodlil aspoň desátek růžence? Maria jest v Božím plánu s Ježíšem nedolučně spojena. Prostřednice všech milostí se mimořádně stará o ty, kdož s jejím vzýváním pracují na díle jejího Syna. Je matkou toho, který jest naše Všecko! Heslo blah. Grigniona: „Všecko skrze Marii a s Marii“ zaručuje, že „Maria se postará“, jako se starala v Káni Galilejské. Bůh nikdy neodepře, co bylo žádáno na Jeho Srdci skrze Panu Marii, i když snad bude žádati to, co přidával farář arský ke svým kázáním: posty, noční bdění, kajícnost. Ježíš „se obětoval, poněvadž chtěl!“ Trpímlí za svůj lid, tím se připodobňuje Ježíši, jenž za lidstvo zemřel. Právě oběti za dušę stal se kněžský charakter knihou, v níž se čte. Utrpením se kněží otevřely nedozírné dálavy, otevřely se mu i hlubiny, jež zůstávají skryty tém, kdož nevystoupili na kříž oběti. Utrpením, dobrovolnou oběti za věřící jsme dali nejnuttnejší investici do Božího slova, jež budeme hlásat. Oběti za lid probudily se nejvznešenější latentní síly kněžské duše, rozechvěly se struny srdce, jež by byly mléčly, nebýt navlhčeny slzami. A tyto struny hrají nejkrásněj. Jejich písni rozumí i nejzatvrzelejší srdce. Kněží, jenž v rozjímání a v dobrovolné oběti vystupoval na výšinu svatého kříže, dává Ježíš moc, že vše táhne s sebou ke kříži, knize vyvolených. „Sebe sama obětuji za ně . . .“ Jsem obětován, ale raduji se . . .“ Takto mluvil sv. Pavel. Krev a život a slzy a bezesné noci a námaha do úpadu — vše s radostnou vděčností Bohu, toť nejcennější investice pro účinnost kázání, toť nejdůležitější provozní kapitál. Nihil retineatis vobis de vobis, ut vos totos recipiat, qui se totum exhibet vobis. (Sv. Frant. Ass.)

Kněžské osobnosti! Tím, čím jste, rozhodujete

o osudu toho, co říkáte, a těch, jimž kážete. Z Boha velké kněžské kazatelské osobnosti učiní kazatelnu velmoci pravdy a lásky. Zarazi i valíci se može nevěry a zla. Vyrvou duše satanu. Budou zdviží, jež na ramenou kříže vynese svět z marastu zoufalství v náruč Boží. Vše s milostí Boží, skrče níž se stanou tvůrci nové doby, héroického křestanství, doby bez válek a krutostí, doby Království Božího na zemi. Rorate, coeli, desuper!

Ing. arch. Jan Sokol

APOŠTOLÁT UMĚNÍ

Chodíme do kostela slyšeti mši svatou, zúčastniti se darů, jež Církev udílí ve svátostech, modliti se, slyšeti slovo kázání.

Přicházíme často unaveni, smutni, s duší hladovou, a odcházíme poučeni, posilněni tolika milostmi, nasyceni Tělem a Krví samého Pána. Jsme jako ony zástupy, jichž bylo Spasiteli lito a jež nasytí zázračně a nepochopitelně. Odcházíme z kostela s novou silou, radostnou vůlí a ani si snad často nepovšimneme oněch drobtů, jež zbyly po naši bohaté hostině, právě tak jako v příběhu Evangelia. Mnohy nám snad ani nevstoupí na mysl, že by mohly být k užitku a potřebě. Ale jako drobty v Evangelii, ani tyto nepřicházejí nazmar.

Přicházejí ti druzi navštěvovatelé kostelů, pečlivě je vysbírají, shromáždí a zapudí jimi aspoň ten nejpalčivější pocit hladu, prázdnoty a bezúčelnosti, jimiž každá duše strádá a je svírána, dokud nespocíne v Tobě, Pane.

Církev si přeje a nařizuje, aby kostel, dům Boží, byl obklopen vším, co je na světě nejvzácnějšího, a tím je beze sporu veškero umění, povznášející silou své touhy po dokonalosti věci světa hmotného touto touhou přetavené k vrcholným projevům člověka. Proto jsou naši kostely skutečnými pokladnicemi vší krásy a všeho umění. Nejen však pouze pokladnicemi, nýbrž i jeho prvou dílnou, místem, odkud veškeru téměř naše umění, ať stavitelské či jiné z vý-

tvarných, ať hudební či slovesné, vzalo svůj vznik. Umění nikdy nedospívá až k svému cíli. Blíží se mu pouze, začíná vždy znovu a znova ve snaze přiblížiti se ještě více nekonečnému úběžníku dokonalosti. A proto může nasytit pouze zčásti. Ono je právě podobno drobtům, zbylým po hostině, kterou nám připravil a na které nás hojně sytí Pán. Vzniká ve světě nedokonalém, je však nicméně podobenstvím náboženství, úvodem k němu. Ukazuje svým posláním ve světě konečném na ně, jež obrazujíc se k věčnosti, učí nejen k dokonalosti se blížiti, nýbrž i jí dosáhnouti. Přes omezenost, konečnost své účinnosti i ono jest — abychom dálé pokračovali v přirovnání — pokrmem, ne sice pokrmem syticím, ale přece jen zaházejícím palčivou potřebu chvíle. A proto ty zástupy oněch druhých návštěvníků kostela, přicházejících sem aspoň pro posluu a občerstvení své duše, pro radost srdce, jež umění poskytuje v tak hojně míře.

Všechno umění ve své podstatě vzniklo v chrámu jako služba Bohu a vede tedy nutně k Bohu. Jest tedy v našem boji o lidskou duši nerozlučným, ale často nedoceněným průvodcím. Veškerá minulost vydává o tom jasné svědectví. Jak však tomu je nyní?

Přejdeme-li v duchu obraz umění naší doby, zdá se nám nejprve jako něco, co neustále vysýchá, mizí, ztrácí se. Stává se vzácným, takže se omezuje pouze na jisté vrcholy, kdežto pro úkoly všeobecnější byly stvořeny náhrady. Pro literaturu a poesii detektivky a romány známého rázu, biograf, pro malířství produkce, pro architekturu stavitelství. Kdežto tedy na příklad ve středověku i budova sloužící nejprostšímu praktickému účelu byla předmětem architektury, jsme nyní na opačném extrému. I úlohy mající uživateli nejen sloužit, nýbrž i vytváret ovzduší jeho myslí a srdce, i ty úlohy bývají řešeny, a to s programovou úmyslností, jako pouhé úlohy rázu ryze učelového.

Umění se stává více a více něčím vzácným a dokonce něčím, proti čemu se i úmyslně bojuje jako proti přežitku, proti zastaralé, nyní již zbytečné konvenci. Je v tom dokonalý obraz celé naší doby.

Poměr lidí k umění ztotožňuje se s postojem k náboženství.

Naskytá se ovšem otázka, kde vezmeme ono umění, jež potřebujeme dnes jako v minulosti ke stavbě kostelů, oltářů, k obrazům, sochám, bohoslužebným předmětům a ke všemu ostatnímu, když vidíme, že je ho všude tak žalostně málo anebo že není vůbec?

Na tu otázku lze odpověděti pouze jedním způsobem. Jest bezpodmínečně nutno, aby vzniklo umění nové, vycházející, jako ona všecka slavná umění minulosti, z bohoslužby. Snad se bude zváti toto přiliš odvážné, snad neproveditelné v našem smutném stavu. Možná, že je o b o j í m podle lidských měřítek, ale naše doufání má pevnou oporu, na níž stojí.

Chtěl jsem těmito několika slovy upozorniti na to, jak veliká jest úloha umění v lidské myсли, jak úzký jest jeho vztah k náboženství, na to, jak jedinečný zájem máme my křesané na tom, aby se obrodilo a znova rozkvetlo. Neboť ono jest naším nepostradatelným spojencem, apostolem, mající přístup všude a ke všem duším, kazatelem beze slov, ale přece tak výmluvným.

Dr Ladislav Vachulka

VARHANY

Jedním z nejradostnějších úspěchů v oblasti památkové péče české jest úplné zachránění našich varhan před nacistickými rekvisicemi. Vzpomene-li si na obrovské škody, které natropily rekvisice pišťal za prvé světové války, a připomeneme si rozsah nařízených rekvisic z 11. září 1944, uvědomíme si, jak mimořádné umělecké hodnoty byly uchráněny illegální prací i jak veliká sabotáž německého válečného průmyslu se tím podařila obdobně jako při zachování vzácných českých zvonů. Vcházejí tedy do obnovené republiky s neporušeným odkazem slavné tradice českého varhanářského umění, jak jí v našich zemích reprezentují spolehlivost mechaniky i zvukovými kvalitami varhany zásuvkové i kuželové, tech-

nickými a kombinačními možnostmi nástroje pneumatické a posléze po závažných zkušenostech se elektro-pneumatikou v nejmodernějším úspěšném výboji soudobé varhany soustavy elektromechanické. Než veliká snaha v pořizování nových nástrojů vede nutně k tomu, abychom si blíže povídali uměleckého významu i osudu našich starých varhan, které byly mnohde před německou rekvizicí zachráněny nadarmo, poněvadž nám je v hlubokém míru bez výčitek svědomí „rekvírují“ varhanáři za asistence a na přání duchovenstva a varhaníků, kteří si v neznalosti věci neuvedomují, jak nenahraditelné národní hodnoty ztrácíme nemírnou touhou po modernosti.

V našich zemích se nedochovaly varhany z doby gotické, třebaže máme o jejich existenci dostatek zpráv. Také z období renesance, kdy varhany měly již samostatné rejstříkování a pedál, se nám nedochoval zejména ani slavný svatovítský nástroj Pfannmüllerův, dokončený r. 1567 budějovickým varhanářem Jáchymem Rudnerem. Požár r. 1756 zničil tyto varhany, na něž hrával již Carolus Luyton.

Teprve z doby baroka, období to největšího rozkvětu varhanářství, kdy varhanní zvuk dosáhl nejideálnější stylové ryzosti, máme u nás dochovány původní nástroje. V barokovém typu mají varhany vybudovány rejstříkové sbory ve všech velikostech a tvorí organicky jednotný celek. Ještě dnes uchvacují zachované nástroje barokových mistrů nepodobitelným zvukovým jasem, obdivuhodnou intonací a zvláště stříbrným leskem plena, dosaženým bohatým vybavením nástroje vysokými rejstříky a plným prostavěním alikvotních řad v charakteristických mixturách. Nízký tlak vzduchu, ideální zvukové rozvržení mezi hlavní stroj a kontrastující positiv v zábradlí kruchty, upomínající na dvojsborovost benátského slohu, samostatné vybavení každého manuálu s vlastním plenem, pedál prostavěný až do nejvyšších hlasů jako samostatný stroj, který nemá pouze úlohu basu, nýbrž může přinést také kterýkoliv z vyšších hlasů, dokonce i v reálném dvojhlasu, jaderné a ušlechtilé hlasu bez jakékoliv romantické sentimentality, nejlepší materiál, důkladný způsob

stavby na staletí, nejvyšší charakteristická intonace jednotlivých rejstříků, zvláště principálového sboru, nepřekonatelným intonačním uměním dosažená zvuková katedrála plena nenapodobitelného lesku, bez hučení a hřmotu, které při veškeré síle a plnosti zůstává stále průhledné a ve zvuku nadnešené, dokonalé řešení mensur, umožňující plné uplatnění také vnitřním hlasům v polyfonních skladbách, na vysoké hlasu bohaté dispozice, v nichž jsou osmistopé rejstříky jen rovné mezi rovnými a nikoliv převládající jako v úpadkových varhanách, úžasné možnosti mísení všech hlasů a tím dosažená rozmanitost zvukových barev, překvapující mladistvá svěžest jednotlivých hlasů i uchvacující účin celku, s naprostou a okamžitou precisností „oslovující“ pišťaly na zásuvkové vzdušnici dodnes nepřekonané, spolehlivá mechanika umožňující přímé čtení hry jako na cembalo nebo klavír, ničím nezprostředkované a nezpoždované, to jsou hlavní vlastnosti „zvukových zárazek“ z doby baroka. V takovém nástroji žije duch člověka, který tu vytvořil srdcem dílo mistrovské.

Varhany romantického typu opustily dosažený zvukový ideál a zdůrazňovaným napodobováním orchestrálních barev snížily majestát varhanního zvuku do nedůstojného područí instrumentálního slohu. Prvý úpadek smyslu pro čistotu varhanního slohu objevuje se již u abbé Voglera, učitele Weberova, který na začátku minulého století na podkladě svého symplifikačního systému obrátil stavbu nových nástrojů na mylné cesty a nadto přestavoval i nástroje starší. Nejvážnější však úpadek v evropském varhanářství datuje se od let osmdesátých minulého století v důsledku nepromyšleně prováděné reformy chrámové hudby; postihl zejména nástroje středoevropské. Většina vzácných varhan byla slohově pořušena anebo bezohledně zničena. Tato doba obětovala zvuk i mechaniku starých varhan modernisování na automaticko-pneumatické a později elektrické stroje, fungující jen s příslušným zpožděním; mezi hráče a nástroj vnučeny jako silové přenosy cizí elementy, které špatným tlumočením nebezpečně vzdály výkon varhaníků od nástroje tak,

že si hráč není nikdy zcela jist tím, že skladbu dohraje a je často vydán úplně zvlní němě materie.

Jak docházelo k tomu, že nalézáme na kruchtách jen zříceniny starých nástrojů? Hlavní příčinou bývá, že nástroj nebyl pravidelně udržován, ale často porušován neodbornými zásahy, nebyl laděn, ani čistěn. Jestliže pak často spousty otlučeného materiálu při opravných pracích malířských a zednických uvnitř chrámu napadaly do nástroje, způsobilo to přirozeně téměř jeho nehratelnost. Varhaník, ovlivněný romantickými názory ve varhanářství, prosadil vložení nových zvláště jemných rejstříků pro slabou hru. Bylo mu vyhověno zcela primitivně tím, že byly odstraněny píšťaly některých vysokých rejstříků a nové píšťaly vsazeny na staré vzdušnice často po převrtání otvorů zcela bez ohledu na úplné porušení zvukové architektury. I charakteristický jazyčkový „bas frčák“ byl vyloučen z pedálu. Nejčastěji bývá také červotočitá záminkou k částečnému nebo úplnému odstranění nástroje, ačkoliv u červotočem napadených oltářů, obrazových rámů, soch, nábytku a podobně je každému jasno, že památková péče má dostatek tradičních i moderních prostředků k zamezení zhoubné činnosti červotoče. Nikdo nedbal nenahraditelných zvukových hodnot starého nástroje, tlak byl podstatně zvýšen, staré píšťaly, zvláště dřevěné, byly ničeny vyřezáváním na labiích, za pochybnou cenu technického pokroku a hlavně elegantního uspořádání moderního hračího stolu bylo obětováno vše, jako by varhany byly jen proto, aby měl varhaník největší pohodlí. Větší část kruchty bývá zastavěna i mimo varhaní skřín novým píšťalovým strojem, positiv v zábradlí kruchty ončíměl a nejvýš slouží za skladističtí not. Varhaník však byl nadšen, protože měl v nástroji takové rejstříky, že posluchači nedovedli uhádnout, zda hraje na kruchté houslista, klarinetista nebo trumpetista, tak věrně dovedely varhany napodobit zvuk orchestrálních nástrojů. Druhý manuál, který ztratil své zvukově výsostné postavení vpředu kruchty, jen slabošsky opakoval dispozici hlavního stroje a ani jeho pneumaticky zařízené žaluzie nefungují. Pleno je

sice zvukově tupé a hřmotné, ale dociluje se neobyčejně pohodlně: varhaníkovi stačí klouzati se na crescendovém válcí a vůbec se nemusí namáhati s rejstříkováním. Ovšem často již za deset nebo patnáct let hovoří týž varhaník zcela jinak. Přesvědčil se o vážných závadách, které v sobě tají nové systémy, tóny mu zaznívají opožděně, nebo se vůbec neozvou, jindy zase zní neustále i při uzavření všech rejstříků, nástroj prokazuje nespolehlivost právě při nejdůležitějších okamžicích, kdy o hlavních svátcích je v chrámu nejvíce návštěvníků a tím náhle podstatně změněná temperatura vzduchu; tu se určitě vždy objeví na varhanách všechny vady v tak hrozivé síle, že varhaník musí použít jen náhradního harmonia, ačkoliv právě potřeboval naplnit chrám slavnostním plenem. Pak vzpomíná na starý stroj, ale většinou je již pozdě. A tak byl starý nástroj obětován zbytečně, poněvadž zlepšení očekávané od technického pokroku selhalo. Tato zkušenosť nemíří proti rozvoji moderního varhanářství, jež přináší nástrojům zase své technické a slohové nové hodnoty, chce však bránit nepřípustným modernisacím starých strojů.

Takové omyly se v západní nebo jižní Evropě též vůbec nevyskytují. Proto již od počátku tohoto století ozvali se i ve středoevropském varhanářství odpovědní činitelé, přivádějící opět soustředěný zájem k tradiční zvukové architektuře a volající po obrodě varhanářství na principu barokových varhan. Jestliže zvukové hodnoty starých nástrojů jsou již dnes opět plně uznávány, jestliže nešťastně modernisované varhany jsou dokonce uváděny zpět do původního stavu a jestliže i u nás jsou již jasně normovaný zásady odborné péče o staré varhany (jmenovitě ve Zprávách památkové péče), pak je nepochopitelné, že naše varhanářství tone někdy v uměleckých bludech dávno překonaných.

Je tudiž nutno také u nás konečně uzavřítí tuto smutnou kapitolu a učiniti přítrž neodpovědnému ničení posledních dochovaných nástrojů, které jsou chloubou našeho varhanářství XVII., XVIII. a začátku XIX. století. Záchrana těchto starých nástrojů

není prázdný historismus, nýbrž živý a plodný kulturní čin.

Historicky jde tedy v oblasti Čech a Moravy o konservaci varhan barokového typu. Na něm se zakládají také u nás dosavadní pracovní théorie, hned od doby, kdy se obrátil vědecký zřetel ke konservaci starých varhan a hudebně-vědeckému hodnocení varhan jakožto díla uměleckého i nástrojařského. Nynější odborné stanovisko v této otázce synthetizuje starší nauku historisující, jak ji reprezentují Gartner a Skuherský, nauku esteticko-historickou podle théorie prof. Dr Dobroslava Orla, prakticky aplikovanou prelátem Dr Hugo Doskočilem, a posléze nauku zvukově strukturální, zastoupenou prof. Dr Josefem Hutterem a jeho školou.

Je-li známa zásadní myšlenka slohové konservace, jsou zjevný i technické cesty, jimiž se ochrana varhan bude brát. Methoda její se pak provádí ze dvou principů, umělecko-historického a akustického.

Podle principu umělecko-historického jde především o ochranu a konservaci starých varhan jako uměleckého objektu. Po výtvarné stránce je varhanová skřín součástí kruchtové architektury a potud podléhá ochraně jako součást interiérové výstavby chrámu. Přirozené nesmí být libovolně přestavována a posunována, poněvadž by se tím měnila pohledová situace kruhy, jelikož je osou kruchtového theatra proti oltáři. Z hudebních důvodů nesmí být rovněž skřín hnuto, jestliže se tím poruší akustické podmínky. Vedle toho je varhanová skřín také cenná jako nábytkový mobiliář, zejména pro řezbářské práce, a podléhá ochraně i s tohoto stanoviska. Její tvářnost je v našich zemích charakterisována hlavně mramorováním na rozdíl od bílých skříní se zlacenými ozdobami nástrojů německých. Ochrana by však ztrácela smysl, kdyby varhanní skřín byla uchovávána jen jako truhlářský obal a vkládán do ní cizorodý nástroj, jak se, bohužel, často dělo až do nedávnej doby.

Staré varhany musí však být chráněny podle umělecko-historického principu i jako hudební nástroj, který svými charakteristickými vlastnostmi vy-

tvořil samostatný typ. Podstatu typu definuje soubor strukturálních znaků, vyplývajících ze specifického ústrojenství varhan a pojety tohoto ústrojenství varhanářem s ohledem na varhanní skladatele i výkonné umělce. Mistrovský nástroj je uměleckým dílem, které vždy nese pečeť individuality, a je ve svém utváření určen osobnosti svého tvůrce. Také technický proces, jak rozzení vzniká základní hudební element-tón, přináší už jednu z charakteristických kvalit tohoto tónu, totiž jeho zabarvení, jež je pro každý nástroj jeho speciálním a typickým znakem. Varhany jako klávesový nástroj mají dále dogmaticky hotový tón, pro každý stroj ovšem singulární. Barva tónu a tato neměnná tónová výsada i možnost, aby tón zaznával neomezené délouho, odpovídá uměleckému zaměření metafysického pojetí prolnutého symbolickým použitím v chrámech, kde varhany naplňují nejpodstatnější požadavky zvukového ideálu v souladu se vzněšenosí liturgických úkonů. Pro nepřeberné bohatství vlastních výrazových možností varhanního zvuku platí stále přímr, že, je-li orchestr králem v hudbě, jsou varhany pařezem v hierarchii hudebních nástrojů.

Podle principu akustického vychází konservace ze skutečnosti, že každý hudební zvukový zdroj se skládá nejméně ze dvou kmitajících systémů. Proto, aby nebyl porušen nástroj ve své charakteristické podstatě, jest potřeba při konservacích chrániti, po případě obnoviti fyzikální vlastnosti kmitajících systémů. Především zachováme bez výjimky vše, co se dochovalo až na naše dny, a odborně konservujeme. Pokud je při rekonstrukcích třeba nezbytných doplňků, volíme nové látky pouze takové, které se do celku přísně hodí.

Všecky nástroje nelze konservovat týmž způsobem. Nenapodobitelný zvukový jas starých cínových píšťal spočívá ve specifickém sloučení materiálu, z něhož jsou zbudovány, a právě kovová únava, zapříčiněná zejména dlouhým působením vzdachu a vlhka, a křehkost píšťal je jednou z hlavních příčin jejich zvukové hodnoty, i když jako kov jsou bezcenné. Znovu důkaz, jak nesmyslné bylo při odstraňování

starých nástrojů prodávání těchto píšťal varhanářům k rozlití, když při tom procento ztráty materiálu (odpad) způsobuje úplnou nerentabilnost tohoto počinání. Stejně tak dřevo starých píšťal v specifické hustotě, dimensích a mensurách je pro kmitající zvukový systém nenahraditelného významu.

Druhým kmitajícím systémem je vzduch, jednak v píšťale samé, jednak v bezprostřední prostoru uvnitř varhanové skříně a konečně v prostoru chrámovém. V případě potřeby lze dodělávat jen píšťaly téhož tvaru a nelze je nahraditi ničím novějším, aby tvar kmitajícího sloupce vzduchu nebyl změněn. Uvnitř korpusu není z těchže důvodů možno libovolně měnit umístění jednotlivých píšťalových řad.

Chránime tedy staré varhany jako celek, poněvadž tím zachraňujeme živý, nenapodobitelný zvuk.

Vedle základního akustického významu starých píšťal kovových i dřevěných je nutno zdůraznit i funkci vzdušnice jako resonančního podia, které je spoluúčastno neobyčejně významné na charakteru zvuku píšťaly. Je přímo nevysvětlitelné, jak obecně známý význam resonance, ověřený zejména z houslařství, je v oblasti varhanářské podceňován a jak lehkomyslně jsou odstraňovány staré vzdušnice opět pod nedostatečnou záminkou „červotoče“. Pokusy bylo prokázáno, že stará píšťala, přesazená na novou vzdušnici pod stejným tlakem, má jinou barvu zvuku. Jest proto ochrana varhan v celku i se starými vzdušnicemi a starou mechanikou odůvodněna především principem akustickým.

Kde nastalo porušení zvukové výstavby nástroje vyjmutím některého vysokého hlasu nebo prospektového principálu, je bezpodmínečně nutno v disposici chybějící rejstřík vsaditi na původní vzdušnici zpět.

Konservace mechaniky musí rovněž přihlížet k součátkám varhanního stroje, jednak jako artefaktum uměleckoprůmyslovým, jednak jako k složkám přístroje, který podléhá zákonům mechaniky. Při doplňování chybějících součátek je třeba dbát mechanických podmínek synchronizace starého a nového materiálu, které jsou různé. Tento nový materiál musí se usadit a uzpůsobit materiálu starému.

Správky truhlářsky bezvadně provedené mohou být vadné, jestliže se na příklad těžiště tálha přeneslo jinam.

Hudební význam dokonalé precistnosti a spolehlivosti mechaniky je dnes již obecně uznáván a vede dokonce k renesanci mechaniky i při stavbě strojů nových.

Původní klaviatury s lomenou spodní oktávou, stejně jako staré rejstříkové hlavice jest nutno podržeti, jen v pedálu lze za určitých okolností připustiti chromatisaci. Pokud se má učiniti ústupek praktickým ohledům (zvláště na chrámový zpěv) a přeložiti vysoké ladění starého nástroje do komorního tónu, je vždy nutno individuálně uvážiti, zda se to má státi takto převěšením mechaniky a přičleněním přídavkové zásuvkové komory pro nejnižší doplněné tóny, či je-li možno připustiti, aby byly píšťaly na vzdušnici přemístěny. Nikdy se to nesmí stát přeladěním.

Pro potřeby soudobé chrámové hudby objeví se nejčastěji naléhavý požadavek doplnění nástroje jemnými rejstříky pro hru v pianissimu. Všecky tyto doplňky smějí být řešeny jenom navíc, tak, aby byly samostatným přídatkem, nejlépe za strojem umístěny.

Pro moderní varhanní literaturu je ideálním řešením, je-li na kruchtě dost místa i dosti prostředků, aby se starý nástroj udržoval v původní podobě a na něm naprostě nezávisle postavil stroj nový. Jestliže někdy ustupuje starý nástroj novému, pak je prospěšno poučiti se od starých varhanářů, kteří ctili dílo svých předchůdců a přenesli vždy dřívější stroj jako celek do jiného chrámu, kde třeba neměli předtím žádný nástroj a dovedli mu věnovati vděčnou péči. Zásadně nesmí dojít k úplné ztrátě nástrojů, jak jsme toho často byli svědky.

Všecky doplňky jest prováděti při mechanické a umělecké součinnosti se starým strojem, ale přece při naprosté oddělitelnosti od stroje starého, takže původní stroj může být kdykoliv hrán zcela bez přídatků.

V těchto přídacích jsou principiálně jen stupně

graduálního rozšiřování od jednoho jemného rejstříku připojeného na starý hrací stůl až po kombinaci dvou samostatných varhanních strojů. Cesty k tomu jsou povahy výlučně konstrukční a při jejich řešení záleží vždy individuálně na technické i umělecké zdatnosti varhanáře.

Při doplňcích je třeba komponovat jen přídатky slohově odpovídající, které musí respektovat sloh nástroje, ale které mohou, ba mají vystihnout i slohové zaměření doby nové, aby bylo možno hrát také soudobou hudbu. To pak ovšem záleží na umělecké odpovědnosti a odborné zdatnosti navrhovatele opravy.

Protože zde uvedené zásady mají obecnou platnost potud, že se vztahují na všechny nástroje varhanního typu, musí být aplikovány také na malé positivy, portativy a regály. Ale i v jejich případě nelze pomíjeti základní příkaz, že tyto obecně platné normy musí být používány zase zcela individuálně.

Zásady zde pronesené obzirají celou látku v hlavních obrysech a přináší ji rámcovou formulaci, která nechce jen ukazovat na otázky odborné výlučné, nýbrž i přesvědčití zúčastněné činitele o tom, že kulturní společenství chrání své kulturní statky nejen tím, že proti jejich škůdcům užívá zákonnych prostředků, nýbrž i tím, že principiellě neposkytne pomoc ve veřejných zdrojů takovým pracím, které by nedaly těchto zásad.

Proto znova naše konsistoře upozorňují na umělecké hodnoty starých nástrojů a nařizují, aby všechny varhanářské práce se v zájmu věci děly vždy v souhlase se Státním památkovým úřadem.

Prakticky to znamená, že před každou prací na starém nástroji je třeba se poradit s odborníkem a získati v každém případě zvláště souhlas Státního památkového úřadu. Tím varhanář i varhaník zabezpečí kulturní hodnoty ceny nenahraditelné.

Uznej, křesťane, svou důstojnost a stav se účastným Boží přirozenosti, nevracej se nedůstojným chováním do staré ubohosti. Pamatuj, či Hlavy a čiho Těla jsi údem.
Sv. Lev, Serm. 21, 3

Ao

NĚKOLIK POZNÁMEK O FARNÍCH ARCHIVECH A SPISOVNÁCH

V duchu moderních archivních teorií rozumíme dnes archivem zpravidla „souhrn písemných a jiných příbuzných památek povahy dokumentární, který vzešel výběrem za účely správními i vědeckými z materiálu nahromaděného organickou činností úřední“ (definice Vojtíškova). Každý větší archiv je dnes souborem většího počtu „archivů“, to jest archivních celků (fondů), vzniklých z dřívějších registratur (spisoven), jimiž jsou vlastní i došlé spisy té či oné právnické či fyzické osoby, uspořádané především podle praktických hledisk běžné potřeby. Není-li spisů již zapotřebí k úřední agendě, ukládají se aktové celky nebo jednotlivé kusy v archivu. Při tom obyčejně dochází k skartaci, to jest k vyloučení těch spisů, které jsou jak postradatelně se stanoviska právní užitečnosti, tak i bezcenné historicky.

I když sotva lze plně a ve všem uplatňovat na písemnosti církevních institucí měřítka, hodící se pro písemnosti státních a jiných veřejných úřadů, můžeme přece jen o našich t. zv. farních archivech říci, že jsou jen zčásti skutečnými archivy, obsahujicími písemné památky již nepotřebné k běžnému úřadování, zčásti jsou také spisovnami, soubory dokumentů, jichž použitelnost jest dosud nepochybňá.

Někdy ovšem se vyskytuje i ta smutná skutečnost, že t. zv. farním archivem je skutečně jenom pouhá běžná registratura, zatím co staré kusy, v tom i cenné písemné památky, se povalují po místech méně vhodných, nestihá-li je osud úplného zničení. Je přece bohužel známá pravda, že „švábinou“ se někdy topí. Jako všude jinde v podobných okolnostech, záleží v tomto případě nejvíce na inteligenci a porozumění příslušného správce farního úřadu, v jakém stavu jsou písemné památky v oblasti jeho úřední kompetence.

V zájmu ochrany památek jest si přáti, aby všude došlo k oddělování farních archivů od farních re-

gistratur. Farním archiváliím je třeba věnovati zvýšenou péči jako všem historickým památkám; jsou to doklady o minulosti, někdy i velmi cenné, které společně s jinými písemnostmi ucelují obraz zaniklého života v příslušném území a někdy slouží ještě i jako doklad právních nároků.

Pro usnadnění této péče by bylo nejvhodnější, aby se přistoupilo k vytvoření oblastních cirkevních archívů, nejlépe diecésních, spravovaných odborně školenými archiváři; do těchto ústavů by byly podle provenienčních skupin soustředovány písemné památky z určitého území, kterých není zapotřebí k úřední činnosti. Takové opatření by znamenalo ulehčení pro správce farností a bylo by na prospěch vědecké práci. Stran těch písemností, o které je zájem také u státních orgánů a ve veřejných archivech, bylo by jistě možno dosáhnouti přijatelné dohody. To se týká zejména matrik.

Dokud však nedojde k nějakému radikálnímu zásuahu, který by uspokojivě zabezpečil všechny písemné památky cirkevních úřadů a institucí, je třeba, aby péče o farní archivy vykonávali jako dosud správci farností. Archiválie musí být uloženy na místě, kde nebudu ohroženy vlhkem, ohněm, sluncem, různou faunou nebo jinými škůdci písemných památek. Lze s dobrým svědomím říci, že je dosť vykonáno, uskutečněli se aspoň toto opatření.

Má-li správce farního úřadu dosť času a pochození pro další práci, učiní nejlépe, prostuduje-li si nejprve některou odbornou příručku, podle níž per analogiam najde vhodný způsob, jak uspořádat cirkevní písemnosti.*)

Je-li možno, doporučuje se ponechat anebo rekonstruovat dřívější rozdelení a uložení památek. Archiválie podle vnější podoby rozdělujeme do ně-

*) Na př. dosud lze koupiti knihu „O našich městech a patrimoních a o správě obecních archivů. S poučením o hlavních archivech pražských.“ Redigoval V. Vojtíšek v Praze 1934. Na skladě u Čsl. společnosti archivní v Archivu země České v Praze IV, Belcrediho ul.

kolika vnějších skupin, z nichž každá má zapotřebí jiného způsobu uskladnění.

Předešlím listiny, namnoze pergamenové; ty ovšem se nám ve farních archivech vyskytnou jen mimořádně.

Zato knihy vytvoří všude rozsáhlou skupinu. Na prvním místě patří sem starší matriky, kterých již není třeba k pořizování běžných výpisů. Jsou to zpravidla nejcennější kusy farního archivu. Patří sem také staré knihy počtů, knihy misiv, opisy konsistorních a guberniálních výnosů (často se zajímavými poznámkami), knihy paschálních konsegnací, přehledy náboženských změn, prohlášek snoubenců, pořadu služeb Božích, rukopisy kázání, staré jednací protokoly atd.

Třetí skupinou jsou vlastní spisy, akta. Podle věcných částí lze tu ve starších písemnostech odlišit školské záležitosti (učitelské platy, záležitosti budov atd.), staré fasce, statistiky, chudinské věci (mešní fundace a nadace), sirotčí peníze, spisy o jinověrcích, hřbitovní záležitosti, spisy o hraničních farnostech, spisy o nemanželských dětech, pěstounské záležitosti a j.

Další skupinu tvoří mapy, plány, nákresy, obrazy a podobné památky, které je dobré z praktických důvodů samostatně uložiti. Je-li nutno je odloučiti od aktů, poznamená se na příslušném místě, kde je třeba je hledat.

Za samostatné oddíly archivu je rovněž možno považovat sbírku fotografií (budovy a památky, slavnosti a události ve farnosti, podobizny) a sbírku pečetidel anebo nepoužívaných razitek. K vlastnímu farnímu archivu lze také připojit písemnou pozůstalost významného kněze, žijícího ve farnosti, zajímatou korespondenci bývalých farářů, staré registratury náboženských, charitativních a jiných katolických spolků, spisy bývalých patronátních správ a pod.

Naproti tomu farní spisovna se nám jeví jako soubor písemností skutečně ještě aktuálních, potřebných k běžné úřední činnosti. Z knih to jsou dosud užívané matriky, jednací protokol, dosud vedená pamětní kniha, knihy konvertitů (Libri

baptizatorum acatholicorum), Ordo divinorum, themata ke kázáním a katechesím, knihy prohlášek snoubenců, knihy biřmovanců, kniha náboženských změn (přestupů a návratů) atd. Uložíme je do archivu, jakmile přestanou živě sloužit pracovní nebo úřední potřebě. V oddělení spisovém jsou to snubní protokoly, ohledací listy, fasse (pokud nejsou u konzistoře), patronátní záležitosti, hřbitovní věci (kde je konfesní hřbitov), spisy o hraničních farnostech (důležité hlavně ve velkoměstě), nařízení úřadů církevních a státních, konverse a katechumeni, legitimační protokoly, záležitosti manželské (rozvody a rozluky), charita, náboženské spolky, památkové věci a pod.

K témuž písemnostem obvyklé farní registratury, z nichž je již vidět dnešní charakter farního úřadu jako téměř výlučně církevního — na rozdíl od minulých dob, kdy v zastoupení státu fara vykonávala daleko více funkcí — mohli bychom ještě připočítat různé pomůcky, zavedené v moderní duchovní správě: kartotéky věřících i obyvatel farnosti, přehledy o životě svěřené oblasti a j. v., které se snad také u nás budou více a více vyskytovat. Jako malá příruční knihovna slouží farní spisovné soubor oridnářských věstníků, diecésních katalogů, místopisních slovníků a podobných stálých pomůcek v úředních a pastoračních povinnostech.

Po técto několika poznámkách informativních vzpomeňme závěrem vzněšeného vzoru Antonína Podlahy, který tolik vykonal jak v archivnictví, tak i v historickém bádání. Jeho dílo bude stále upozorňovati katolický klerus i laiky na stálou péči o památky a písemnosti církevních archivů, na potřebu práce sběratelské i vědecké práce historické. Z farních archivů lze vyjít k monografickým pracem o dějinách farnosti a vikariátů, z archivů konsistorních a klášterních lze vydatně přispěti k vysvětlení mnoha sporných otázek a dojít k vyspání náboženských dějin u nás. Podlahova Posvátná místa, jeho edice z metropolitního archivu v Praze, Holubovy Dějiny farnosti břevnovské a práce jiných historiků, kněží i laiků, budou stále ukazovati možnosti a úkoly, kterých je nezbytno se chopiti. Chceme našimi

poznámkami upozorniti na naléhavé úkoly v ohledu církevního archivnictví, chceme upozorniti na organizaci církevního archivnictví, chceme roznítiti zájem pro práci vědeckou. Našim opravdovým přáním je, aby dílo Podlahova a všech těch, kteří v tomto ohledu pracovali, nebylo osamoceno. Naši touhou je, aby církevní památky i písemnosti byly řádně opatrovány a aby se našlo mnoho pracovníků, kteří by těžíce z dobré organizace církevního archivnictví i vědecké práce, postavili dobrý základ pro soustavné bádání o dějinách náboženských a duchových. Kéž se najde mnoho pracovníků, kteří by spojeni jsouce v Podlahovu společnost, dovedli i památky a písemnosti opatrovati i z nich těžiti pro vědecké práce.

Jaroslav Dobrodinský

ZNOVUZAVĚŠOVÁNÍ ZVONŮ

V zásadě nutno naléhavě a důrazně doporučit, aby všude, kde běží o nějakou práci na zvonech, byla k ní pozvána odborná zvonařská síla, protože špatnou nebo nedostatečnou montáži zvon nesmírně trpí a dříve nebo později podlehne zkáze.

Přičinou bývá hlavně těžké srdce nebo srdce sice normální váhy, ale s dlouhou výpustkou pod palici, nebo srdce nízko visící, takže pak dosáhne palici na choulostivý okraj zvona. Dále pak bývá přičinou nesprávně vyřešená, vysoko nebo nízko položená osa. (Podle povahy zvona a srdce.) Tyto věci obyčejně neštastně vyřeší mistříkovář, zámečník či kostelník ve snaze docílit lehkého zvonění, aniž při tom jejich oči vidí, jak tím zvonu samému škodí.

Zpravidla tam, kde se zavěšují zvony, které mají železnou nebo jinou, ale novou korunu a celé příslušenství zachovalé, může rozvážný dobrý remeslník zavěsit zvon dobře do původního stavu. Byly však rekvirovány také zvony staré, visely na chatrných korunách se srdcem hruškovým. Při snímání nebylo mnoho na to pamatováno, aby příslušenství bylo ušetřeno a zachováno, ale ještě častěji se stalo, že po rozebrání nebylo pro stáří vůbec k potřebě.

V takových případech pak zde pracuje nadšené místní iniciativa, která bez odborných znalostí a zkušeností při vší dobré vůli dopouští se velikých chyb, které se nedají ani vždy dobrě napravit, když zvon jest rozbít.

Proto klademe na srdce duchovním i ostatním odpovědným správcům tyto pokyny:

1. Máte-li k navráceným zvonům celou dobrou armaturu původní, dbejte úzkostlivě, aby nic nebylo změněno, leč byste věděli, že to také někdy dělal neodborník.

2. Nedopouštějte dělat na příslušenství zvonu změnu a nové armatury svěřte jenom odborným zvonařským činitelům. Nebo vyhledejte v podobných případech, vzájmu důležité věci a v zájmu vlastním, odbornou radu, kterou ochotně poskytne svým znalcem Státní památkový úřad v Praze nebo Chrámové družstvo v Pelhřimově. Vyhnete se v budoucnosti velkým škodám a ztrátám.

3. Staré zvony, u kterých nejsou taliřové závesy, vyžadují bezvýhradně korunu dřevěnou, srdce s malou výpustkou a osy vysoko položené. Nedejte se nikým svěst k jiným krokům, byť vám byl slibován jakýkoliv lehký chod.

NÁZVY NEMOCÍ

Ablepsia	slepota
abortus	potrat
achlys	zákal rohovkový
acholia	pokles ve vyměšov. žluči
Addisoni morbus	Addisonova nemoc (nadledvinek)
adenitis	zánět žláz
adenoida vegetatio	bujení tkáně v dutině nosohltanové
adipositas	otylost
adynamia	slabost těla
albuminuria	bílkovina v moči
alveolitis	zánět plísních sklípků
amentia	šílenství
amaurosis	zákal černý

amygdalitis	zánět mandlí
anaemia perniciosa	zhoubná chudokrevnost
aneurysma cordis	výdu srdeční
angina pectoris	úzkost srdeční
angiocholitis	zánět žlučovodů
angiosclerosis	ztvrdenutí cév
angospasmus	cevní křec
aortitis	zánět srdečnice
apoplexia (cerebri - cor-dis)	mrtvice (mozková - srdeční)
appendicitis	zánět slepého střeva
arteriosklerosis	zkornatění stěn tepen-
arthritis	ných
ascaris	zánět kloubů, dna
ascites	škrkavka
asphyxia	vodnatelnost břišní
asthenia	zadušení
asthma bronchiale	vyčerpanost, skleslost
atrophia	záducha
atrophia infantum	úbyt
botulismus	vrozená slabost
brachykardia	otrava klobásovým
bronchitis	jedem
bronchopneumonia	zleněný pohyb srdce
bubo	zánět průdušek
calculi renales	lalúčkový zánět žil
cancer	dýměj, zánět mízních
carbunculus	uzlin
carcinoma cutis	ledvinové kaménky
" hepatis	rakovina
" intestini	vřed, uhlák
" laryngis	rakovina kůže
" linguae	" jater
" oesophagi	" střev
" pulmonum	" hrtanu
" recti	" jazyka
" uteri	" jícnu
" ventriculi	" plic
cardiodermia	" konečníku
	" dělohy
	" žaludku
	ztučnění srdce

cardioneurosis
 cardioplegia
 carditis
 caries
 cephalitis
 chlorosis
 cholaemia
 cholangitis
 cholecystitis
 cholelithiasis
 chordapsus
 colica hepatica
 colica nephritica
 colitis
 combustio
 commotio cerebri
 congelatio
 convulsio
 cynolyssa
 cystitis
 cystolith
 cystoplegia
 debilitas congenita
 decubitus
 degeneratio cordis
 delirium
 dementia
 dermatitis
 diabetes insipidus
 diabetes pankreas
 diabetes mellitus
 dilatatio cordis
 diphtheria
 diplegia
 duodenitis
 dysenteria
 dyspepsia
 dyspnoea
 eklampsia parturientum
 embolia (cerebri, cordis)

srdeční nervosa
 obrna srdeční
 zánět srdečního svalu
 kostičer
 zánět mozku
 blednička
 žlučovitost krve
 zánět žlučovodů
 zánět žlučníku
 žlučové kaménky
 zauzlení střev
 kolika žlučníková
 kolika ledvinová
 zánět tlustého střeva
 popálení
 otřes mozku
 omrznutí
 křeč
 vztekliná
 zánět močového měchýře
 kamének močový
 obrna měchýře
 vrozená slabost
 proleženina
 zvrhlost srdečního svalu
 šílenství, blouznění
 slabomyslnost
 zánět kůže
 úplavice močová (bez cukru)
 cukrovka
 cukrovka
 rozšíření srdce
 záškrť
 oboustranná obrna
 zánět dvanácterníku
 úplavice střevní
 porucha trávení
 dušnost
 božec
 vmetek (do mozku,
 srdce, plic)

emphysema pulmonum
 encephalitis
 encephalitis acuta inf.
 encephalomalcia
 endaortitis
 endarteriitis
 endocarditis
 endophlebitis
 enteritis
 enterocolitis
 enterophthisis
 epistaxis
 erysipelas
 fistula
 fractura baseocranii
 fractura vertebrae
 flegmona
 furunculus diabet.
 gangraena
 gastritis
 gastrohelkoma
 gastrophtosis
 gastrorrhagia
 gibbus
 glaukomá
 glioma cerebri
 glossitis
 glossoplegia
 gonorrhoea
 graviditas extrauterina
 haematocephrosis
 haematuria
 haemophilia
 haemorrhagia cerebri
 heliosis
 hemiplegia
 hepatitis
 rozedma plic
 zánět mozku
 dětská obrna
 změknutí mozku
 zánět nitroblány
 srdečnice
 zánět vnitroblány
 tepenné
 zánět vnitroblány
 srdeční
 zánět vnitroblány žilné
 zánět, katar střevní
 zánět tenkého a tlustého
 střeva
 střevní tuberkulosa
 krvácení z nosu
 růže
 píštěl
 zlomenina spodiny le-
 bečné
 zlomenina páteře
 zánět podkožní tkáně
 nežít při cukrovce
 sněl
 zánět, katar žaludku
 vřed žaludeční
 snížení žaludku
 žaludeční krvácení
 hrb
 zelený zákal
 mozkový nádor
 zánět jazyka
 obrna jazyka
 kapavka
 mimoděložní těhotenství
 krvácení do ledviny
 močení krve
 vrozená krvácivost
 krvácení do mozku
 sluneční úžeh
 jednostranná obrna
 zánět jater

hepatophlebitis	zánět jaterních žil	myelitis	zánět míchy
hernia incarcerata	uskřipnutá kýla	myocarditis	zánět srdečního svalu
hydrocephalus	vodnatelnost mozku	myositis	zánět svalu
hydrops	vodnatelnost	neoplasma	novotvar
hyperaesthesia	přecitlivělost	nephralgia	ledvinová kolika
hypertonia	zvýšení krevního tlaku	nephritis	zánět ledvin
hypertrophia cordis	zbytnění srdce	nephrolithiasis	ledvinové kaménky
hypertrophia prostatae	zduření žlázy předstojné	nephorrhagia	krvácení z ledviny
hypotonia	snížení krevního tlaku	neuralgia trigemini	neuralgie trojklanného nervu
ichorrahaemia	rozklad krve	neuritis	zánět nervů
ictus apoplecticus	mrtvice	obstipatio	zácpa
icterus	žloutenka	oedema	opuchnutí
ileus	neprůchodnost střev	oedema pulmonum	rozedma plic
insolatio	úzech	oesophagitis	zánět jicnu
insufficientia aortae	nedomykavost srdečnice	ophthalmia	zánět oční
insufficientia cordis	nedostatečná výkonnost srdece	orthopnoea	dušnost
intoxicatio	otrava	osteoarthritis	zánět kostí a kloubů
iritis	zánět duhovky	osteomyelitis	zánět dřeně kostní
ischuria	zadržování moče	osteophlebitis	zánět žil v kosti
kachexia	sešlost	ostitis	zánět kosti
keratitis	zánět rohovky	otitis	zánět ucha
koma diabeticum	bezvědomí při cukrovce	ovaritis	zánět vaječníku
kyphoskoliosis	zkřivení páteře	paralysis	obrna
laryngitis	zánět hrtanu	paraplegia	ochrnutí končetin
leptomeningitis spinalis	zánět plen mišních bělokrevnost	periaortitis	zánět tkáně kolem srdečnice
leukaemia	lišej	pericarditis	zánět osrdce (osrdečníku)
lichen	zánět slezin	periostitis	zánět okostice
lienitis	otylost	peritonitis	zánět pobřišnice
lipomatosis	ledvinové kaménky	pertussis	černý kašel
lithonephrosis	houser	pharyngitis	zánět hltanu
lumbago	vymknutí, vyvrtnutí	phlebaritis	zánět žil
luxatio	zánět mízních žláz	phlebitis	zánět žil
lymphadenitis	vztekliná	phlegmona	hnisavý zánět podkož- ního vaziva
lyssa	ozhřívka	phrenitis	zánět bránice
malleus	padoucnice	phthisis	souchotiny
malum caducum	stařecká sešlost	pleuritis	zánět pohrudnice
marasmus senilis	zánět mozkových plen (blan)	pneumonia	zánět plic
meningitis	spalničky	pneumorrhagia	chrلنí krve
morbilli	otrava houbami	poliomyelitis	zánět šedé hmoty mišní
mycetismus			

polyarthritis
proktitis
prostatitis
psoriasis
renitis
rhachitis
rhinitis
rhinorrhagia
salpingitis
scabies
scarlatina
scrofulosis
sepsis
sklerosis
skoliosis
spasmophilia
spasmus
splenitis
spondylarthritis

spondylitis
stenosis
strangulatio
struma
suicidium
surditas
surdomutitas
syphilis
tabes dorsalis
tachycardia
tetanus
thrombosis
thymitis
thyreoplasia
thyroïditis
tonsillitis
toxicosis
tracheitis
trauma
tumor
tussis
typhlitis

zánět kloubů
zánět konečníku
zánět předstojné žlázy
lupénka
zánět sliznice
křivice
zánět nosní sliznice
krvácení z nosu
zánět vejcovodů
svrab
spála
krtičnatost
otrava
zkornatění
vybočení páteře
náchynost ke křecím
křec
zánět sleziny
zánět obratlových
kloubů
zánět obratle
zúžení
uškrcení
vole
sebevražda
hluchota
hluchoněmota
príjice
mísní úbytě
urychlenná činnost srdce
ztrnutí
ucpání cévy
zánět brzlíku
zakrnělost štítné žlázy
zánět štítné žlázy
zánět mandlí
otrava
zánět průdušnice
úraz
nádor
kašel
zánět slepého střeva

typhus abdominalis
typhus exanthematicus
ulcus intestini
ulcus duodenii
uraemia
ureteritis
ureterolithiasis
urethritis
urolith
urticaria
vaginitis
variola
vitium cordis
vomitus

střevní tyf
skvrnity tyf
vřed střevní
vřed na dvanácterniku
močokrevnost
zánět močovodu
kamínky v moči
zánět trubice močové
močový kámen
kopřivka
zánět pochvy
neštovice
srdeční vada
vrhnutí

SKUPINY NEMOCÍ

podle výnosu ministerstva sociální péče z 31. 3. 1921,
číslo 2.100/IV.

- I. infekční nemoci
- II. zoonosy
- III. pohlavní nemoci
- IV. nemoci krevní a výživy
- V. nemoci nervové soustavy
- VI. nemoci dýchadel
- VII. nemoci srdce, cév a mízních žláz
- VIII. nemoci ústrojů zažívacích
- IX. nemoci ústrojů močových
- X. nemoci kloubů, kostí, svalstva a šlach
- XI. nemoci ženských pohlavních ústrojů
- XII. nemoci kožní
- XIII. nemoci oční
- XIV. nemoci ústroje sluchového
- XV. otravy
- XVI. novotvary
- XVII. poranění
- XVIII. sebevraždy
- XIX. těhotenství
- XX. porody
- XXI. vrozené vady a zrůdnosti
- XXII. ostatní nemoci a neurčité diagnosy.

PRVNÍ POMOC

Krvácení: a) *N o s u :* hlavu nachýlit nazad a šnupat studenou vodu. Při větším krvácení položit se naznak, ruce dát za hlavu a šnupat ledovou, případně osolenou vodu. b) *Z ú s t :* čisté kousky ledu v ústech rozpouštět.

Mdloba. Naznak položit, omývat studenou vodou spánky, třít octem, čerstvý vzduch, Hoffmanské kapky.

Opaření, popálení. Potírat bílkem, lněným olejem smíseným s vápennou vodou.

Otrava. Vyssát, vyplivnout a ránu salmiakem potírat. Důkladně ránu obvázat, aby otrova byla lokalizována.

Úpal sluneční. Šat uvolnit, položit do stínu, ledové sprchy na hlavu.

Rány jakékoliv ničím nevymývat ani nečistit. Obvázat třeba jen čistým vyžehleným kapesníkem nebo šátkem a odebrat se k lékaři.

Ozubenina. Dotčenou část těla obložit nebo třít sněhem, případně studenými obklady. Pozor, aby kůže nebyla odřena. Vystříhat se ohřívání. Později mazat olejem nebo bóritou mastí.

Uštnutí hadem. Okamžité vymačkání a vyssání místa, kde se uštnutí stalo, pak nejrychlejší desinfekce, téhož kaliumpermanganatem (nebo kysel. chromovou, vinnou, citronov., chlorovou vodou, chlor. vápnem, amoniakem), vnitřně pak více koňaku, rumu, araku, slivovice, vůbec lihoviny, co jest právě po ruce, až k opojení. Teplé lůžko a počení.

Utopence rychle svléci, tělem trásti, položit hlavu svísmo dolů, aby voda mohla z plic unikati. Umělé dýchání: kleknout za hlavu a rychle za sebou rukama hrudník a žebra stlačovat a uvolňovat. Jazyk vytáhnout a jím pohybovat. Ruce křížem překládat a roztahovat, údy třít a dávat teplé obklady. Hluboko do sebe nassát vzduch a vdechnout mu do úst. Vše stále a stále opakovat.

Umělé dýchání

a) Pomáhající klečí nad pacientem, obličejem k obličeji nemocného. Ruce položí mu dlaněmi po stranách hrudníku naolení žebra a zdvívá je; stiská a povoluje hrudník.

b) Umělé dýchání pohybem paží. Zdvívou se paže nemocného nad hlavu (vdechnutí) a stáhnou se na přední stěnu prsou (výdech).

V obou případech opakovati pohyby v rovnoměrných přestávkách 14—16krát za minutu.

Umělé dýchání se musí provádět nejméně 3 hodiny; až po 3 hodinách možno považovati veškeré úsilí za bezvýsledné.

Udušení. Čerstvý vzduch. Umělé dýchání (viz utopení). Tělo třít studenou vodou, dávat po kapách silné kávy, vína a koňaku.

DOMÁCÍ LÉKÁRNICKA

Vnější léky, obvazy a jiné pomůcky.

Náplast	Čpavek
Anglická náplast	Jodová tinktura
Boritá vaseliná	Octan hlinitý a lněný olej
Olivový olej	Nůžky
Horčičný papír	Pinceta
Obvazový mul	Dřevěné destičky
Obvazová vata	Třícipé šátky
Mulové obvazy	Pojistné špendlíky
Sterilis. kompr.	Flanelové obvazy

Vnitřní léky.

Kys. uhličitan (bicarb.) sodný	Lehká 37,5 až 38,5° C
Hoffmanské kapky	Střední 38,5 až 39° C
Baldrianové kapky	Značná 39 až 40° C
Cholerové kapky	Vysoká 40° C
Heřmánek	
Máta peprná	

VLÁDA ČESkoslovenské republiky

Ministerský předseda Zdeněk Fierlinger — Praha III, Strakova akademie.

Náměstkové ministerského předsedy:

Dr Jaroslav Stránský
Klement Gottwald
Viliam Široký
Msgre Dr Jan Šrámek
Ján Ursiny.

Ministerstva:

dopravy: gen. Ant. Hasal — Praha II, Švehlovo nábr. 12

financí: Dr Vavro Šrobár — Praha III, Dražického n. 7

informací: Václav Kopecký — Praha III, Valdštýnská 10

nár. obrany: gen. Ludvík Svoboda — Praha XIX, U nár. obrany

vnitřního obchodu: Dr Ivan Pietor — Praha I, Na Františku

zahraničního obchodu: Dr Hub. Ripka — Praha I, Na Františku

ochrany práce a soc. péče: Dr J. Šoltés — Praha II, Palackého nám.

pošt: Msgre Frant. Hála — Praha XIX, Sadová 3

průmyslu: Boh. Laušman — Praha I, Na Františku

spravedlnosti: Dr Prokop Drtina — Praha VI, Vyšehradská 16

školství a osvěty: Dr Zd. Nejedlý — Praha III, Karlovická 16

vnitřního záchranného úřadu: Václav Nosek — Praha VII, Letenská 69

výživy: Václav Majer — Praha II, Těšnov 65

zahraničního věci: Jan Masaryk — Praha IV, Černínský pal.

zdravotnictví: Dr Adolf Procházka — Praha III,

Sněmovní ul. 4

zemědělství: Julius Ďuriš — Praha II, Těšnov 65.

Státní tajemníci:

Dr Vlado Clementis
MUDr Mikuláš Ferjenčík
Ján Lichner.

MINISTERSTVO VNITRA

(vnitřní organisace)

Odbor P, který má věci presidiální, má 4 oddělení:

- P/1 presidium
- P/2 rozpočtové
- P/3 účtárna
- P/4 hospodářské

Odbor I.: zákonodářství a organisace veřejné správy:

- I/1 legislativa a věci ústavní
- I/2 všeobec. organisace veřejné správy
- I/3 studijní

Odbor II.: orgány všeobecné veřejné správy:

- II/1 sbory všeob. veřej. správy
- II/2 legislativa těchto sborů
- II/3 ostatní organisace resortu
- II/4 územní samospráva

Odbor III.: finanční a personální věci komunální a věci sociální:

- III/1 komunální věci personální
- III/2 komunální finance
- III/3 sociální věci

Odbor IV.: personální:

- IV/1 všeobec. věci personální
- IV/2 konkurenční věci personální
- IV/3 pensijní věci a evidence

Odbor V.: veřejná bezpečnost:

- V/1 všeob. bezpečnost
- V/2 spolky a shromáždění
- V/3 policejní povolení
- V/4 věci cizinecké a kriminální
- V/5 organisace bezpeč. služby
- V/6 hlavní velitelství SNB

Odbor Z.: politické zpravodajství:

Mimo odbory jsou dva referáty:

1. ref. A: státní občanství a věci matriční
2. ref. B: osídlovací ústav.

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ A OSVĚTY

(vnitřní organizace)

Přednostou presidia a stálým zástupcem ministra je Dr Jaroslav Kudrnovský.

Osobní tajemníci ministra: Dr M. Bartošek a K. Hanuš.

Presidium má 3 oddělení:

- P/1 věci personální
- P/2 věci administrativně-hospodářské
- P/3 věci legislativní.

Skupina A. Školství.

Skupinový poradce: Doc. Dr V. Příhoda.

Odbor A I.: předškolní výchova; přednosta odboru: Frant. Uhlíř:

- A I/1 věci pedagogické
- A I/2 věci personální
- A I/3 věci hospodářsko-sociální
- A I/4 lékařská péče o dítě.

Odbor A II.: školy národní a školy pro děti úchylné; přednosta: Jan Maryška:

- A II/1 věci pedagogicko-správní
- A II/2 věci personální

Odbor A III.: střední školy a učitelské ústavy; přednosta: Jaroslav Dvořáček:

- A III/1 věci pedagogické
- A III/2 věci personální
- A III/3 věci administrativní.

Odbor A IV.: školy odborné; přednosta: Karel Ježek:

- A IV/1 průmyslové školy a odbor. školy pro průmysl: věci pedagog. a správní

A IV/2 průmyslové školy a odbor. školy pro průmysl: věci personální

- A IV/3 obchodní školy: věci pedagog. a správní
- A IV/4 obchodní školy: věci personální

A IV/5 zemědělské školy: věci pedagog. a správní

- A IV/6 zemědělské školy: věci personální
- A IV/7 odbor. školy pro žen. povol.: věci pedagog. a správní

A IV/8 odbor. školy pro žen. povol.: věci personální

- A IV/9 učňovské školy: věci pedagog. a správní
- A IV/10 učňovské školy: věci personální

A IV/11 společné věci odbor. školství: legislativa, rozpočet a statistika.

Odbor A V.: vysoké školy a školy uměleckého směru; předn. Dr Leop. Kavan:

- A V/1 věci studijní, studentské a organizační
- A V/2 věci hospodářsko-správní

A V/3 věci personální vys. škol univ. směru

- A V/4 věci personální vys. škol. techn. směru
- A V/5 školy uměleckého směru: věci pedagog. a správní

A V/6 školy uměleckého směru: věci personální.

Odbor A VI.: sociální péče; přednosta: Mir. Havránek:

- A VI/1 sociální nadání studentské
- A VI/2 soc. péče o studenty vys. škol. a věd. dorost

A VI/3 soc. péče o žáky škol. nár., středních a odborných

- A VI/4 školské a vědecké styky s SSSR a národy slov.
- A VI/5 školské a vědecké styky s ostatními národy.

Skupina B. Osvěta.

Skupinový poradce Dr Zdeněk Wirth.

Odbor B I.: věda; odb. přednosta: doc. Dr Fr. Roubík:

- B I/1 vědecké knihovny
- B I/2 vědec. ústavy a společ.; podpora věd. činnosti

B I/3 právní a osobní věci knih., ústavů a společností.

Odbor B II.: umění; odb. přednosta: Dr Kamil Novotný:

B II/1 hudba

B II/2 divadelnictví

B II/3 písemnictví

B II/4 výtvarnictví.

Odbor B III.: ochrana přírody, památek, archivy, galerie, musea; odb. přednosta: Dr Jan Morávek:

B III/1 ochrana přírody

B III/2 ochrana histor. památek

B III/3 archivnictví

B III/4 galerie a musea

B III/5 věci právní a osobní.

Odbor B IV.: lidová výchova a lidové knihovny; odb. předn.: Dr Boh. Kratochvil:

B IV/1 občanská výchova

B IV/2 umělecká výchova

B IV/3 lidové knihovnictví

B IV/4 edice

B IV/5 věci osobní a hospodářské.

Odbor B V.: věci církevní; odb. přednosta: Dr Karel Čermák:

B V/1 věci církve římsko- a řeckokatolické.
Přednosta: JUDr Josef Valášek

B V/2 věci církvi a nábož. společností nekatol.

Skupina C. Tělovýchova.

ZEMSKÝ NÁRODNÍ VÝBOR V PRAZE

L. Kopřiva, předseda

J. Kubát, místopředseda

Doc. Dr Machotka, místopředseda

V. Schafer, místopředseda.

Referáty:

Církve a nadace: A. Novák.

Energetika: Ing. R. Brázda.

Finance: Prof. Dr V. Chytíl.

Doprava: G. Beneš.

Osdílovaní: Ing. A. Müllerová.

Obchod a živnosti: L. Vašata.

Personální věci: M. Kreysa.

Plánování: Ing. Dr L. Machoň.

Právní věci: Dr L. Klíma.

Průmysl: Ing. M. Reiman.

Samospráva: V. Boháč.

Sociální péče: B. Kubíčková.

Školství a kultura: Doc. Dr V. Černý.

Výziva: J. Kufner.

Zdravotnictví: Dr J. Hrbek.

Zemědělství: Ing. Dr F. Kostíuk.

Tisk: H. Bílá.

ZEMSKÝ NÁRODNÍ VÝBOR V BRNĚ

1. Frant. Loubal, předseda

Ref.: věci presidiální.

2. Karel Smítal, místopředseda

Ref.: věci ústavní, bezpečnostní a vojenské.

3. Stanislav Šulc, místopředseda

Ref.: zdravotnictví a sociální péče.

4. P. Karel Fanfrdla, místopředseda

Ref.: věci rozpočtové.

5. Miroslav Buršík, člen

Ref.: evakuace.

6. MUDr Ant. Černoch, člen

Ref.: kulturně-školské věci.

7. Václav Hanák, člen

Ref.: doprava a veřejné práce.

8. Dr Boh. Hochman, člen

Ref.: průmysl.

9. Dr Ondřej Horáček, člen

Ref.: věci finanční a hospodářské.

10. Antonín Kekus, člen

Ref.: zemědělská výroba.

11. Arnošt Nekula, člen

Ref.: zásobování a UNRRA.

12. Ing. Rost. Sochorec, člen
Ref.: zemské statky a zemědělská výroba.
13. Jan Tesař, člen
Ref.: repatriace a péče o oběti války.
14. Jaroslav Valenta, člen
Ref.: hospodářské plánování.
15. Jos. Vičánek, člen
Ref.: věci kulturně-církevní.
16. Ing. Josef Životský, člen
Ref.: pozemková reforma.

ÚŘAD ZEMSKÉHO NÁRODNÍHO VÝBORU V BRNĚ

(organisace)

Vedoucí úředník: vládní rada Dr Václav Bumba.

Odbor I.: presidiální; přednosta: Karel Cidlík, r. p. s.
oddělení 1: obecná a organizační věci
oddělení 2: zastupitelské sbory
oddělení 3: osobní věci
oddělení 4: hospodářské věci politické správy.

Odbor Ia: plánování; přednosta: arch. Jindřich Kumpošt
oddělení 1a: koordinace a legislativa
oddělení 2a: zemské plánování
oddělení 3a: národohosp. výchova a statistika
oddělení 4a: kolonizace.

Odbor II.: bezpečnostní; přednosta Dr. Jos. Rosen-dorf, v. r. p. s.
oddělení 5: veřejná bezpečnost, zajištění majetku
oddělení 6: policejní a spolkové věci
oddělení 7: vojenské věci
oddělení 8: ochrana práce, obchod a průmysl
oddělení 9: ústavní.

Odbor III.: hospodářsko-finanční; přednosta: Dr Jos. Boháček, v. r. p. s.
oddělení 10: hospodářství a finance samosprávy

oddělení 11: peněžnictví, družstevnictví atd.
oddělení 12: průmyslové, živnostenské, obchodní
Odbor IV.: kulturní; přednosta: Dr Jaromír Sahánek, v. r. p. s.
oddělení 14: kultové
oddělení 15: školské
oddělení 16: národní osvěty.
Odbor V.: sociálně-zdravotní; přednosta: Dr Jan Lízal, v. r. p. s.
oddělení 17: pojišťovací a ošetřovací útraty
oddělení 18: sociální a zdravotní
oddělení 19: zdravotní.

Odbor VI.: dopravní; přednosta: Arnošt Blaha, v. r. p. s.
oddělení 20: veřejné práce a doprava
oddělení 21: vodohospodářské.
Odbor VII.: zásobovací; přednosta: Frant. Sedláček, r. p. s.
oddělení 22: cenové
oddělení 23: zásobovací
oddělení 24: statistické a tiskové
oddělení 25: trestní.

Odbor VIII.: zemědělský; přednosta: Dr Ant. Jura, r. p. s.
oddělení 26: zemědělské obecné
oddělení 27: zemědělské statky a ústavy
oddělení 28: pozemková reforma
oddělení 29: hospodářsko-technické
oddělení 30: lesní
oddělení 31: zvěrolékařské.

Technická služba:
Zástupce zem. přednosti tech. služby: Ing. Josef Mazel, vlád. rada.

Odbor IX.: obecné věci technické; přednosta: Ing. Leop. Podešva, v. t. r.
oddělení 32: obecné věci technické

oddělení 33: strojní a elektrotechnické
oddělení 34: zeměměřičské.

Odbor X.: pozemní stavby

oddělení 35: novostavby a věci projekční
oddělení 36: udržování budov.

Odbor XI.: stavby silniční

oddělení 37: státní silnice - novostavby
oddělení 38: státní silnice - udržování
oddělení 39: nestátní silniční stavby
oddělení 40: mostní stavby.

Odbor XII.: vodní stavby a věci zemědělsko-technické; před.: Ing. O. Nejedlý, vládní rada

oddělení 41: hydrologie
oddělení 42: stavba přehrad
oddělení 43: úprava vodních toků
oddělení 44: meliorace a pedologie
oddělení 45: stavby vodovodní a stokové
oddělení 46: hrazení bystřin.

ZEMSKÁ ŠKOLNÍ RADA V BRNĚ

(organisace)

Přednosta: Dr Podbrdský, vládní rada.

Presidium: Dr Jan Vaněk, zši

Dr Kadeřávek, vrch. rada

Dr Sedláček, vrch. rada

Gala, úč., tisk. referent.

Odbor I.: předškolní výchova (mateřské školy), odděl.
pedagogické: zši Stan. Vrána.

Odbor II.: národní školy

oddělení pedagogické: zši Norbert Černý

oddělení organizační a statistické: odb. uč.

Limberk

oddělení osobní a platové: řed. Čižmář

oddělení pensioní: insp. Bollart.

Odbor III.: střední školy; přednosta zši Dr J. Novotný.

Pomocné úřady:

podatelna, protokol, manuál, rejstřík, spisovna,
pisárna.

Účtárny: pro odbor I. a II. — účtárna 7

pro odbor III. — účtárna 8

pro náhradu cestovních a stěhovacích výloh
— účtárna 4.

VYSLANECTVÍ

Velvyslanectví anglické — Praha III, Thunovská 12

Velvyslanectví americké — Praha III, Tržiště 15

Velvyslanectví francouzské — Praha III, Velkopřevorské nám. 486

Velvyslanectví ruské — Praha XIX, Pod kaštany.

Vyslanectví belgické — Praha III, Valdštýnská 6

Vyslanectví jihoslovanské — Praha III, Mostecká 15

Vyslanectví polské — Praha III, Valdštýnská 8

Vyslanectví švédské — Praha III, Sněmovní 5

Vyslanectví švýcarské — Praha IV, Hradčanské nám.

KONSULÁTY

Anglický gen. konsulát — Praha III, Thunovská 12

Dánský gen. konsulát — Praha III, Malostranské nám. 24

Italský gen. konsulát — Praha III, Nerudova 20

Portugalský hon. konsulát — Praha VII, Malá Vítězná 6

Švédský konsulát — Praha III, Sněmovní 5

Švýcarský gen. konsulát — Praha IV, Hradčanské n. 1

Jihoslovanské zastoupení — Praha III, Mostecká 15

USA - zastoupení — Praha III, Tržiště 15

Bulharské zastoupení — Praha II, Riegrovo n. 52

Rakouské zastoupení — Praha XVI, Jungmannova 10.

ADRESÁŘ

Nejvyšší úřad cenový — Praha II, Poříč 24
 Mezinárodní Červený kříž — Praha III, Thunovská 18
 Ústřední svaz mládeže — Praha II, Havlíčkovo
 nám. 24
 Komise pro vnitřní národní bezpečnost — Praha II,
 Washingtonova 7
 Národní rada — Praha I, Valentinská ul. 1
 Společnost přátel Lužice — Praha I, Skořepka 9
 Svaz národních jednot — Praha II, Na Zderaze 3
 Národní svaz novinářů — Praha II, Lützowova 29
 Komise pro osídlení pohran. území — Praha XVI,
 Zborovská 11
 Národní banka — Praha II, Bredovská 5-7
 Poštovní spořitelna — Praha II, Václavské nám.
 Čsl. strana lidová — Praha II, Trojanova 7
 Úřad pro repatriaci osob — Praha II, Hybernská 12
 Rozhlas — Praha XII, Maršála Stalina 12
 České srdece — Praha II, Křemencova 6
 Charita - ústředí — Praha III, Sněmovní 9
 Syndikát čes. spisovatelů — Praha II, Ječná 6
 Ústřední nár. tělovýchovný výbor — Praha II, Hy-
 bernská 5
 Československá tisková kancelář — Praha XII, Mar-
 šála Stalina 3
 UNRRA — Praha II, Těšnov 65
 Ústřední rada odborů — Praha I, Perštýn 11
 Státní zdravotní ústav — Praha XII, Korunní 162
 Jednotný svaz čsl. zemědělců — Praha II, Václavské
 nám. 48.

NEJDŮLEŽITĚJŠÍ POŠTOVNÍ, POŠTOVNÍ ŠEKOVÉ, TELEGRAFNÍ A TELEFONNÍ POPLATKY.

Největší a nejmenší rozměry a nejvyšší váha
listovních zásilek.

Psaní:

a) ploché:

největší rozměry: součet délky, šířky a výšky 90 cm,
 největší délka však nesmí přesahovat 60 cm,
 nejmenší rozměry: délka 10,5 cm, šířka 7,4 cm;

b) ve svitku:

největší rozměry: součet délky a dvojnásobného
 průměru 110 cm, délka však nesmí přesahovat 90 cm,
 nejmenší rozměry: délka 10,5 cm, průměr 2 cm.

Pro dopisnice:

největší rozměry: délka 14,8 cm, šířka 10,5 cm,
 nejmenší rozměry: délka 10,5 cm, šířka 7,4 cm.

Největší přípustná váha jest:

a) pro psaní:

do tuzemska	1 kg
do ciziny	2 kg

b) pro tiskoviny:

do tuzemska	500 g
do ciziny	2 kg
(jednotlivě zasílané knihy do ciziny 3 kg)	

c) pro ukázky zboží:

do tuzemska a do ciziny	500 g
-----------------------------------	-------

d) pro obchodní papíry a sdružené zásilky:

do tuzemska	500 g
do ciziny	2 kg

e) pro balíčky:

do tuzemska	2 kg
do ciziny	1 kg

Odpovědnost pošty v domácím styku:

Za ztrátu doporučené zásilky vyplatí pošta paušální odškodné 400 Kčs.

Za ztrátu, úbytek nebo poškození balíku nebo ceného psaní nahradí pošta vzniklou škodu; ale:

a) jde-li o *balík bez udané ceny*, nejvýše 30 Kčs za každý $\frac{1}{2}$ kg,

b) jde-li o *zásilku s udanou cenou*, nahradí vzniklou škodu až do výše udané ceny.

Za peníze poukázané poštovní poukázkou nebo vybrané poštovní dobírkou nebo poštovním příkazem nahradí pošta celou ztracenou částku.

Za obyčejné listovní zásilky a u ostatních poštovních zásilek za zpoždění v dopravě nebo za ušly zisk neodpovídá pošta vůbec.

I. LISTOVNÍ ZÁSILKY.

I. Vnitřní styk.

Psaní	v dopravě		Tiskoviny
	místní	další	
do 20 g	—,80	1,20	do 20 g —,30
do 250 g	1,60	2,40	do 50 g —,40
do 500 g	2,—	4,—	do 100 g —,80
do 1 kg	3,—	6,—	do 250 g 1,50
			do 500 g 3,—
Dopisnice	—,50	—,60	Slepcký tisk do 5 kg —,30 h
Obchodní papíry }			do 100 g —,80
Ukázky zboží }			do 250 g 1,50
Sdružené zásilky			do 500 g 3,—
Balíčky			do 2 kg 4,—

Cenná psaní:

- a) poplatek jako za obyčejné psaní
- b) pojistné za každých 5000 Kčs udané ceny 1 Kčs
- c) výpravné při udané ceně
včetně do 1000 Kčs 4 Kčs
přes 1000 Kčs 5 Kčs

II. BALÍKOVÉ ZÁSILKY.

Balíky.

Poplatky za balíky v tuzemsku jsou stejné a činí:

a) Poplatek podle váhy	1. pásmo do 75 km		2. pásmo přes 75 do 150 km		3. pásmo přes 150 do 375 km		4. pásmo přes 375 do 750 km		5. pásmo přes 750 km	
	Kčs	h	Kčs	h	Kčs	h	Kčs	h	Kčs	h
přes 5 „	6		3	50	4	—	6	—	6	—
„ 6 „	7		4	—	5	—	8	—	9	—
„ 7 „	8		4	50	7	—	10	—	12	—
„ 8 „	9		5	—	8	—	12	—	15	—
„ 9 „	10		5	50	9	—	14	—	18	—
„ 10 „	11		6	50	10	50	18	—	21	—
„ 11 „	12		7	50	12	—	20	—	26	—
„ 12 „	13		8	50	13	50	22	—	28	50
„ 13 „	14		9	50	15	—	24	—	31	—
„ 14 „	15		10	50	16	50	26	—	33	50
„ 15 „	16		11	50	18	—	28	—	36	44
„ 16 „	17		12	50	19	50	30	—	38	50
„ 17 „	18		13	50	21	—	32	—	41	—
„ 18 „	19		14	50	22	50	34	—	43	50
„ 19 „	20		15	50	24	—	36	—	46	53

- b) Doručné (za každý doručený balík vybírá se při podání) Kčs 1,50

Za neskladné balíky zvyšuje se poplatek podle váhy [pod a)] o 50%.

Za balíky s udanou cenou se vybírá:
poplatek podle váhy [pod a), pod b)], po-
jistné za každých 5000 Kčs udané ceny Kčs 1,—
a za zapečetěné balíky s udanou cenou ještě
výpravné
do 1000 Kčs Kčs 4,—
přes 1000 Kčs Kčs 5,—

Za pilné balíky (pilně lze podat jen obyčejné ba-
líky a zapečetěné balíky s udanou cenou, t. j. s udanou
cenou do 5000 Kčs) se vybírá ještě zvláštní pří-
platek Kčs 10,—.

Poštovní zboží (do 7 kg).

Poplatky za poštovní zboží v tuzemsku činí:

a) Poplatek podle váhy	1. pásmo do 75 km		2. pásmo přes 75 do 150 km		3. pásmo přes 150 do 375 km		4. pásmo přes 375 do 750 km		5. pásmo přes 750 km		
	Kčs	h	Kčs	h	Kčs	h	Kčs	h	Kčs	h	
přes 5 „	do 5 kg	3	—	4	—	4	—	5	—	6	—
„ 6 „	6 „	3	50	4	50	5	—	6	—	8	—
„ 6 „	7 „	4	—	5	—	6	—	7	—	10	—

Doručné se za ně nevybírá.

Za neskladné pošt. zboží zvyšuje se poplatek podle váhy [pod a)] o 50%. Nasmějí se zasílat jako pilné zásilky.

Za poštovní zboží s udanou cenou (dovoluje se jen nezapečetěné poštovní zboží, t. j. s udanou cenou do 5000 Kčs) se vybírá:
poplatek podle váhy [viz pod a), třeba-li i b)] pojistné Kčs 1,—

III. ŠEKOVÉ VPLATNÍ LÍSTKY A VPLATNÍ LÍSTKY.

(Platy lze činiti do neobmezené výše.)

Za vklady na šekové vplatní lístky a na vplatní lístky platí se při vpłácení vplatné, které čini: u šekových vplatních lístků

do 100 Kčs	Kčs —,50
u vplatních lístků		
do 100 Kčs	Kčs 1,—
u šekových vplatních lístků i u vplatních lístků		
přes 100 Kčs do 250 Kčs	Kčs 1,50
„ 250 Kčs „ 1.000 Kčs	Kčs 2,—
„ 1.000 Kčs „ 2.500 Kčs	Kčs 2,50
„ 2.500 Kčs „ 5.000 Kčs	Kčs 3,—
„ 5.000 Kčs „ 7.500 Kčs	Kčs 4,—
„ 7.500 Kčs „ 10.000 Kčs	Kčs 5,—
„ 10.000 Kčs „ 12.500 Kčs	Kčs 6,—
„ 12.500 Kčs „ 15.000 Kčs	Kčs 7,—
„ 15.000 Kčs „ 17.500 Kčs	Kčs 8,—
„ 17.500 Kčs „ 20.000 Kčs	Kčs 9,—
„ 20.000 Kčs a více	Kčs 10,—

Vplátky zapráví vplatné výplatními známkami, které přilepí:

a) jde-li o šekové vplatní lístky, na přední straně zúčtovacího lístku (poslední díl šekového vplatního lístku),

b) jde-li o vplatní lístky, na jejich hlavní (t. j. střední) části.

IV. POŠTOVNÍ POUKÁZKY.

1. Obyčejné poštovní poukázky.

Do tuzemsku.

V tuzemsku jsou povoleny do 10.000 Kčs.

Do ciziny podléhají t. č. devisovým omezením.

Poplatky za tyto obyčejné poštovní poukázky (poukázečné) činí:

do 100 Kčs	Kčs 2,—
přes 100 Kčs „ 150 Kčs	Kčs 3,—
„ 250 Kčs „ 1.000 Kčs	Kčs 4,—
„ 1.000 Kčs „ 2.500 Kčs	Kčs 6,—
„ 2.500 Kčs „ 5.000 Kčs	Kčs 8,—
„ 5.000 Kčs „ 7.500 Kčs	Kčs 10,—
„ 7.500 Kčs „ 10.000 Kčs	Kčs 12,—

2. Telegrafické pošt. poukázky (částka neomezená).

V tuzemsku:

do 250 Kčs	Kčs 15,—
přes 250 Kčs „ 1.000 Kčs	Kčs 20,—
„ 1.000 Kčs „ 2.500 Kčs	Kčs 25,—
„ 2.500 Kčs „ 5.000 Kčs	Kčs 30,—
„ 5.000 Kčs „ 7.500 Kčs	Kčs 35,—
„ 7.500 Kčs „ 10.000 Kčs	Kčs 40,—
„ 10.000 Kčs za každých dalších 2.500 Kčs	
nebo jejich část více o		Kčs 10,—

V. ZÁSILKY NA DOBÍRKU.

a) Poplatek jako za zásilku stejného druhu a stejně váhy bez dobírky, a kromě toho

b) předložené 2 Kčs.

Ve vnitřním styku do 10.000 Kčs.

VI. POŠTOVNÍ PŘÍKAZY.

Poštovní příkazy k vybíráni peněz:

Poštovní příkazy musí být při podání úplně vyplaceny.

Do tuzemска (nejvyšší částka 10.000 Kčs).

Odesilatel zaplatí:

1. poplatek za doporučené psaní stejného druhu,
 2. předložené Kčs 2,—
 3. poukázečné nebo vplatné za poukázání vybrané částky, z které se tyto poplatky sraží,
 4. poplatek za učinění poštovního protestu, který se vybere od odesilatele *dodatečně*, a to u poštovních příkazů do 500 Kčs Kčs 10,—
 - přes 500 Kčs „ 1.000 Kčs Kčs 15,—
 - „ 1.000 Kčs „ 2.000 Kčs Kčs 20,—
 - „ 2.000 Kčs „ 3.000 Kčs Kčs 25,—
 - „ 3.000 Kčs „ 5.000 Kčs Kčs 30,—
 - „ 5.000 Kčs „ 10.000 Kčs Kčs 40,—
- Za vydání potvrzení o vykonaném protestu se platí Kčs 20,—

VII. LETECKÉ ZÁSILKY.

Kromě obyčejných poplatků se vybírá letecký příplatek, který činí:

- a) *v tuzemsku*
 - za dopisnice a poštovní poukázky . Kčs —,50
 - za ostatní listovní zásilky: za každých 20 g Kčs —,50
- b) *do ciziny evropské*
 - za dopisnice a poštovní poukázky . Kčs 1,—
 - za ostatní listovní zásilky: za každých 20 g Kčs 1,—
- c) *do ciziny mimo Evropu*: informace se podávají u přepážky poštovního úřadu.

VIII. OSTATNÍ POŠTOVNÍ POPLATKY.

1. *Doporučené zásilky*: příplatek k výplatnému Kčs 3,—
2. *Zpáteční lístek* vyžádaný při podání po podání Kčs 4,—
3. *Podací stvrzenka* na obyčejný balíček nebo na obyčejný balík nebo na obyčejnou zásilkou poštovního zboží Kčs 1,—
4. *Podání doporučených atd. zásilek po úředních hodinách* (t. zv. zmeškané zásilky), příplatek Kčs 2,—
5. *Spěšné zásilky*: spěšnostní příplatek k výplatnému
 - i. *v tuzemsku*: Spěšnostní poplatek se t. č. při podání nezpravuje.
 - a) za listovní zásilky, poukázky a cenná psaní určená:
 - (1) do místního doručovacího okresu dodacího poštovního úřadu Kčs 4,—
 - (2) do vnějšího doručovacího okresu dodacího poštovního úřadu Kčs 8,—
 - b) za balíky a poštovní zboží určené:
 - (1) do místního doručovacího okresu dodacího poštovního úřadu Kčs 6,—
 - (2) do vnějšího doručovacího okresu dodacího poštovního úřadu Kčs 12,—
 2. *do ciziny*:
 - za listovní zásilky Kčs 5,—
 - za balíky Kčs 6,50
6. *Výhradní doručení „do vlastních rukou“* Kčs 1,—
7. *Zásilky poste restante*: ukládají se na poště zdarma bez příplatku.

IX. TELEGRAF.

Telegramy se sepisují na telegrafních podacích blanketech, které vydává poštovní správa.

Poplatky za telegramy:

a) Ve vnitřním styku:

obyč. telegram za slovo	1,—	Kčs,	nejméně	10 Kčs,
obyč. tisk.	„	„	—,50	Kčs,
„	„	„	1,—	Kčs,
pilný tisk.	„	„	—,30	Kčs,
listovní	„	„	2,—	Kčs,
pilný	„	„	—,30	Kčs,
soustrast.	„	„	—,30	Kčs,
				3 Kčs.

Jestliže při výpočtu poplatků končí celkový poplatek 5 h, zvýší se na plných 10 h.

b) Do ciziny: vybírá se poplatek nejméně za 5 slov.
Do rychlého a spěšného vlaku doručují se telegramy na celém území za příplatek 3 Kčs.

Rozhlasový poplatek činí 15 Kčs měsíčně.
Informace dá každý poštovní úřad.

X. TELEFON.

Místní hovorné za hovory konané z účastnických stanic, připojených na automatickou telefonní ústřednu, za každý hovor Kčs —,80 za místní hovor konaný v veřejné hovorně, za jednu hovorovou jednotku (3 minuty) Kčs 1,—
1. Poplatek za 3minut. meziměstský hovor činí v Kčs:

na vzdálenost	obyčejný hovor v době od	
	8—19 h	19—8 h
v blízkém pásmu do 10 km	Kčs 2,—	Kčs 2,—
v dálkovém pásmu		
I. do 15 km	Kčs 2,50	Kčs 2,—
II. do 25 km	Kčs 4,—	Kčs 2,50
III. do 50 km	Kčs 6,—	Kčs 3,60
IV. do 75 km	Kčs 8,—	Kčs 4,80
V. do 100 km	Kčs 10,—	Kčs 6,—
VI. do 200 km	Kčs 13,—	Kčs 7,80
VII. přes 200 km	Kčs 16,—	Kčs 9,60

Za pilný hovor se vybírá dvojnásobek částky uvedené pod a).

2. Zřízení hlavní telefonní účastnické stanice.

Poplatky sdělí poštovní úřad.

STUPNICE KOLKOVÉ

Stupnice I. A

pro směnky splatné do 3 měsíců a 5 dnů.

Poplatek činí: do 1000 Kčs z každých i začatých 200 Kčs 20 h, přes 1000 Kčs z každých i začatých 1000 Kčs 1 Kčs neboli 1%.

Stupnice I. B

pro směnky splatné do 6 měsíců a 5 dnů.

Poplatek činí: do 1000 Kčs z každých i začatých 200 Kčs 40 h, přes 1000 Kčs z každých i začatých 1000 Kčs 2 Kčs neboli 2%.

Stupnice II.

pro směnky s platností přes 6 měsíců a 5 dnů a pro právní výkony.

Do 10 Kčs 10 h, do 1000 Kčs 10 Kčs, do 2000 Kčs 20 Kčs.

Poplatek činí: přes 1000 Kčs z každých i začatých 1000 Kčs 10 Kčs neboli 1%.

Stupnice III.

(pro smlouvy)

Do 10 Kčs 20 h, do 20 Kčs 40 h, do 50 Kčs 1 Kčs, do 100 Kčs 2 Kčs, do 200 Kčs 4 Kčs, do 1000 Kčs 20 Kčs, do 2000 Kčs 40 Kčs. Poplatek činí přes 1000 Kčs a z každých i začatých 500 Kčs 10 Kčs.

Kolkové poplatky na nejdůležitější listiny.

Veškerá podání a žádosti na státního prezidenta, úřady veřejné, zemské, okresní a obecní, veřejné ústavy, Nejvyšší správní soud, za 1 arch 5 Kčs.

Žádosti za přijetí do svazku ČSR nebo obce, za 1 arch 20 Kčs.

Listiny soukromými osobami vystavené: plné moci, trhové, kupní, směnné, darovací smlouvy, záruční, nadační listiny a pod. za 1 arch 5 Kčs.

Poslední vůle, dědické smlouvy a darování pro případ smrti 8 Kčs.

Legalisace podpisu na těchto listinách, prováděné veř. úřadem, za jeden podpis 5 Kčs, za další ověřený podpis 3 Kčs.

Křestní listy, rodné listy, listiny o ohláškách, oddací listy, úmrtní listy, výtahy z matrik, z každého archu 5 Kčs.

Povolení divadelních představení, tanecní zábavy, sport. podniků, zbrojní pasy, dekrety, diplomy, privileje, patenty, licence, mistrovské listy, listy pro podomní obchod, legitimace 8 Kčs.

Vysvědčení pro čeled', tovaryše, učně a dělníky s denní mzdu 1 Kčs, za vyučenou, listy výuční a pomocnické 1 Kčs, lékařská, vystavená lékařem okr. polit. správy 8 Kčs, lékařská, vystavená jiným lékařem 5 Kčs.

MÍRY

Délkové:

Kilometr = km = 1.000 m = 0,131823 rakouské míle = 527,2916 víd. sáhů.

Metr = m = 10 dm = 100 cm = 1000 mm = 0,5272916 víd. sáhu = 3,16375 víd. stopy = 1,286077 víd. lokte = 1,68374 českého lokte.

Decimetr = dm = 10 cm = 100 mm = 0,31675 víd. stopy.

Centimetr = cm = 10 mm = 0,37965 víd. palce = 0,094912 pěsti.

Milimetr = mm = 0,001 m = 0,45558 víd. čárky. 1 anglický yard 0,9144 m

1 anglická míle 1609,3 m
1 ruská míle 10,660 m

1 ruská versta = 1067 m = 500 sažním
1 zeměpisná míle 7420,4 m

1 mořská míle 1851,8 m
1 uzel = (1/120 moř. míle) 15,46 m

1 sáh délkový 1,896 m
1 ruský sáh (sažeň) 2,133 m

1 palec (coul) 2,54 cm
1 stopa (střevic) 31,6 cm

1 český loket 59,4 cm

1 ruský loket (aršíń)	71,12 cm
1 vídeňský loket	77 cm
1 pěst	105 cm.

Plošné:

Kilometr čtver. = km² = 100 ha = 10.000 a = 1,000.000 m².

Hektar = ha = 100 a = 10.000 m².

Ar = a = 100 m².

Metr čtvereční = m² = 100 dm².

Decimetr čtver. = dm² = 100 cm².

Centimetr čtver. = cm² = 100 mm².

1 jitro = 1600 □ sáhů = 57 arů 54,64 cm² = 2 korce (strchy) 3 měřice.

1 korec = 800 □ sáhů = 28 a 77 m².

1 měřice = 533 □ sáhů = 1918 m².

1 věrtel = 200 □ sáhů.

1 sáh čtvereční = 3,60 m².

1 metr čtvereční = 0,27 □ sáhu.

ORIENTAČNÍ SROVNÁVACÍ TABULKA UŽÍVACÍCH PLOŠNÝCH MĚR

—	m ²	a	sáh □	ha	jitro	korec	měřice	uher. joch
1 a	100	1	27 8	—	—	—	—	—
1 ha	10.000	100	2.780	1	1 ³ / ₄	3 ¹ / ₂	5 ¹ / ₄	2 ¹ / ₄
1 jitro	5.754	57,54	1.600	> ½	1	2	3	—
1 korec	2.873	28,73	800	1 ¹ / ₄	½	1	1 ¹ / ₂	¾
1 měřice	1.916	19,16	533,3	1 ¹ / ₅	1 ¹ / ₃	2 ¹ / ₂	1	½
1 uher. ský joch	4,316	43,16	1.200	< ½	—	1 ¹ / ₄	2 ¹ / ₄	1

Prostorové (krychlové):

Metr krychlový = m³ = 1000 dm³.

Decimetr krychlový = dm³ = 1000 cm³.

Centimetr krychlový = cm³ = 1000 mm³.

Duté:

Hektolitr = hl = 100 l.

Litr = 1 = 10 dl = 100 cl.

1 sud = 4 vědrům = 2264 hl.

1 vědro = 40 mázům = 0,566 hl.

1 máz = 2 pintám = 4 žejdlíkům = 1,415 l.

1 český žejdlík = 048 l.

1 gallon = 4,543 l.

1 barell = 36 gallonů = 163,54 l.

Váhy:

Jednotkou váhy jest kilogram, rovnající se váze 1 dm³ destilované vody ve vzduchoprázdne prostoru za teploty + 4° C.

Tuna = t = 10 q = 1000 kg.

Metrický cent = q = 100 kg.

Kilogram = kg = 100 dkg = 1000 g.

Dekagram = dkg = 10 g.

Gram = g = 10 dg.

Decigram = dg = 10 cg.

Centigram = cg = 10 mg.

Miligram = mg.

1 vídeňský cent = 100 librám = 56 kg.

1 vídeňská libra = 32 lotům = 56 dkg,

1 lot = 4 květnlíkům = 17,5 g.

1 květnlík = 4,38 g.

1 kopa = 4 mandele = 60 kusů.

1 veletucet = 12 tuctů = 144 kusů.

1 vagonový náklad = 10 t = 100 q = 10.000 kg.

ROZDĚLENÍ PRAHY

PRAHA	I. Staré Město	XII. Královské Vinohrady
	II. Nové Město	XIII. Vršovice, Záběhlice,
	III. Malá Strana	Hostivář, Strašnice
	IV. Hradčany	XIV. Nusle, Michle, Krč
	V. Josefov	XV. Podolí, Braník
	VI. Vyšehrad	Hodkovický, Zátiší
	VII. Holešovice, Bubny	XVI. Smíchov, Radlice,
	VIII. Libeň, Střížkov, Ko- bylysy, Troja, Bohnice	Hlubočepy, Malá Chuchle
	IX. Vysokany, Prosek, Hloubětín	XVII. Košíře, Motol, Jinonice
	X. Karlín	XVIII. Břevnov, Štěrbovice, Liboc
	XI. Žižkov, Hrdlořezy, Malešice	XIX. Dejvice, Bubeneč, Sedlec, Vokovice, Veleslavín

OPATRNOST MATKA MOUDROSTI

Ne nadarmo se říká, že v dobrých, starých lidových příslavách je ukryt poklad nastřádaných zkušeností mnoha pokolení národa. Když se nad takovým příslovím zamyslite - ať už je to kterékoliv z nich - vždycky si musíte přiznat, že je v něm skryto zlaté zrníčko, že je v něm pravda.

„Opatrnost matka moudrosti“ říkává se. Ruku na srdce: není to tak správné? Nemá být člověk vždycky prozíráv, aby dobré jednal, aby nekřivdil sobě ani jiným? Podivejme se jen na takové každodenní malichernosti. Opatrný člověk nenechá nikdy sirku na dosah rukou malých dětí. Třeba devětadvadesátkrát by se nic nestalo, ale ví, že po sté by mohl být za neopatrnost potrestán. Opatrný hospodář podívá se na zápraží, když pes podezřele štěká. Třeba často štěká jen tak, nadarmo. Ale někdy se může stát, že kol domu se plíží zloděj. Opatrná matka rodiny také dbá na zdraví svých dětí a všechn v domácnosti. Vždycky má pohotové lékárničku první pomoci. Možná, že ji dlouho, po měsíci nebude potřebovat. Tím lip! Ale čert nikdy nesplní, stane se, že někdo utrpí úraz, jak je potom dobré, mit ruče kus obvazu, mit krabičku Nového hojivé masti, která se má hned přiložit na ránu.

A vězte, taková lékárnička poslouží častěji, než si člověk myslí. Stává se často, že se někdo z domácnosti řízne, pichne, do krve odře. Že se mu něco podebrál, že má nežítia. Mnoho lidí ani nedává ještě si myslet, kdož i jáké to není hrdinství, vůbec na sebe nedbat, dělat třeba se zakrvácenýma rukama. Pěkné hrdinství! Hloupst je to! Víte, že se otevřené rány snadno může dostat nečistota? Ze taková rána pak hnisá, že může nastat otrava krve? Ze překáží při práci? Ze kazí náladu při odpočinku. Oč je moudřejší, pěkné, opatrně si ránu obvázat, dát si na ni Novou hojivou mast, která nejen, že okamžitě tisí bolesti a pálení, nýbrž pomáhá rychlemu a bezpečnému vyhojení rány.

Nová domácí hojivá mast nemá scházeti nikde v domácí lékárničce. Má mnohé přednosti a má znamenitý lečivý účinek na: čerstvé rány, na zánečky kůže, (nežítia, furunkule), na spáleniny, opařeníny, odřeniny, omrzliny, choroby pleti (trudy), uhry a na opruzeniny u dětí i u dospělých. Nechte-li ji dosud, opatřte si ji. Dostanete ji v každé lékárně.

MISTR JAN RŮŽEK

hodinář a klenotník

PRAHA XII, Irská 18

Telefon 296-60

Opravy všech druhů hodin

400.000

spokojených členů
chrání svůj majetek,
zdraví a rodiny
pojistkami

R O L N I C K É
V Z Á J E M N É
P O J I Š T O V N Y

Praha - Brno - Plzeň

Založena r. 1869

Veškeré druhy pojištění!

KLERIKY

*všech hodností a veškeré oděvy
pro vysocedůstojné duchovenstvo*
zhotoval

**krejčí
arcibiskupského
semináře**

FRANT. DOMKÁŘ

VDOVA

Praha I, Štupartská 9 - II. posch.

TELEFON CÍS. 625-28

Papežský dvorní zlatník

H. Grünfeld

nyní národní správa

PRAHA I, Karlova ul. 12
neb Anenská 9 — průchod

*Nejstarší firma pro výrobu
kostelního náčiní*

*Zlacení, stříbření
a veškeré opravy*

*Koberce
linoleum
přikrývky*

*prošívané, vlněné, cestovní
plaidy, dětské přikrývky*

rohože

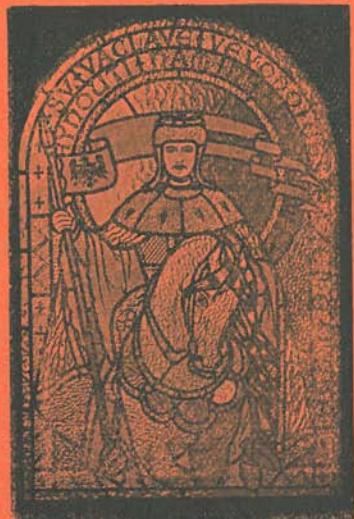
J A N Š M Í D

PRAHA II

NÁRODNÍ TŘÍDA 38

TELEFON 319-62

**Chrámová
okna**

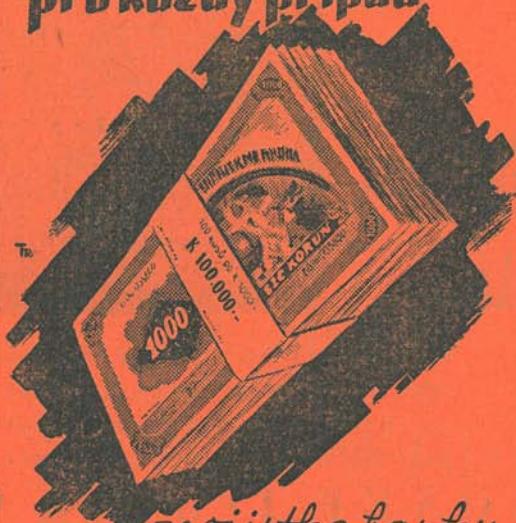

barevná figurální, figurální bílá z různých druhů vzorkovaného skla a všech vzorů jednoduchých geometrických provádí v cenách konkurenčních

J O S E F J I Ř I Č K A
U MĚLECKÉ SKLENÁŘSTVÍ
PRAHA I, U MILOSRDNÝCH Č. 14
ČÍSLO TELEFONU 601-75
Návrhy a rozpočty obraitem zdarma, bez závaznosti objednávky

Provedlo okno „Poslední soud“ o ploše 160 m²
pro velechrám sv. Vítta v Praze - Prima doporučení

Teníze připravené
pro každý případ

přojistka banky

SLAVIA

SROVNÁVACÍ TABULKÁ TEPLOMĚRŮ

Réaumurova, Celsiova, Fahrenheitova.

n stupňů podle R = $\frac{5}{4} n$ stup. podle C = $\frac{9}{4} n$ +
 32° podle F.

n stupňů podle C = $\frac{4}{5} n$ stup. podle R = $\frac{9}{5} n$ +
 32° podle F.

R°	C°	F°	R°	C°	F°
80	100,—	212,—	11	13,75	56,75
60	75,—	167,—	10	12,50	54,50
40	50,—	122,—	9	11,25	52,25
30	37,50	99,50	8	10,—	50,—
20	25,—	77,—	7	8,75	47,75
19	23,75	74,75	6	7,50	45,50
18	22,50	72,50	5	6,25	43,25
17	21,25	70,25	4	5,—	41,—
16	20,—	68,—	3	3,75	38,75
15	18,75	65,75	2	2,50	36,50
14	17,50	63,50	1	1,25	34,25
13	16,25	61,25	0	0,—	32,—
12	15,—	59,—			

Zápisník

Náboženská literatura V NAKLADATELSTVÍ VYŠEHRAD

NOVÝ ZÁKON

Toužebně očekávané příruční vydání knihy knih v překladu Dr Hejčla a Dr Sýkory a ve výkonné úpravě

ŘÍMSKÝ MISÁL

Kapesní vydání mešní knihy pro neděle, svátky i všechny dny v překladu Msgra Dr Antonína Stříže

Metropolitní chrám sv. Václava

Jubilejní publikace k 600. výročí položení základu novostavby dómu. Zpracovali Dr Zdeněk Wirth, Dr František Kop, Dr Václav Ryneš. Dárková výprava, množství dokumentárních vyobrazení. Cena Kčs 112.-

Život Ježíše Krista

vlastními slovy evangelii. Sestavil Dr Jan Ev. Urban

MODLITEBNÍ KNIHY

Dr Jan Ev. Urban: **K Bohu**

Zejména pro inteligenci

Konrád M. Kubeš: **Ve šlépějích Neposkvrněné**

Kniha rozjímání a modliteb pro mariánské ctitele

Josefis: **Půlhodinka adorace u Pražského Jezulátka**

AUGUSTINOVY UČEBNICE

VĚROUKA - LITURGIKA - MRAVOUKA - APOLOGETIKA

budou co nejdříve opět na skladě

Žádejte u všech knihkupců!

Nakladatelství VYŠEHRAD

PRAHA II, KARLOVO NÁMĚSTÍ 5

R O Z V R H H O D I N

v prvním pololetí

Dni	8-9	9-10	10-11	11-12	12-13	13-14	14-15	15-16	16-17
H O D I N Y									
P									
Ú									
S									
Č									
P									
S									

R O Z V R H H O D I N

v druhém pololetí

Dni	8-9	9-10	10-11	11-12	12-13	13-14	14-15	15-16	16-17
H O D I N Y									
P									
Ú									
S									
Č									
P									
S									

Bozvrh učebné látky náboženské

Třída	Období			
	1.	2.	3.	4.

Rozvrh učební látky náboženské

Třída	1.	2.	3.	Období	4.

Škola v

třída

Škola v.

třída

Škola v

třída

Škola v

třída.....

Počet žáků podle náboženství a pohlaví

PASTORACE NEMOCNÝCH

PASTORACE NEMOCNÝCH

PŘEDZÁZNAM INTENCI

PŘEDZÁZNAM INTENCI

Narozeniny a jmeniny

Narozeniny a jmeniny

POJISTKY

DANE

Druh daně	datum	Přiznání obnos

三

ADRESY

ADRESY

Tradiční ústav duchovenstva

ČESKOSLOVANSKÁ ZÁLOŽNA

v Praze II, Vodičkova 8

*slouží ve všech finančních
záležitostech*

STAŇTE SE ČLENY!

STAŇTE SE VKLADATELI!

Vklady možno zaslat též bianco složenkou na účet Poštovní spořitelny číslo 21979 (K dostání na poště)

KNIHY
ČASOPISY
HUDEBNINY

kdekoliv vydané objednejte v našem

ÚSTŘEDNÍM KNIHKUPECTVÍ

„U ZLATÉHO KLASU“

PRAHA II, KARLOVO NÁMĚSTÍ CÍS. 5

Při žlučových kamincích
Stonegall

Dra Klana

překvapí Vás účinkem!
Působí rychle, bezpečně
a spolehlivo. Mnoho díku-
vzdání dochází denně.

Na skladě v každé lékárně
aneb přímo zašle
lékárna Dra Klana,
v Praze - Strašnicích.

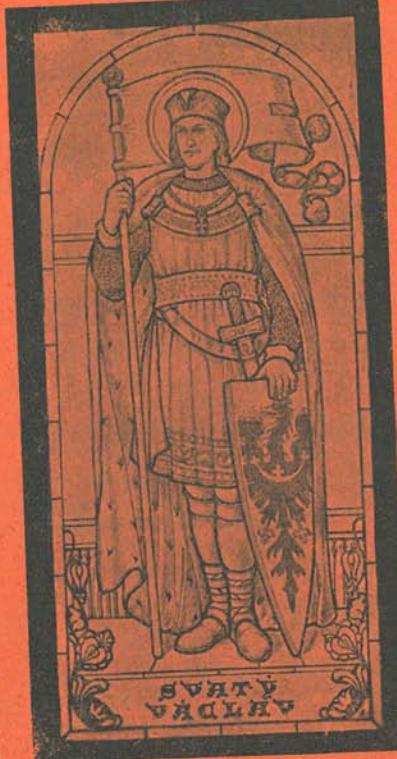
Cena lahve K 24.-

V každé krabici návod přiložen.

x

KOSTELNÍ OKNA

Návrhy a rozpočty zdarma bez závaznosti objednávky

bohatá figurální i jednoduchá mozaiková umělecky provádě
a dodává v cenách co nejmírnějších odborných firm
V. STANĚK A J. ŠEBEK, PRAHA II.
OSTROVNÍ UL. 16 • TEL. 452-45

D I V I S T I C H I C H R O M A T I C K Y C H U D R A V C H

Vaše kýla se zvětší

nebudete-li ji chránit i SPRÁVNÝM
PÁSEM! MŮJ NOVÝ PRÚTRŽNÍ
PÁS zaručuje vám POHODLÍ
(netlačí) a plnou práceshopnost.
Bříšní pásy, přimidla, bandáže po
operacích. TEPLÉ PÁSY při onemoc-
nění ledvin atd. Prospekt y zdarma.

VOJTĚCH FENCL, Praha II,
tř. JANA OPLETALA 59

nároží Hybernské ulice. Telefon 259-68.

KATOLICKÝ LITERÁRNÍ KLUB

KNIHOVNA MODERNÍHO ČTENÁŘE
přijímá opět nové členy pro rok 1946

Během roku vyjde 6 hodnotných děl
českého i evropského písemnictví

Z programu 1946:

NOVÉ ROMÁNY

Sigríd Undsetové
François Mauriac
Marie Gervarose
Františka Bíbusové

Velké historické dílo Doc. Dr. Zdeňka Kalisty

Členský příspěvek Kčs 250,- ročně možno splácet i po částkách
Knihami KLK trebate obohatit svou knihovnu

KATOLICKÝ LITERÁRNÍ KLUB
PRAHA II KARLOVO NÁMĚSTÍ ČÍSLO 5

Týdeník pro křesťanskou kulturu

VYŠEHRAD

kriticky informuje o soudobém životě
v literatuře
v hudbě
v umění výtvarném
v divadle
ve vědách duchovních a přírodních

VYŠEHRAD

přináší poesii i prózu původní
i přeloženou

Každé číslo má 24 stran

Předplatné

na $\frac{1}{4}$ roku 65 Kčs, na $\frac{1}{2}$ roku 130 Kčs

Redakce a administrace

PRAHA II, KARLOVO nám. 5

Vyžádejte si na ukázku

VYŠEHRAD

týdeník kulturní přítomnosti

Nejstarší obchodní dům módním

zbožím

ST. KYNZL

V PRAZE,

Staroměstské náměstí

3 O B C H O D Y

Telefon 203-10 a 267-08

Založeno r. 1876

Pánské i dámské módní látky,
prací látky, plyše, samety, hed-
vábí, záclony, bílé zboží, šály,
šátky, koberce

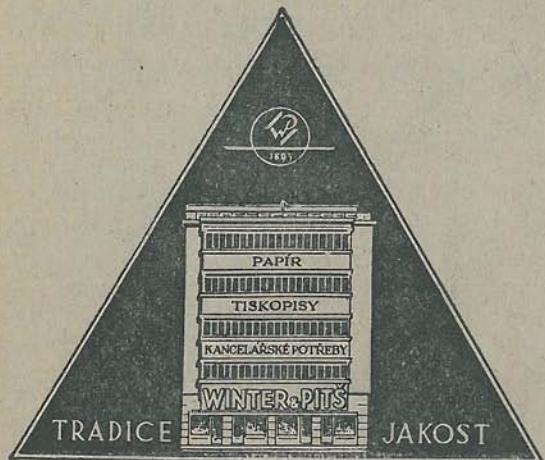

Důstojnému duchovenstvu doporučuje se ke zhotovení všech prací ze zlata, stříbra a bronzu, v obor církev. umění příslušných. Monstrance, kálichy, kříže a svícny v provedení přesně slohovém. Sochy bronzové nebo z mědi tepané, oltáře, mříže, lustry. ZLACE-NÍ V OHNI neb galvanicky se zárukou trvanlivosti.

VEŠKERÉ OPRAVY

Zaslání rozpočtů, odbor. porad, nákresů neb fotografií na požádání obratem, bezplatně.

NEJSTARŠÍ ČESKÝ KATOLICKÝ ZÁVOD PRO
UMĚLECKÉ PRÁCE CÍRKEVNÍ V PRAZE
ALOIS TENGLER
ŠKOLSKÁ UL. 20-II • Telefon 283-61 • Založeno r. 1878

PŘED PŮL STOLETÍM

už od roku 1893 nakupuje u nás vele-důstojné duchovenstvo vše, co potřebuje pro svou kancelářskou agendu.

Obraťte se i Vy na nás! Budete s námi spokojeni

WINTER & PITŠ

PRAHA II, VLADISLAVOVA 22

(VEDLE MĚSTANSKÉ BESEDY)

Raťte potřebné písemně objednat, vynasnažíme se uspokojiti Vás v mezích našich možností.